אוניברסיטת בר-אילן

כיווניות ואופנות בתרגום בעל-פה: תרגום משפה ג' כמקרה מבחן בקרב סטודנטיות לתרגום

מגישה: סווטלנה פיליפוב
מנחה: פרופ' מרים שלזינגר

עבודה זו מוגשת כחלק מהדרישות לשם קבלת תואר מוסמך
במחלקה לתרגום וחקר התרגום

רמת גן תשס"ח

תוכן העניינים

תודות 4
תקציר 5
1 מבוא 6

2 סקירת ספרות 7
2.1 רב-לשוניות ודו-לשוניות 7
2.2 תלת-לשוניות 9
2.3 כיווניות 9
2.4 אופנויות מתורגמנות 9
2.4.1 תרגום סימולטאני 10
2.4.2 תרגום תוך כדי קריאה 11
2.5 מודלים פסיכולינגוויסטיים של הפקת דיבור ושל תרגום בעל-פה 13
2.6 התופעות התרגומיות שנבדקו במחקר 13
2.6.1 השמטות 13
2.6.2 תוספות 13
2.6.2.1 הנהרות 14
2.6.3 שגיאות 14
2.6.4 נטייה לתרגום צורני 14
2.6.5 תיקונים עצמיים 15

3 שיטת המחקר 15
3.1 הנבדקות 16
3.2 הכלים 16
3.3 מהלך המחקר 16
3.4 בעיות מתודולוגיות 17

4 תיאור הממצאים 17
4.1.1 השמטת מילים בודדות או מילים רצופות 18
4.1.2 השמטת מספרים 20
4.1.3.השמטת שמות ארוכים 25
4.1.4 משפטים לא גמורים 27
4.1.5 השמטת שמות גיאוגרפיים ושם פרטי 28
4.1.6 תוספת לשם הדגשה 30
4.1.7 תוספת אישית 30
4.1.8 הצרכה שגויה 30
4.1.9 תוספת מאייך 31
4.1.10 תוספת כ"פיצוי" על השמטה 32
4.1.11 הנהרות 34
4.1.12 מעבר מספציפי לגנרי 36
4.1.13 שגיאות הגייה 38
4.1.14 שינוי תבניות זמן 38
4.1.15 אי-התאמות במין ובמספר 40
4.1.16 נטייה לתרגום צורני 41
4.1.17 שגיאות בתרגום מספרים 43
4.1.18 שגיאות לקסיקליות – ידידי כזב 45
4.1.19 תיקונים עצמיים 48

4.2 ממצאים מתרגום תוך כדי קריאה 51
4.2.1 השמטת מילים בודדות או מילים רצופות 51
4.2.2 השמטת מספרים 51
4.2.3 השמטת שמות ארוכים 54
4.2.4 משפטים לא גמורים 54
4.2.5 השמטת שמות גיאוגרפיים ושם פרטי 56
4.2.6 תוספת לשם הדגשה 56

4.2.7 תוספת אישית 58
4.2.8 הצרכה שגויה 61
4.2.9 תוספת מאייך 63
4.2.10 תוספת כ"פיצוי" על השמטה 63
4.2.11 הנהרות 63
4.2.12 המרת שמות ארוכים במילה גנרית 63
4.2.13 שגיאות הגייה 65
4.2.14 שינוי תבניות זמן 67
4.2.15 אי-התאמות במין ובמספר 69
4.2.16 נטייה לתרגום צורני 70
4.2.17 שגיאות בתרגום מספרים 72
4.2.18 שגיאות לקסיקליות – ידידי כזב 74
4.2.19 תיקונים עצמיים 74

5 דיון 76
5.1.1 השמטות 76
5.1.2 תוספות 78
5.1.3 שינוי תבניות זמן 79
5.1.4 אי-התאמה במין ובמספר 79
5.1.5 תרגום צורני 80
5.1.6 שגיאות בתרגום מספרים 80
5.1.7 תיקונים עצמיים 81
5.1.8 מעבר מספציפי לגנרי 81
5.1.9 ידידי כזב 82
5.1.10 הצרכה שגויה 82
5.1.11 שגיאות הגייה 82

6 סיכום 84

תקציר באנגלית 86

ביבליוגרפיה 87

נספחים 92

תודות

עבודה זו מוקדשת באהבה רבה להוריי הנפלאים.

ברצוני להודות מכל הלב למנחתי היקרה, פרופ' מרים שלזינגר, על הרעיון ועל כל אשר עשתה כדי להגשימו: הפנתה למאמרים, עודדה ברגעי משבר, בקרה, הקפידה, תיקנה, המתינה לתיקונים ושוב תיקנה ונתנה את הכוח להמשיך.

תודה לכל נבדקות שהסכימו להשתתף במחקר התנדבותי זה.

תודה למזכירת המחלקה, גב' נעמי כהן, על החיוך, החיבוק ועל המקצועיות הרבה.

תודה למרצות שבדקו, תיקנו, העירו והאירו: פרופ' אלדעה ויצמן, ד"ר רחל ויסברוד, ד"ר חני עמית-כוכבי, גב' שולה הרן.

תודה לאישי אהובי, יגאל, על הסבלנות, התמיכה והאמונה בי.

תקציר

מחקר זה עוסק בשני נושאים עיקריים: כיווניות והשוואה בין שתי אופנויות התרגום. בדקנו את התרגומים הסימולטאניים ואת התרגומים תוך כדי קריאה שנעשו על ידי שש סטודנטיות למתורגמנות (במחלקה לתרגום וחקר התרגום באוניברסיטת בר-אילן), והשווינו בין תופעות תרגומיות שונות בכל אחת מאופנויות התרגום הללו. כמו כן, השווינו בין התרגומים משפה ג׳ לשפה ב׳ לבין התרגומים משפה ג׳ לשפה א׳. בעת ניתוח התוצרים התרגומיים התמקדנו בתופעות התרגומיות הבאות: הזחות מסוגים שונים (השמטות, תוספות, שינויים בתבניות הזמן, שימוש במילים גנריות, תרגומים צורניים, שגיאות לקסיקליות, שגיאות תחביריות, שגיאות הגייה ודקדוק), ותיקונים עצמיים.

בין היתר, התייחסנו גם להבדלים בין שתי אופנויות התרגום – תרגום סימולטאני ותרגום תוך כדי קריאה – בכול אחת משני הכיווניות. בבסיסה של העבודה עומדות שתי הנחות ביחס לתרגום משפה ג׳: א) בתרגום לשפה ב׳ (להלן ג׳ > ב׳) מספר ההזחות מסוגים שונים יעלה על מספר ההזחות בתרגומים לשפה א׳ (להלן ג׳>א׳); ב) מספר רב יותר של הזחות יופיעו בתרגומים הסימולטאניים לעומת התרגומים תוך כדי קריאה.

ממצאי המחקר מראים כי אכן קיימים הבדלים תלויי אופנות התרגום, המתבטאים בהבדלים בתפוצתן של הזחות מסוגים שונים. לדוגמה, השמטת מספרים, הנהרות ושימוש במילים גנריות רווחים יותר בתרגומים הסימולטאניים; תיקונים עצמיים רווחים יותר בתרגומים תוך כדי קריאה. ישנם ממצאים הסותרים את ההשערה באשר לכיווניות התרגום: בניגוד למצופה, השמטת שמות גיאוגרפיים ושם פרטי, השמטת מספרים, תוספות מאייך, תוספות לשם הדגשה, תוספות אישיות, המרות שמות ארוכים במילה גנרית ושגיאות הצרכה נמצאו לרוב בתרגומים לשפה א׳. לעומת זאת, ישנם הבדלים בין התרגומים התומכים בהשערה כי בתרגומים לשפה ב׳ יימצאו יותר הזחות מסוגים שונים. אכן מצאנו, כי השמטות מילים בודדות ורצופות, השמטות מספרים, השמטות שמות ארוכים, משפטים לא גמורים, תוספות כ״פיצויי״ על השמטה, הנהרות, מעברים מספציפי לגנרי, שינויי תבניות זמן, אי-התאמות במין ובמספר, תרגומים צורניים, שגיאות בתרגום מספרים, שגיאות לקסיקליות – ידידי כזב, שגיאות הגייה ותיקונים עצמיים רווחים יותר בתרגומים לשפה ב׳.

לסיכום, ההשערה שהתרגום הסימולטאני מציב בפני הנבדקות מספר גדול יותר של קשיים לעומת התרגום תוך כדי קריאה, קיבלה אישוש. בנוסף, ממצאי המחקר תומכים בהשערה שתרגום משפה ג׳ לשפה ב׳ הינו ״בעייתי״ יותר מתרגום משפה ג׳ לשפה א׳ מכיוון שרוב ההזחות נמצאו בתרגומים לשפה ב׳. יש לציין כי ההבדלים לעיתים אינם בולטים וזאת, כנראה, בשל מספר נבדקות מצומצם. יחד עם זאת, ישנו ממצא בולט אחד הן מבחינת הכיווניות והן מבחינת האופנות: מספר התיקונים העצמיים בתרגומים תוך כדי קריאה עולה בהרבה (כמעט פי שישה) על מספר ההיקרויות של תופעה זו בתרגומים הסימולטאניים. בנוסף, בתרגומים לשפה ב׳ הפיקו הנבדקות כמעט פי שניים תיקונים עצמיים מאשר בתרגומים לשפה א׳ (ראה פרק 5, טבלה מס׳ 7).

1 מבוא

תרגום בעל-פה (מתורגמנות) הינו פעולה קשה הדורשת מאמצים רבים, כגון יכולת ריכוז מרבית, יכולת להקשיב ולדבר בו-זמנית, הבנה טובה מאד של טקסט המקור, פענוח המסר והעברתו לשפת היעד. קיימת הנחה (Harris & Sherwood, 1978), האומרת כי היכולת לתרגם הינה תוצאה מובנת מאליה של דו-לשוניות, אולם הנחה זו מחייבת בירור. המורכבות רבה עוד יותר כאשר מדובר במתורגמן המבצע פעולות תרגום בעל-פה בשילוב של שלוש שפות, קרי, תרגום המאופיין בתלת-לשוניות (trilingualism). רוב המחקרים אשר בדקו את סוגיית הכיווניות (מעמדן של שתי השפות – מקור ויעד – בפרופיל הלשוני של המתורגמן) התמקדו בתרגום משפה ראשונה (להלן שפה א׳) לשפה שנייה (להלן שפה ב׳) ומשפה ב׳ לשפה א׳, ואילו נושא התרגום בעל-פה משפה שלישית (להלן שפה ג׳) לא זכה עד כה לתשומת לב החוקרים. מטרת המחקר הנוכחי הייתה לבחון את התרגום משפה ג׳ לשפות א׳ ו-ב׳ ואת דרכי ההתמודדות של הנבדקות עם קשיי תרגום שונים.

הנושא הראשון שזכה להתייחסות במחקר זה הוא אופנויות התרגום. בדקנו תרגומים שנעשו בשתיים מאופנויות התרגום בעל-פה: תרגום סימולטאני ותרגום תוך כדי קריאה. התרגום הסימולטאני (simultaneous interpreting) הינו תהליך קוגניטיבי שבו המתורגמן נדרש לפענח את המסר בשפת המקור ואת האמצעים שבעזרתם המסר מובא, לבחור את האמצעים הלשוניים המייצגים אותו בשפת היעד ולהפיקו בשפת היעד. בו-זמנית, על המתורגמן גם לזכור את המסרים החדשים המועברים בשפת המקור כדי להפיק גם אותם בשפת היעד (Gile, 1997: 198).

אופנות תרגום שנייה הנידונה במחקר הינה תרגום תוך כדי קריאה (sight translation) או תרגום מן הדף. הכישורים הנדרשים לביצוע תרגום מן הדף דומים לאלה הנדרשים לתרגום סימולטאני, וביניהם שליטה בשפות התרגום ובכל המשלבים, יכולת ניתוח ועיבוד מהירה של המסר המתקבל בשפת המקור, והפקת הגרסה בעל-פה בשפת היעד (Agrifoglio, 2004). באופנות תרגום זו קיים סיכון מוגבר להתערבות של שפת המקור (source language interference) בשל העובדה שטקסט המקור מונח בפני המתורגמן. המאמצים (efforts) הקיימים בתרגום תוך כדי קריאה הם: מאמץ הקריאה (reading effort) ומאמץ הניתוח (analysis effort) (התופסים את מקומו של מאמץ ההקשבה (listening effort) בתרגום סימולטאני) ומאמץ ההפקה (production effort) (Agrifoglio, 2004). לעומת זאת, מאמץ הזיכרון נמוך יותר, מכיוון שהמידע הכתוב זמין בכל עת (Gile, 1997: 168-169). בתרגום תוך כדי קריאה המתורגמן אינו יכול להיעזר באינטונציה, בהפסקות הנואם ובעזרים קוליים אחרים הקיימים בתרגום הסימולטאני.

מושג הכיווניות בחקר התרגום מתייחס לשילוב השפות שאיתן עובד המתורגמן ולמיקומה של כל אחת משפות-העבודה ב״פרופיל הלשוני״ שלו – שפה ראשונה (בדרך-כלל, זו המכונה שפת-אם), שפה שנייה או שפות שניות (שפות פעילות שאינן שפת-אם) ושפה שלישית או שפות שלישיות (שפות פאסיביות, שאותן הוא מבין והוא מתרגם מתוכן אך אין הוא מתרגם אליהן). בניגוד לדעה הנפוצה, שלפיה מיומנות לשונית הינה סימטרית, דהיינו, שהמתורגמן מסוגל לתרגם לשני הכיוונים (משפה א׳ ל-ב׳ ולהפך), מתורגמנים מודעים לכך שהמיומנות הלשונית הינה אסימטרית ברוב המקרים. יש הרואים בתרגום לשפה ב׳ כלי פדגוגי הבא לבחון ביצוע תרגום בשפה זו ואף מגדירים כיוון זה כמשימה בלתי-

אפשרית (Lonsdale, 1998: 63). הטענה הרווחת היא שבשפה הלא-דומיננטית, קל יותר להגיע להבנה מאשר להפקה. היתרון של תרגום מן השפה הפחות דומיננטית הוא בכך שההפקה תתבצע בשפה החזקה יותר - דבר העשוי להשפיע לטובה על איכות התרגום (Tommola & Helevä, 1998). קיימת גם אסכולה הפוכה, שלפיה קיימת העדפה לתרגם מהשפה הדומיננטית (שפה א׳) לשפה הפחות דומיננטית (שפה ב׳), בהנחה שרק כך ניתן למנוע טעויות בהבנת המקור (Gile, 2005). לאור ההבדלים הקיימים בין שתי אופנויות התרגום ושתי הכיווניויות הנדונות המחקר זה, נעשה ניסיון לבדוק את ההשערה כי התרגום בעל-פה משפה ג׳ לשפה ב׳ הינו בעייתי יותר מתרגום משפה ג׳ ל-א׳.

2 סקירת ספרות

2.1 רב-לשוניות ודו-לשוניות

ניתן לדון ברב-לשוניות ובדו-לשוניות ברמת החברה בכללותה, או ברמת הפרט. עבודה זו, העוסקת בתהליכים קוגניטיביים בעת ביצוע תרגום בעל-פה, מתמקדת במצב של ריבוי שפות אצל הפרט. אחד הנושאים שנבדקו בעבודה זו הוא נושא הדו-לשוניות, אשר עצם הגדרתו מעלה קשיים וחילוקי דעות. לדעת קמבל (Campbell, 1998), אדם דו-לשוני הינו אדם שלמד שפה שנייה לאחר הגירה למדינה אחרת או לחלופין אדם שרכש את השפה השנייה בבית הספר, בגיל צעיר. שניהם דו-לשוניים – הראשון תלוי-נסיבות והשני רכש את השפה מתוך בחירתו החופשית. ישנם גם דו-לשוניים אחרים – הדוברים שפה אחת אך מבינים שפה אחרת, למשל שפה ששמעו בבית מגיל צעיר. בעבר, רווחה הסברה שלהיות דו-לשוני פירושו לשלוט באורח מלא ובאותה מידה בשתי שפות (Mackey, 2000: 26). כיום מקובל יותר להניח כי המושג דו-לשוניות יתייחס לשימוש מתחלף ומשלים בשתי שפות על- ידי אותו אדם (Grosjean, 1997).

נושא נוסף בהקשר זה הינו הדומיננטיות של שפה אחת לעומת השנייה. למברט (Lambert, 1978), שעל מאמרו נתבסס כדי לדון בנושא הדומיננטיות הלשונית, ניסה לבדוק עד כמה שפה אחת דומיננטית יותר מן השנייה בקרב אנשים דו-לשוניים, בהנחה שהגדרת הדו-לשוניות תכלול דרגות של דומיננטיות יחסית. תוצאות הבדיקה הראו כי מספר דו-לשוניים גילו שליטה טובה יותר בשפה ב׳ מאשר בשפה א׳ (Lambert, 1978). תוצאות אלה מדגישות את חשיבות הנסיבות שבהן נרכשה השפה.

מקובל להניח כי בתרגום לשפה הלא-דומיננטית, ישנה סבירות גדולה שההבנה של שפה ב׳ תהיה טובה יותר מאשר ההפקה באותה השפה (Tommola & Helevä, 1998). סיבה אפשרית לבעייתיות בתרגום לשפה ב׳ היא מידת האקטיבציה של שפת האם. גם כששפה א׳ היא השפה הנבחרת (selected language), היא עדיין פעילה ברקע, ורמת האקטיבציה שלה גבוהה מזו של שפה ב׳ (de Bot & Schreuder, 1993).

גולדמן-אייזלר (Goldman-Eisler, 1972) משערת כי רמת הקשב הדרושה לשם הבנת המקור גדולה מזו הדרושה להפקה. ז׳יל (Gile, 2005), לעומת זאת, טוען כי הפקה דורשת רמת קשב גדולה יותר, מכיוון שדרוש גם מאמץ למניעת התערבות לשונית של שפת המקור. ז׳יל מציג חישובים לשם

השוואה בין תרגום לשפה ב׳ לבין תרגום לשפה א׳. על פי החישובים, כאשר מתרגמים לשפה א׳, רמת העומס הקוגניטיבי קטנה יותר מאשר בתרגום לשפה ב׳ (Gile, 2005).

2.2 תלת-לשוניות

אם דו-לשוני מאופיין כאדם העושה שימוש מתחלף בשתי שפות, אזי הגדרתו של תלת-לשוני תתמקד בשלוש שפות, שבהן נעשה שימוש מתחלף. בדומה לדו-לשוניים, תלת-לשוניים רוכשים את השפה השלישית בשלבים שונים בחייהם – בילדותם או בהיותם מבוגרים. באשר לצורת הרכישה, יש להבדיל בין רכישת שפות בו-זמנית לתהליך שבו כל שפה נלמדת בתורה (Clyne & Cain, 2000). בדומה לדו-לשוניים, מחולקים התלת-לשוניים לרמות שונות על פי כישוריהם ורמת מיומנותם בשפות הנרכשות. ניתן לחלקם למאוזנים (balanced) – השולטים בשפות באותה רמה, לעומת בלתי-מאוזנים (unbalanced) – השולטים בכל שפה ברמה שונה, ודומיננטיים (dominant) – כאשר שפה אחת דומיננטית הרבה יותר מן האחרות ונמצאת בשימוש רווח יותר לעומת האחרות Lambert et al., (1959).

2.2.1 אופנויות לשוניות של תלת-לשוני

אופנות לשונית משקפת את השימוש בשפה במהלך שיחה. אופנות זו מוגדרת על ידי גרוז׳ין (Grosjean, 1994, 1998: 136) כ״מצב האקטיבציה של השפות ומנגנוני העיבוד״[1]. גרוז׳ין (Grosjean, 2001) מתאר שלוש אופנויות לשוניות (language modes) של אדם תלת-לשוני. באופנות החד-לשונית, הדובר משתמש בשפה אחת, אקטיבית, בשיחה עם אדם חד-לשוני. האופנות הדו-לשונית מתאפיינת בשתי שפות אקטיביות, אך אחת יותר מן השניה, שבהן משתמש הדובר לצורך תקשורת עם דו-לשוני. האופנות התלת-לשונית מתאפיינת בשלוש שפות אקטיביות, אך לכל אחת רמת אקטיבציה שונה. דובר תלת-לשוני בשיחה עם תלת-לשוני אחר משתמש בשפת בסיס (base language) אחת ובמילים בודדות משתי השפות האחרות (Grosjean, 2001: 19).

גם גרין (Green, 1986, 1993) מבחין בין שלוש רמות של אקטיבציית השפה: שפה נבחרת (selected), הפעילה ביותר והנמצאת בשימוש רווח, שפה פעילה (active) לא נבחרת, ושפה רדומה (dormant), שלא נמצאת בשימוש פעיל. גרין פיתח מודל המכונה The Inhibitory Control (IC) Model, שעל פיו כדי לדבר בשפה אחת, צריך דו-לשוני ״להשתיק״ את השפה השנייה, ובכך למנוע את התערבותה. ככל ששפה ״חזקה״ יותר, מושקע מאמץ גדול יותר ב״השתקתה״. באשר לשילוב תלת-לשוני, יש להניח כי יידרשו מאמצים גדולים יותר כדי ״להשתיק״ שתי שפות.

על פי פאראדי (Paradis, 2000), קיימת הנחה שכאשר דו-לשוני בוחר להשתמש בשפה אחת במקום השנייה, סף האקטיבציה של השפה שלא נבחרה, עולה. באשר למתורגמן, עליו הן ״להפעיל״ את המערכת של שפת היעד כדי לתרגם את אשר פיענח בשפת המקור והן לשמור את המבע בשפת המקור בזיכרון לטווח קצר. מתורגמן לא מנוסה עלול להתקשות בתרגום ביטוי מוכר, דבר שלא יקרה בעת

[1] כל הציטוטים המובאים מתורגמים מאנגלית על ידי הכותבת.

ניהול שיחה. צורתה של שפת המקור שנשמרה בזיכרון לטווח קצר, מונע ככל הנראה, את הגישה למקבילה בשפת היעד (Paradis, 2000).

כפי שהדבר נכון לגבי תרגום בין שתי שפות, גם לגבי שילוב של שלוש שפות, יש להניח כי תוצאות התרגום קשורות לרמת האקטיבציה של כל שפה ושפה, ומכאן שתרגום הנעשה משפה ג׳ לשפות האחרות, יהיה תובעני במיוחד בשל העובדה שזוהי שפה פסיבית יותר אשר מידת השליטה בה נמוכה יותר, וקיים קושי בפענוח של שפה ג׳.

2.3 כיווניות

כיווניות היא אחד הגורמים המשפיעים על תוצאות התרגום. קיימת טענה (Bros-Brann, 1976: 17), שלמרות העובדה שישנם מתורגמנים המתרגמים לשפה ב׳, עדיף לתרגם אך ורק לשפה א׳. יש הסבורים כי איכות התרגום לשפה ב׳ נמוכה יותר מאשר תרגום לשפה א׳, אך אינם מגדירים עד כמה היא נמוכה ומהי בעצם איכות נמוכה (Dejean Le Féal, 1998: 45). קיימת אסכולה הפוכה שהייתה נפוצה בברית המועצות לשעבר, שעל פיה חשוב יותר שהמתורגמן יבין היטב את הנאמר בשפה א׳ ואילו הניסוח בשפה שנייה חשוב פחות ולכן עדיף לתרגם משפה א׳ לשפה ב׳ (Denissenko, 1989). בין חסידיה של האסכולה ההפוכה לזו של ברית המועצות נמנים טומולה והלבה: ״בשפה הלא-דומיננטית רמת ההבנה תהיה גבוהה יותר מרמת ההפקה. הבנה מדויקת של טקסט בשפה ב׳, הפחות דומיננטית, תושג מהר יותר מאשר הפקה מדויקת, ולכן עדיף לתרגם משפה ב׳ לשפה דומיננטית יותר – שפה א׳ ״ (Tommola & Helevä, 1998: 178). לטענת דורניק (Dornic, 1978), כאשר מדובר בטקסט טכני יכול דו-לשוני להתמודד בהצלחה עם תרגום לשתי השפות, ואף לתרגם טוב יותר לשפה ב׳. כאשר דו-לשוני מתרגם לשפתו החלשה, הוא שואף להעביר את המסר, אך משתמש באסטרטגיות ״פיצוי״ שונות, כגון פישוט המבע המתורגם.

קיים קשר ישיר בין נושא הכיווניות לשליטת המתורגמן בשפות. כדי לקבוע איזה משני הכיוונים חזק יותר, יש להתייחס לתופעות הבאות: היכרות עם הנושא, יכולות קוגניטיביות של המתורגמן, הזיכרון העובד (working memory) (Baddeley, 1990), מוטיבציה, מצב בריאותי ומידת הניסיון המקצועי. קיימת אפשרות שמוטיבציה גבוהה, ידע על הנושא וכישורים אחרים יבטיחו תוצאות תרגום טובות למתרגם לשפתו השנייה והפחות חזקה (Gile, 2005).

2.4 אופנויות מתורגמנות

בעבודה זו נדון בשתיים מאופנויות התרגום בעל-פה: תרגום סימולטאני (בו-זמני) ותרגום תוך כדי קריאה. אלה הן צורות התרגום שאיתן התמודדו הנבדקות בניסוי שעליו התבססה עבודתנו.

2.4.1 תרגום סימולטאני

תרגום סימולטאני הינו תהליך קוגניטיבי שבו המתורגמן נדרש לפענח את המסר בשפת המקור ואת האמצעים שבעזרתם מובא המסר, לבחור את האמצעים הלשוניים המייצגים אותו בשפת היעד ולהפיקו בשפת היעד. בו-זמנית, על המתורגמן לזכור גם את המבעים החדשים המועברים בשפת המקור

היעד (Gile, 1997:198). מורכבותו של תהליך התרגום הסימולטאני זכתה לתשומת לב מיוחדת לאחר משפטי נירנברג לפשעי המלחמה (1945-1946) כאשר החלו להשתמש בצורת תרגום זו כתחליף לתרגום העוקב, שהיה נהוג עד אז. בשנים ההן סרבו מתורגמנים רבים לאמץ את השיטה החדשה, בטענה כי הינה מדויקת פחות מצורות תרגום אחרות (Moser-Mercer, 2000: 84-85).

בתרגום סימולטאני מקבל המתורגמן, בעזרת אמצעים טכניים, מידע בשפת המקור, מעבד אותו ומפיק מיידית תרגום בשפת היעד. העובדה שמתורגמנים מסוגלים לעבד את השפה במהירות גבוהה ולהפעיל תהליכים כגון הבנה של שפה אחת והפקה בשפה שנייה, שימשה בסיס למודלים תיאורטיים של הבנה והפקה בו-זמניות, והובילה לשאלה אם הכישורים המולדים המיוחדים של המתורגמנים הם אלה שמסייעים להם לבצע פעולה כה מורכבת או שהם הפכו את יכולת ההבנה וההפקה לפעולה אוטומטית על ידי הכשרה מיוחדת (Moser-Mercer, 2000: 87).

המודל של ז'יל (Gile, 1999 ,1997, 2005), שעליו נרחיב בפרקים הבאים, מדגיש את מורכבותו של תהליך התרגום הסימולטאני. מודל זה מתאר כיצד הפעולות הקוגניטיביות מתחרות זו בזו בעת התרגום הבו-זמני. פעולות אלו מוצגות בצורה של מאמצים (efforts). מאמץ ההקשבה (listening and analysis effort) כולל פעולות כגון קבלת המידע והבנתו. מאמץ הזיכרון (memory effort) כולל פעולה של שמירת המידע בזיכרון לטווח קצר בין הרגע שהמתורגמן שומע את הקטע המקורי ועד לרגע שהוא מפיק אותו בשפת היעד. מאמץ נוסף הינו מאמץ ההפקה (production effort), ומאמץ התאום (coordination effort) משמש לשילוב בין כל המאמצים הללו (Gile, 1999: 99). כפי שניתן לראות, תהליך התרגום הסימולטאני הינו תהליך מורכב, הדורש מן המתורגמן יכולת עבודה מאומצת ומהירה, ומיומנות גבוהה בשתי השפות שאיתן הוא עובד (Kirchhoff, 2002: 118-119).

2.4.2 תרגום תוך כדי קריאה

שיטת התרגום תוך כדי קריאה (sight translation) משמשת בעיקר כתרגיל בהכשרתם של מתורגמנים סימולטאניים, ומטרתו לסייע ברכישת הטכניקות של תרגום עוקב ובו-זמני (Agrifoglio, 2004). הכישורים הנדרשים לביצוע תרגום תוך כדי קריאה דומים לאלה הנדרשים לתרגום סימולטאני: שליטה בשפות התרגום ובכל המשלבים הרלבנטיים, יכולת ניתוח ועיבוד מהירים של המסר המתקבל בשפת המקור, והפקת הגרסה בעל-פה בשפת היעד (Agrifoglio, 2004) בתרגום תוך כדי קריאה קיים סיכון להתערבות של שפת המקור (source language interference) בשל העובדה שטקסט המקור מונח בפני המתורגמן. מאמצי הקריאה והניתוח מחליפים את מאמצי ההקשבה והניתוח הקיימים בתרגום סימולטאני (Agrifoglio, 2004). לעומת זאת, מאמץ הזיכרון נמוך יותר, מכיוון שהמידע זמין בכל עת (Gile, 1997: 168-169).

ישנם מספר הבדלים בין תרגום סימולטאני לתרגום תוך כדי קריאה. ראשית, טקסט כתוב פותח בפני מתורגמן אפשרות לחזור ולקרוא קטע שהתקשה להבין. שנית, בשתי אופנויות התרגום, עיבוד האינפורמציה נעשה באופן שונה בשל אילוצי זמן ופעולות קוגניטיביות שונות (Agrifoglio, 2004). שני

ההבדלים העיקריים בין תרגום סימולטאני לבין תרגום תוך כדי קריאה קשורים אפוא, במידת מה, להבדלים בין שפה כתובה למדוברת ובין תהליך הקריאה לבין תהליך ההאזנה.
בתרגום תוך כדי קריאה מן הדף, מאמץ ההקשבה מפנה מקום למאמץ הקריאה והניתוח. מאמץ ההפקה דומה לזה שקיים בתרגום הסימולטאני, בהסתייגות אחת: המתורגמן הוא הקובע את המהירות, כך שההפקה עשויה להיות איטית יותר ופחות נתונה לאילוצי מהירות. כפי שכבר נאמר, באופנות תרגום זו מאמץ הזיכרון הינו נמוך יותר מאשר באופנויות מתורגמנות אחרות מכיוון שטקסט המקור זמין בכל עת. בתרגום תוך כדי קריאה אין ביכולתו של המתורגמן להיעזר באלמנטים שונים הקיימים בערוץ הקולי, כגון האינטונציה של הנואם, הפסקות ועוד. בנוסף, קיים יותר סיכון להתערבות לשונית (Agrifoglio, 2004; Gile, 2005), מכיוון שטקסט המקור זמין בכל עת. על פי ויאצי (Viezzi, 1988), ההבדל המהותי בין שתי אופנויות התרגום הוא באופן הצגת המידע המקורי. בתרגום תוך כדי קריאה המידע זמין כל הזמן, והמתורגמן אינו נדרש לעבד מיידית את קטעי האינפורמציה המגיעים אליו, אלא לאחסן אותה לזמן מסוים עד שיידרש להפיק תרגום בשפת היעד.

2.5 מודלים פסיכולינגוויסטים של הפקת דיבור ושל תרגום בעל-פה

במטרה להסביר את תהליך התרגום הסימולטאני, פותחו מודלים פסיכולינגוויסטיים, וביניהם אלה של גרבר (Gerver, 1976) וז״יל (Gile, 1999). במקביל פותח גם מודל של לייפלט (Levelt, 1989) לתיהלוך ולהפקת דיבור חד-לשוני, ומודל של גרין (Green, 1986) להפקת דיבור דו-לשוני. נתחיל במודלים פסיכולינגוויסטים של הפקת דיבור, ולאחר מכן נדון במודלים פסיכולינגוויסטיים של תהליך התרגום הסימולטאני.

2.5.1 מודל הפקת דיבור חד-לשוני של לייפלט (Levelt, 1989)

המודל של לייפלט (Levelt, 1989) פותח במטרה לתאר דובר חד-לשוני, אך ניתן להחיל אותו גם על דובר דו-לשוני ואף רב-לשוני, מכיוון שהיבטים רבים של דיבור חד-לשוני הינם משותפים לבעלי שילובים שונים של שפות. המודל רלוונטי לעבודתנו מכיוון שאחד המרכיבים שיעמדו לבדיקה הינו הפקת הדיבור. אם כן, נשאלת השאלה כיצד מצליח המנגנון הקוגניטיבי לבחור מילים מהשפה הדרושה לתרגום, ולא משפה אחרת, ובאיזה אופן מאותרים האקוויוולנטים התרגומיים. ישנן שתי אפשרויות באשר לשאלה האחרונה: האקוויוולנט נמצא בתוך הלמה (lemma) או בתוך הלקסמה (lexema). למה היא פריט בלקסיקון המנטלי הכולל משמעות לקסיקלית ותחבירית משותפת לשני הלקסיקונים. לקסמה היא מילה בעלת משמעות וצורה פונטית. ההנחה היא שמבין כל הלמות, רק למה אחת שנבחרה לובשת צורה פונטית, ושהגישה לקוד הפונולוגי תלויה בשכיחות השימוש במילה (Levelt, 1989).

פאראדי (Paradis, 2000) משער כי דוברים דו-לשוניים מחלקים את שתי השפות שלהם לשתי תת-מערכות השייכות למערכת קוגניטיבית מקיפה אחת. בכל תת-מערכת יכולה השפה להגיע לרמת האקטיבציה באופן עצמאי. הדובר יכול לבחור לדבר בשפה אחת או בשפה השנייה או להשתמש באלמנטים משתי השפות. קיימת הנחה כי על אף שהדובר בוחר להשתמש בשפה אחת ולא בשנייה, מתרחשת אקטיבציה של שפה שלא נבחרה. המתורגמנים חייבים ״להפעיל״ את שפת היעד כדי לפענח

את המסר בשפת המקור בזמן שמירת המסר בזיכרון לטווח קצר. הדבר כרוך בהתערבות לשונית בקרב דו-לשוניים ובעומס רב על המערכת הקוגניטיבית (Paradis, 2000).

2.5.4 מודל הפקת דיבור דו-לשוני של גרין (Green, 1986)

מודל הפקת הדיבור של גרין (Green, 1986) מסביר כיצד נעשית בחירה בין שתי השפות כאשר מדובר באדם דו-לשוני. ככל שרמת האקטיבציה של שפה עולה, מופעלים גם תהליכי עיבוד והפקה. על פי מודל זה, ההפקה אפשרית בשתי השפות אף על פי ששפה אחת פעילה יותר מן השניה.

כפי שכבר צוין בסעיף על אופנויות לשוניות של תלת-לשוני, ה"השתקה" של שפה אחת מתוך השתיים משחקת תפקיד חשוב במודל. תפקידה הוא למנוע התערבות של שפה אשר לא נבחרה, להקטין את רמת האקטיבציה של שפה אשר הייתה פעילה באופן משמעותי לפני כן, ועל ידי כך לאפשר החלפה בין השפות. תופעה נוספת במודל הוא שליטה, אשר לה מספר תפקידים וביניהם: פיקוח על השפה שנבחרת ו"השתקת" שאר השפות, בקרה למניעת טעויות עוד לפני שלב ההיגוי, בדיקת התאמה בין ההפקה לשפה שנבחרה. כאשר מתרחשת התערבות לשונית, סימן שתהליך הבקרה נכשל.

יש להניח כי דיבור תלת-לשוני שונה מדיבור חד-לשוני ומדיבור דו-לשוני מכיוון ששלוש שפות מעורבות בתהליך זה ונגישות לעיבוד והפקה. לכל שפה יש מצב אקטיבציה וכל שפה יכולה להיות השפה הנבחרת (selected language). מכאן יש להסיק כי עיבוד והפקה יכולים להתבצע בשלוש שפות שונות וכי שפה אחת שנבחרה תושפע משתי השפות הנותרות. תיאורית הפקת דיבור דו-לשונית טוענת כי לדובר של שתי שפות יש יכולת לבחור כל שפה (Green, 1986), כאשר בחירת שפה קשורה לשליטה (control) על הפקת דיבור בשפה מסוימת. אפילו לאחר בחירת שפת ההפקה, יכולה לקרות התערבות לשונית משפות אחרות.

2.5.5 מודל תרגום בעל-פה של גרבר (Gerver, 1976)

המודל של גרבר (Gerver, 1976) מתמקד בשאלה כיצד חלקי המידע מאוחסנים בזיכרון לטווח קצר כדי להגיע לרצף שוטף של כניסת המידע בשפת המקור והפקתו בשפת היעד. המודל מתמקד בשני היבטים עיקריים של התהליך: סוגים שונים של מערכות זיכרון ותהליכי בקרה עצמית. גרבר מציין כי שתי אפשרויות עומדות בפני המתורגמן: לתרגם קטע מסוים באופן מיידי ולבדוק אותו תוך כדי הפקתו או לבדוק את התרגום לפני שהוא מפיק אותו. אם המתורגמן בוחר באפשרות הראשונה, עלול להיווצר מצב של התנגשות בין המידע המקורי לבין ההפקה. אם אין זה קורה, המתורגמן יפסיק את התרגום וינסה שוב, או יעצור וימשיך לתרגם.

2.5.6 מודל תרגום בעל-פה של ז'יל (Gile, 1999)

המודל של ז'יל (Gile, 1999), פותח בניסיון להסביר טעויות בתרגום סימולטאני. המודל מייצג ארבעה סוגי מאמצים (efforts) המעורבים בתהליך התרגום בעל-פה: המאמץ הקשור לשמיעה ולניתוח (listening and analysis effort), מאמץ ההפקה (production effort), מאמץ הקשור לזיכרון לטווח

קצר (memory effort) – פעולות הזיכרון מהרגע שמתורגמן שומע את אשר נאמר ועד לניסוח בשפת היעד או עד שהנאמר נעלם מהזיכרון, ומאמץ המחבר בין כל המאמצים הללו (coordination effort) (Gile, 1999:154).

2.6 התופעות התרגומיות שנבדקו במחקר

2.6.1 השמטות

משימתו העיקרית של המתורגמן הינה להעביר באופן מדויק ככל האפשר בתרגום את המידע שבטקסט המקורי. מכיוון שבעת תרגום סימולטאני נגרם עומס רב וכתוצאה מכך משתמשים באסטרטגיית חלוקת המקור ליחידות קטנות (Toury, 1995: 58-59). חלוקה זו של המקור לחלקים עלולה לגרום להשמטות (Sharon, 2005). במקרים מסוימים השמטה תהיה חלק מאסטרטגיית התרגום. להלן חלוקת ההשמטות למודעות ובלתי-מודעות כפי שתואר על ידי וואדנשו (1998, Wadensjö[2]): 1) השמטה אסטרטגית שנעשית ביודעין, 2) השמטה מכוונת שנעשית ביודעין בשל אי-הבנת המקור או בשל חוסר יכולת לשלוף את המקבילה בשפת היעד, 3) השמטה לא מכוונת הנעשית ביודעין כאשר המתורגמן מודע להשמטה הבלתי-רצויה, 4) השמטה מודעת בשל סיבות טכנית והמתורגמן מודע לה, 5) השמטה שלא ביודעין.

באריק (Barik, 1994) משתמש בקטגוריזציה שונה מזו שצוינה לעיל ואף סובייקטיבית מדי (Pöchhacker, 2004): 1) השמטה המתאפיינת בדילוג על מילה אחת או צמד מילים, הגורמת לאובדן מינימלי של המסר המקורי; 2) השמטה הנגרמת כתוצאה מאי-הבנת המקור או בשל כשלון ההפקה (מושמטים חלקים גדולים יותר ונגרם נזק גדול יותר למשמעות המקורית); 3) השמטה הנגרמת כתוצאה מ-spillover effect, כאשר המתורגמן מתקשה לעמוד בקצב של הנואם או הדובר ובזמן שאותו המתורגמן מתעסק בסגמנט ארוך או מסובך, הנואם התחיל משפט חדש, אשר נשמט מאוזני המתורגמן; 4) השמטת חלקי משפטים ויצירת מבע חדש ושונה מהמקור.

2.6.2 תוספות

תוספות באות לידי ביטוי במילים בודדות או בצמדי מילים שמתווספים בעת התרגום. תוספת יכולה להיות מוגדרת כאסטרטגית תרגום שננקטה על ידי המתורגמן לשם ביאור מושג כלשהו או הדגשתו. יש הרואים באסטרטגיה זו מושג גנרי (Nida, 1964). באריק (Barik, 1994) מתייחס לתוספות כאל "פגיעה לא משמעותית [במשמעות]" וטוען כי בטקסט הנמסר בעל-פה והמתורגם באופן דומה, ייתכנו יותר תוספות מאשר בתרגום הכתוב. בתרגומים שעמדו למבחן במחקר זה מצאנו כמה סוגים של

---

[2] מצוטט ב -
Napier, J. (2004). Interpreting Omissions: A New Perspective, *Interpreting 6 (2),* John Benjamins Publishing Co. University, pp. 117-142.

תוספות הדומות לאלה המתוארות על ידי באריק: תוספת מאייך (qualifier), תוספת לשם סיום משפט (closure), הנהרה - ביאור מושג שקיים במקור בצורה מרומזת.

2.6.2.1 הנהרות

על פי בלום-קולקה (Blum-Kulka, 1986) הנהרה הינה כולל תרגומי. הנהרה מתאפיינת בהוספת יסודות חדשים אשר לא הופיעו בטקסט המקור. בין הקטגוריות השונות נמנית הנהרה תלויית תרבות. כאשר מדובר בהנהרה מן הסוג הזה, מדובר בביאור מושג כלשהו אשר עלול להיות לא ברור לקהל היעד בשל הבדלי תרבות. ישנם מחקרים המצביעים על כך, שמתורגמנים מנוסים נוטים להנהיר יותר ממתורגמנים לא מנוסים וכי שימוש בהנהרות הינו תלוי נורמות תרגומיות (Englund Dimitrova, 2003).

2.6.3 שגיאות

מהי שגיאה בתרגום הסימולטאני? באריק (Barik, 1994) מתייחס לשגיאה כאל "סטייה משמעותית של תרגום מן המקור". פאלבו (Falbo, 1998, 2003) מתמקדת בשני סוגים של שגיאות תרגום: תוכן וצורה. שגיאות צורה מתאפיינות בכינויי גוף שגויים, אי התאמה במין או במספר, מילים או ביטויים שאינם קיימים במקור, דהיינו, תוספות (זאת בניגוד לבאריק, שאינו רואה בכך טעות). אגריפוליו (Agrifoglio, 2004) מחלקת את השגיאות לשני סוגים: שגיאות משמעות ושגיאות הבעה. שגיאות משמעות כוללות שינויי משמעות, השמטות ומשפטים לא שלמים. בעיות תחביר, סגנון, תרגומים מילוליים ושגיאות דקדוק כלולות בקטגוריה השנייה – שגיאות הבעה. בעבודה זו, כאשר מדובר בהגייה שגויה, ההתייחסות היא הן לשגיאות שתוקנו על ידי הנבדקת והן לאלה שלא.

2.6.4 נטייה לתרגום צורני

תורת התרגום הסימולטאני, או תורת המשמעות (théorie du sens), שפותחה על ידי סלסקוביץ' (Selescovitch, 1975; 1978: 333-341) ולדרר (Lederer, 1981) מתבססת על העיקרון הבא: תרגום איננו משימה שכרוכה בעבודה עם מילים גרידא, אלא בעבודה עם מסר ומשמעות. לאחר שלב הבנת המקור, מגיע שלב הדה-ורבליזציה (deverbalization) (פרוק המסר תוך כדי עיבודו) (Selescovitch & Lederer, 1989; Déjean Le Féal, 1998; Gile, 2003) שחזור וניסוח מחדש בשפת היעד. שני השלבים הללו דורשים כישורים שונים מצידו של המתורגמן: ידע של שפת המקור, הבנת הנושא ומיומנות בשפת היעד (Herbulot, 2004). על פי סלסקוביץ', תרגום הנעשה תוך היצמדות לצורת המילה או המשפט ולא למשמעות, הינו פתרון קל יותר בשל העובדה שהמשימה דורשת פחות מאמצים (Seleskovitch, 1975), אך מן הראוי שישמש רק בתרגום שמות ומספרים. על פי אישאם (Isham, 1994), תרגום צורני יכול להיות מקובל יותר בצמדי שפות מסוימים. סטון (Setton, 2003) טוען כי תרגום צורני (form-based translation) אפשרי כאשר מדובר בתרגום טקסטים משפטיים או קדושים, אך איננו ישים כאסטרטגיה כללית.

2.6.5 תיקונים עצמיים

תיקונים עצמיים הוגדרו במחקר זה כשינויים שנעשו כדי לתקן או ללטש את המבע המתורגם. במחקר זה אנו מתייחסים לתיקונים העצמיים כאל תופעה נפרדת לעומת התופעות התרגומיות הכלולות תחת הכותרת "הזחה". ישנם חוקרים המוצאים שתי סיבות להפקת תיקונים עצמיים: תיקון טעות או רצון לדייק יותר (פילוס, 2005). מחקר שבדק סוגים שונים של תיקונים עצמיים בתרגומים הסימולטאניים בשפות עברית ואנגלית מצא, כי בעת תרגום לשפה א' "המתורגמנים מפיקים פי שלושה יותר תיקונים עצמיים מאשר כשהם מתרגמים לשפתם השנייה" (פילוס, 2005). במחקר אחר (Malkiel, 2006) מדובר על אחת הסיבות האפשריות להפקת התיקונים העצמיים: חוסר הבטחון של המתרגמים.

3 שיטת המחקר

המחקר הנוכחי נועד לבחון את ההשערה שלפיה תרגום משפה ג' לשפה ב' (להלן ג' > ב') קשה יותר באופן ניכר ביחס לתרגום משפה ג' לשפה א' (להלן ג' > א') וכי התרגום הסימולטאני מציב בפני המתורגמן מכשולים רבים יותר מאשר תרגום תוך כדי קריאה. לצורך זה בחרנו לערוך ניסוי מבוקר. שש סטודנטיות למתורגמנות בשנת הלימודים האחרונה התבקשו לתרגם באופן סימולטאני טקסט מאנגלית (שפה ג') לעברית (שפה ב') ולרוסית (שפה א'). בטקסט זה נמצאו מרכיבים אשר, לפי ההשערה, עשויים היו להוות מכשול בעת התרגום בעל-פה, וביניהם מספרים ושמות ארוכים שונים. בשלב השני של המחקר, התבקשו הנבדקות לתרגם תוך כדי קריאה קטע מתוך אותו הטקסט. בחרנו בשתי אופנויות התרגום בעל-פה הללו בשל הדימיון בין הפעולות הקוגניטיביות האופייניות להן: הן בתרגום הסימולטאני והן בתרגום תוך כדי קריאה מפיק המתורגמן את התרגום בשפת היעד תוך כדי השמיעה או הקריאה.

3.1 הנבדקות

אוכלוסיית הנבדקות הורכבה משש סטודנטיות בשנה השנייה ללימודיהן במחלקה לתרגום וחקר התרגום. שפת אמן (שפה א') של הנבדקות – רוסית, שפתן השנייה (שפה ב') – עברית ושפתן השלישית (שפה ג')– אנגלית. בעבודה זו הנבדקות ממוספרות במספרים סידוריים מ-1 עד 6.

3.2 הכלים

הטקסט באנגלית בחלקו הראשון של הניסוי (תרגום סימולטאני) כלל 1008 מילים. הטקסט, נאום שנישא בטקס חגיגי לרגל יום האישה בין-לאומי על ידי חברת פרלמנט, עסק בנושא סיוע רב-תחומי לנשים בעולם ונלקח מאתר האינטרנט של ממשלת אוסטרליה שכתובתו: **http://www.ausaid.gov.au/media/release**. הניסוי נערך במעבדה המשמשת להוראת תרגום סימולטאני, הוקרא על ידי דוברת אנגלית והוקלט בקלטות דו-ערוציות. חלקו השני של הניסוי, תרגום תוך כדי קריאה, כלל את שתי הפסקות הראשונות של אותו הטקסט. התרגום הוקלט ותומלל על ידי הכותבת.

3.3 מהלך המחקר

הנבדקות חולקו לשתי קבוצות: קבוצה אחת התחילה לתרגם את הפסקה הראשונה לרוסית ואילו הקבוצה השנייה - לעברית. הטקסט חולק ל-4 פסקות. כל פסקה תורגמה במקביל לשתי השפות, רוסית ועברית, על ידי שתי הקבוצות. כאשר קבוצה אחת תרגמה לעברית, קבוצה שנייה תרגמה את אותו הקטע לרוסית כן הלאה (ראה טבלה 1). לנבדקות לא נמסרו פרטים על מטרות הניסוי.

טבלה מס' 1: תרגום סימולטאני: מספר הנבדקות, חלוקת הטקסט וכיווניות התרגום

מס' הקבוצה ומס' הנבדקת	**מס' פסקה וכיווניות התרגום**			
	פסקה 1	**פסקה 2**	**פסקה 3**	**פסקה 4**
קב' 1 (1,2,3)	**אנגלית >עברית**	**אנגלית > רוסית**	**אנגלית >עברית**	**אנגלית > רוסית**
קב' 2 (4,5,6)	**אנגלית > רוסית**	**אנגלית > עברית**	**אנגלית > רוסית**	**אנגלית > עברית**

חלקו השני של הניסוי התמקד בתרגום תוך כדי קריאה, ובו השתתפו 6 הנבדקות שהשתתפו בחלקו הראשון של הניסוי (ראה טבלה 2).

טבלה מס' 2: תרגום תוך כדי קריאה - סדר הצגת הטקסטים

מס' הקבוצה ומס' הנבדקת	**מס' פסקה וכיווניות התרגום**	
	פסקה 1	**פסקה 2**
קב' 1 (1,2,3)	**אנגלית > עברית**	**אנגלית > רוסית**
קב' 2 (4,5,6)	**אנגלית > רוסית**	**אנגלית > עברית**

כאמור, הניסוי נערך במעבדה להוראת תרגום סימולטאני, בנוכחות מורתן של הנבדקות. הנבדקות ביצעו את הניסוי בלא תשלום. בתוצרים שהופקו במהלך הניסוי נבדקו התופעות הבאות: השמטות, תוספות, שגיאות, תיקונים עצמיים.

הממצאים מוצגים באופן הבא: ראשית, מצוין המספר הכולל של היקרויות התופעה הנבדקת בתרגומים לשתי השפות. לאחר מכן מופיע מספר המייצג היקרות של אותה התופעה בכיוון אחד (למשל, מ-ג' ל-ב') והאחוז מתוך המספר הכולל של היקרויות התופעה הנבדקת. לדוגמה: בתרגום הסימולטאני, הושמטו 75 מילים. מתוכן 40 (53.3%) מילים הומשטו בעת תרגום משפה ג' לשפה ב' ואילו 35 (46.7%) - משפה ג' לשפה א'. יש לציין כי השמטה של מספר מילים הבאות ברצף (ראה פרק 4.1.1) נחשבה להשמטה אחת.

3.4 בעיות מתודולוגיות

1. מספר המשתתפות היה מצומצם. מכיוון שמטרת המחקר הייתה לבדוק את ביצועם של מתורגמנים בעלי-ניסיון כלשהו בתרגום בעל-פה, נבחרו סטודנטיות מהמחלקה לתרגום וחקר התרגום להיות הנבדקות במחקר זה. בשל העובדה ששילוב השפות שרצינו לבדוק בעבודה זו היה רוסית, עברית ואנגלית, בחרנו לפנות לסטודנטיות הלומדות במסלול הרוסי. הרצון לבדוק אנשים אשר קיבלו הכשרה בתחום התרגום הסימולטאני ותוך כדי קריאה, ושיש ברשותם כלים להתמודדות עם בעיות שונות המוצבות בפניהם בעת התרגום בעל-פה, צמצם עוד יותר את מספר הנבדקים.
2. מספר ההיקרויות של חלק מן התופעות שנבדקו היה מצומצם. הדבר נבע מכך שהטקסטים היו קצרים ומתוקף העובדה שהניסוי היה כרוך בהתנדבות, ובוצע על חשבון זמן השיעור.
3. ניתוח הנתונים נעשה בידי הכותבת בלבד ללא עמיתים נוספים, לכן, יש סיכוי כי יימצאו אי-דיוקים בחישובים.
4. קידוד התופעות התרגומיות נעשה בידי הכותבת בלבד ואיננו מוסכם על הכל.
5. לאחר ביצוע ניסוי הבוחן תרגום תוך כדי קריאה, התברר לכותבת כי תרגום אחד מתוך השישה לא הוקלט וכי יש לבצע הקלטה חוזרת. לאחר חודשיים בוצע ניסוי חוזר בביתה של אותה נבדקת שתרגומה לא הוקלט במהלך הניסוי במעבדת תרגום. הכלים שעמדו לרשות החוקרת: טקסט מקור באנגלית ומכשיר הקלטה. לאחר מכן הטקסט תומלל על ידי החוקרת. יתכן שעצם העובדה שהנבדקת ראתה את הטקסט לפני שביצעה את המשימה בפעם השנייה, השפיע על תוצאות התרגום. מאידך גיסא, הניסוי החוזר נערך כעבור חודשיים, כך שהסבירות שטקסט המקור נשמר בזיכרונה של הנבדקת, קטנה.
6. יתכן כי חלק מן הממצאים (שגיאות מסוגים שונים) קשורים לכך שלא נערכה בדיקה מקדמית (פיילוט).
7. הסיווג הלשוני הבעייתי של הנבדקות. אמנם ברור שאנגלית היא שפה ג׳, אך ההבחנה בין שפה א׳ ל-ב׳ בעייתית ועלולה להטות את התוצאות וזאת מכיוון שהנבדקות גרות בארץ שנים רבות וסביר להניח כי חלקן הגדול נמצא בסביבה דוברת עברית באופן יום-יומי וכי שפה א׳ שלהן נשחקה עם הזמן .
8. לא בוצעו בדיקות סטטיסטיות לאיתור מידת המובהקות של הממצאים בשל מספרן המצומצם של הנבדקות.

4 תיאור הממצאים

בעבודה זו נבדקו שתי אופנויות של תרגום בעל-פה. לכן, ממצאי המחקר יהיו אף הם מחולקים לשני חלקים. תחילה יוצגו ממצאים מהתרגום הסימולטאני, כולל מגוון התופעות התרגומיות שנבדקו. אותן תופעות נבחנו בתרגום תוך כדי קריאה. הממצאים מוצגים באופן הבא: דוגמה מן המקור ותרגומה לאחת משתי שפות היעד. כל תרגום בשפה הרוסית מלווה בתרגום נוסף לעברית (בסוגריים מרובעים) שנעשה בכתב על ידי החוקרת, השולטת בשלוש השפות הנידונות במחקר זה (רוסית – א׳, עברית – ב׳ ואנגלית – ג׳). מספר הנבדקת מופיע בסוגריים עגולים לאחר תרגום דוגמת המקור.

4.1 ממצאים מן התרגום הסימולטאני

4.1.1 השמטת מילים בודדות או מילים רצופות

בתרגומים שנותחו בעבודה זו נמצאו הזחות (shifts) (Shlesinger, 1995) רבות וביניהן השמטות. מצאנו השמטות של מילים בודדות (שמות עצם, שמות תואר) והשמטות מילים שהופיעו ברצף בתחילה או באמצע משפט. התייחסנו כאן להשמטות שנעשו לא מתוך אילוצים של שפת היעד. השערתנו הייתה שבתרגומים לשפה ב׳ מספר ההשמטות יהיה גדול יותר מתרגומים לשפה א׳.
להלן שתי דוגמות נבחרות להשמטות:

מקור:

Our exposure today to the **valuable** work of UNIFEM

תרגום:

החשיפה שלנו היום לעבודתו של יוניפ״ם (1)[3].

כאן אנו רואים השמטה של פריט לקסיקלי אחד - שם התואר ״valuable״. השמטה מסוג זה מוגדרת על ידי באריק (Barik, 1994) כהשמטה של מילה אחת (בדרך כלל שם תואר), הגורמת לאובדן מינימאלי של המסר המקורי. הנה דוגמה נוספת המתאימה גם כן להגדרה כזו.

מקור:

and we support initiatives that enable women and men to participate
equally in economic, political and **cultural** life

תרגום:

מאפשרים לנשים וגברים להשתתף באופן שווה בפוליטיקה ובכלכל...בחיי הכלכלה (1)

כאן השמיטה הנבדקת את שם התואר ״cultural״ מתוך משפט מורכב.

מקור:

The report found that: Violence cuts across lines of income, class and culture, and has taken place in both public and private life

תרגום:

Насилие характерно для всех слоев населения, с…людей с разным доходом и …
насилие женщин и в личной и в общественной жизни (1)

[האלימות אופיינית לכל שכבות האוכלוסייה, עם...אנשים עם הכנסות שונות ו....אלימות נגד נשים גם בחיים האישיים וגם בחיים החברתיים.]

נבדקת זו השמיטה את תחילת המשפט המקורי ״...:The report found that ״. בדוגמה זו אנו רואים השמטה של מספר מילים הבאות ברצף לעומת הדוגמות הקודמות שבהן ראינו השמטת מילים בודדות.

---

[3] בסוגריים עגולים הבאים לאחר תרגום מצוין מספרה של נבדקת.

להלן תרשים המתאר את ההשמטות של מילים בודדות או של מילים הבאות ברצף בתרגומים הסימולטאניים לשני הכיוונים: משפה ג' לשפה ב' ומשפה ג' לשפה א'. בתרשים זה אנו רואים את מספר הנבדקות, את כמות ההשמטות ואת הכיווניות. לאחר מכן מובא תרשים המסכם את הממצאים בשתי כיווניות התרגום.[4]

תרשים מס' 1

השמטת מילים בודדות או מספר מילים רצופות - סימולטאני

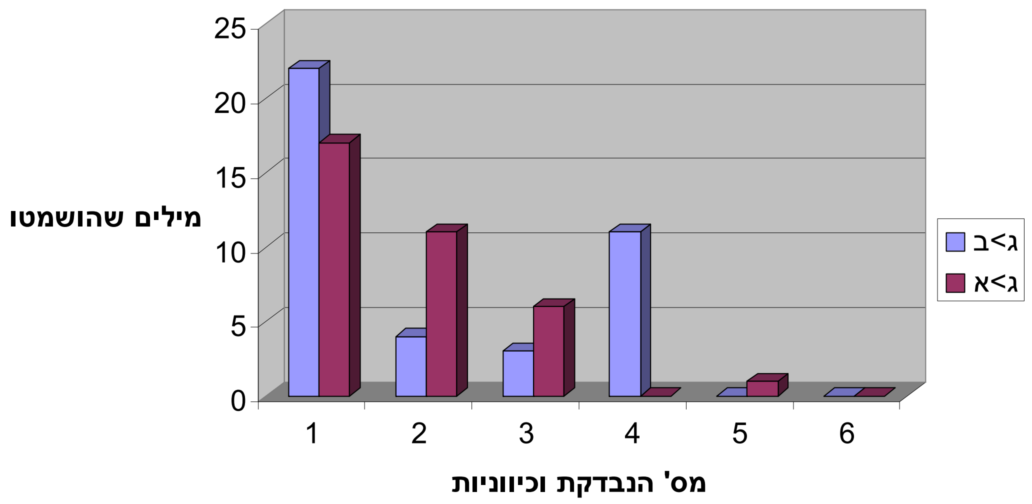

תרשים מס' 2

השמטת מילים בודדות או מספר מילים רצופות - סימולטאני - סיכום

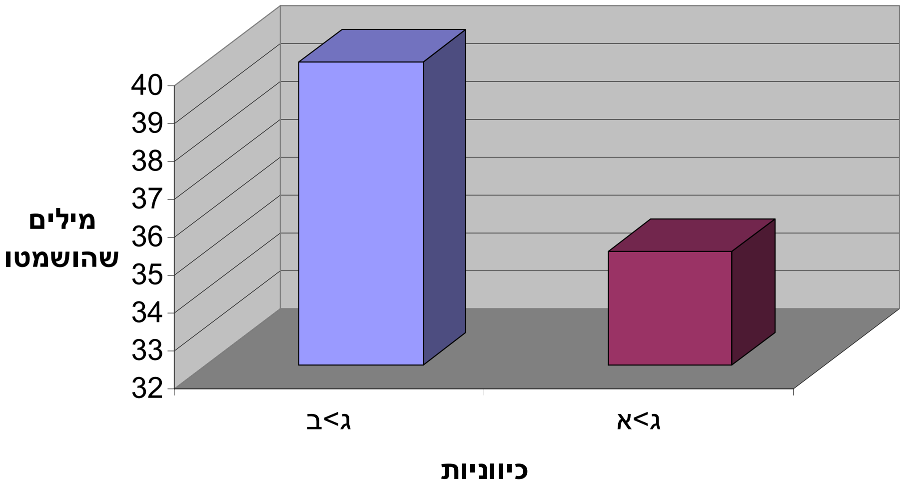

[4] תרשימים המופיעים בכל הסעיפים העוסקים בתיאור הממצאים מציינים את מספר הנבדקת, כיווניות התרגום, מספר ההיקרויות של כל תופעה. בתרשים המסכם אפשר לראות את כיווניות התרגום ואת מספר ההיקרויות של התופעה הנבדקת.

בסך הכול נמצאו 75 השמטות של מילים בודדות ושל מילים שבאו ברצף. מתוכן 40 (53.3%) השמטות נעשו בעת תרגום משפה ג' לשפה ב' ואילו 35 השמטות (46.7%) משפה ג' לשפה א'. הממצא מאשש את ההשערה שלפיה בתרגומים לשפה ב' יימצאו יותר השמטות של מילים בודדות ושל מילים רצופות מאשר בתרגומים לשפה א'.

4.1.2 השמטת מספרים

על פי אגרופוליו (Agrifoglio, 2004), אחד המרכיבים שהושמטו בשיעור גבוה על ידי הנבדקים בעת התרגום הסימולטאני, היו מספרים. קרוב ל-20% מתוך שינויי המשמעות היו קשורים להשמטת מספרים. רוב הנבדקים הצליחו להתמודד עם תאריכים שלמים ומספרים דו-ספרתיים, אך כאשר היה מדובר בטווחי תאריכים ואחוזים, יותר מ-50% תורגמו באופן שגוי. על פי מאצה (Mazza, 2001), המספרים המהווים אתגר עבור המתורגמנים הם מספרים בעלי ארבע ספרות ויותר ושברים עשרוניים.

להלן מספר דוגמות להשמטת מספרים:

מקור:

UNIFEM's **1999** International Women's Day breakfast

במשפט זה הושמטה שנת 1999 כחלק מיחידה גדולה יותר, שהושמטה גם כן. אחת משש הנבדקות השמיטה את המשפט כליל, שאר הנבדקות השמיטו את התאריך בלבד. ממצא זה עולה בקנה אחד עם המסקנה של מאצה (Mazza, 2001) שלא זו בלבד שמספרים הינם מכשול העומד בפני המתורגמן, אלא שהם גם הופכים קטע שבו הם מופיעים לקשה יותר לתרגום.

להלן מספר תרגומים של אותו משפט.

מקור:

UNICEF estimates that women constitute **70** per cent of the **1.3 billion** people

תרגום:

שנשים... הינן **שבעים** אחוז מכלל נשים מכלל הנשים (1)

תרגום:

что женщины составляют **семьдесят** процентов...

[...שנשים הן **שבעים** אחוזים מ...]

שתי נבדקות מתוך שש (אחת תרגמה משפה ג' לשפה ב' ושנייה - משפה ג' לשפה א') תרגמו את המספר הראשון והשמיטו את המספר השני, ארבע נבדקות (שתיים שתרגמו מג' ל-ב' ושתיים – מג' ל-א') לא תרגמו את המספר כלל. ייתכן שאנו עדים לתופעת ה-spillover, כלומר, המאמץ הכרוך בתרגום הפריט הראשון צמצם את היכולת לשמר את הפריט השני.

להלן מספר דוגמות להשמטת מספרים. בדוגמה הראשונה יוצג תחילה המשפט המקורי ואחריו – ארבעה תרגומים לשתי השפות.

מקור:

carry **53 per cent** and men **47** per cent.. **55 and 45 per cent**

תרגום:

тридцать пять процентов, а мужчины – **сорок пять** (3)

[**שלושים וחמישה... וארבעים וחמישה**].

נבדקת זו תרגמה צמד מספרים אחד, אך טעתה בתרגומה (שגיאות בתרגום המספרים יתוארו בסעיף נפרד), צמד מספרים נוסף הושמט כליל.

תרגום: "... **חמישים וחמש** מול **ארבעים וחמש**..." (4).

נבדקת זו תרגמה את הצמד השני, אך השמיטה את הראשון.

תרגום: "חמישים ושבע..." (5).

כאן הושמטו ארבעת המספרים ונעשתה טעות תרגום (ראה פרק 4.1.17 שגיאה בתרגום מספרים).

תרגום לשפה ב': "**חמישים ושלושה ושבעים ושבע**..." (7).

נבדקת זו השמיטה את צמד המספרים השני. נבדקת אחת בלבד תרגמה את שני צמדי המספרים בצורה נכונה. שלוש נבדקות (שתיים שתרגמו לשפה א' ואחת – לשפה ב') תרגמו צמד אחד בלבד. שתי נבדקות (אחת תרגמה לשפה א' והשנייה – לשפה ב') טעו במספרים.

להלן מספר תרגומים של אותו מקור.

מקור:

In **1997/98** more than **$240 million**

תרגום:

בנושא הזה נתרמו **כספים רבים** וזה היה חשוב מאוד (2)

בדוגמה זו אנו רואים הן השמטה של שני תאריכים והן שימוש במילות גנריות "כספים רבים" (להרחבה על שימוש במילים גנריות ראה פרק 4.1.12).

תרגום:

1. На то чтобы...Для достижения этой цели были затрачены **очень большие средства** (4)

[על מנת ש...להשגת מטרה זו הושקעו אמצעים גדולים מאוד].

בדוגמה זו אנו שוב עדים לשימוש במילה גנרית (להרחבה על שימוש במילים גנריות ראה פרק 4.1.12).

תרגום:

2. В тысяча девятьсот **девяносто седьмом** году больше чем две .

тысячи...**двести сорок миллионов долларов** было… было..пущено на ра..развитие

женщин (5)

[בשנת **אלף תשע מאות תשעים ושבע יותר משני אלפים...מאתיים ארבעים** מיליוני דולרים היו...היו...הושקעו...למען התפתחות הנשים]

נבדקת זו השמיטה את השנה 1998, אך תרגמה נכון את המספר השני.

תרגום:

3. В **девяносто седьмом девяносто восьмом** годах больше **двух тысяч** ״ **пятисот долларов** (7)

[בשנים **תשעים ושבע תשעים ושמונה** יותר **מאלפיים חמש מאות** דולר...]

התאריכים תורגמו, אולם ״24 מיליון״ תורגם כ״2500״ (ראה פרק 4.1.17 על שגיאות בתרגום מספרים). הנתונים שבידינו מצביעים על כך, שאף נבדקת לא תרגמה את המספרים במלואם. שתי נבדקות השמיטו את המספרים כליל, שתי הנבדקות הנוספות תרגמו את המספרים באופן חלקי, שתי נבדקות השתמשו בהכללה.

מקור:

In **1999/2000**

תרגום לשפה ב׳:

בשנת אלפיים (1)

תרגום לשפה ב׳:

בשנת תשעים ותשע (2)

תרגום לשפה א׳:

В **тысяча девятьсот девяносто девять... девятом** году (4)

[בשנת אלף תשע מאות תשע...ותשע]

תרגום לשפה א׳:

В **тысяча девятьсот девяносто втором** году (5)

[בשנת תשעים ותשע...]

שלוש נבדקות תרגמו מספר אחד בלבד, שתי נבדקות השמיטו את המשפט עם המספר כליל, נבדקת אחת תרגמה מספר אחד מתוך השניים, אולם טעתה בו.

טבלה מס׳ 3 :השמטת מספרים בודדים –סימולטאני

מס׳ נבדקת	**מספרים בודדים שהושמטו וכיווניות**				
	1999	70%	1.3 billion	80%	240 million
1	ג<ב		ג<ב		ג<ב
2	ג<ב	ג<ב		ג<ב	ג<ב
3	ג<ב	ג<ב		ג<ב	ג<ב
4	ג<א	ג<א			
5	ג<א	ג<א		ג<א	
7	ג<א		ג<א	ג<א	

(משבצת אפורה – המספר לא הושמט)

תרשים מס' 3

השמטת מספרים בודדים - סימולטאני

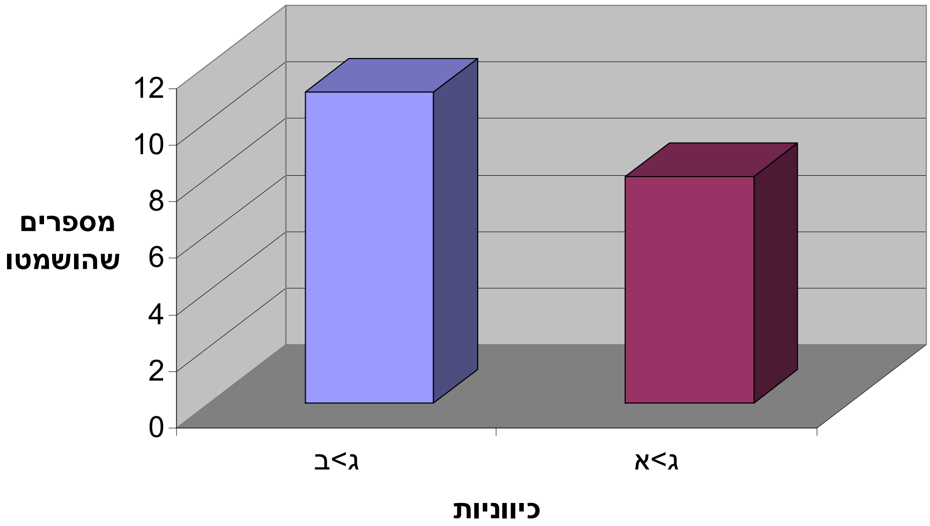

בתרגום הסימולטאני לשפה ב' נמצאו 11 השמטות של מספרים בודדים לעומת 8 השמטות בעת תרגום סימולטאני לשפה א'. בטבלה אנו רואים כי כל הנבדקות השמיטו את המספרים הבודדים וכי רוב ההשמטות היו בתרגומים לשפה ב'. המספר שהושמט על ידי כל הנבדקות הוא שנת 1999 ; שאר המספרים וביניהם אחוזים ומספרים מורכבים הושמטו על ידי חלק מהנבדקות. תרשים מס' 3 שלעיל מצביע על ההבדל בין מספר ההשמטות בתרגומים לשפה ב' לעומת התרגומים לשפה א'.

טבלה מס' 4: השמטת מספרים רצופים -סימולטאני

מס' נבדקת	מספרים רצופים שהושמטו וכיווניות							
	53	47	55	45	1997	1998	1999	2000
1			ג>א	ג>א	ג>ב	ג>ב	ג>ב	
2					ג>ב	ג>ב		ג>ב
3	ג>א				ג>ב	ג>ב	ג>ב	ג>ב
4	ג>ב				ג>א	ג>א		ג>א
5		ג>ב	ג>ב	ג>ב		ג>א		ג>א
7			ג>ב	ג>ב			ג>א	ג>א

כפי שניתן לראות, כל הנבדקות השמיטו מספרים רצופים. בתרשים הבא נוכל לראות את ההבדל בין השמטות המספרים בשתי כיווניויות התרגום.

תרשים מס' 4

השמטת מספרים רצופים - סימולטאני

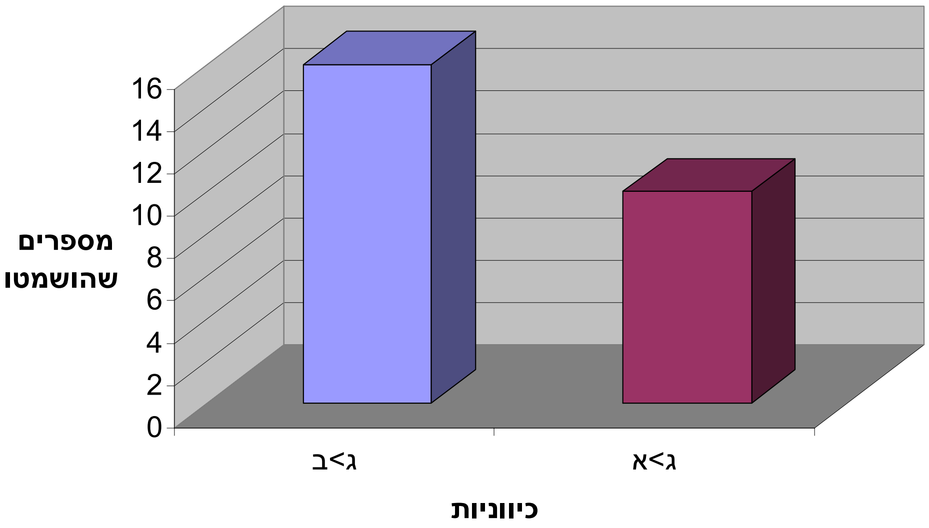

בעת התרגום הסימולטאני לשפה ב' נמצאו 16 השמטות של מספרים רצופים לעומת 10 השמטות בתרגום לשפה א'. שני התרשימים שלהלן מציגים את החלוקה בין שתי כיווניויות התרגום באשר להשמטת מספרים.

תרשים מס' 5

השמטת מספרים - סימולטאני

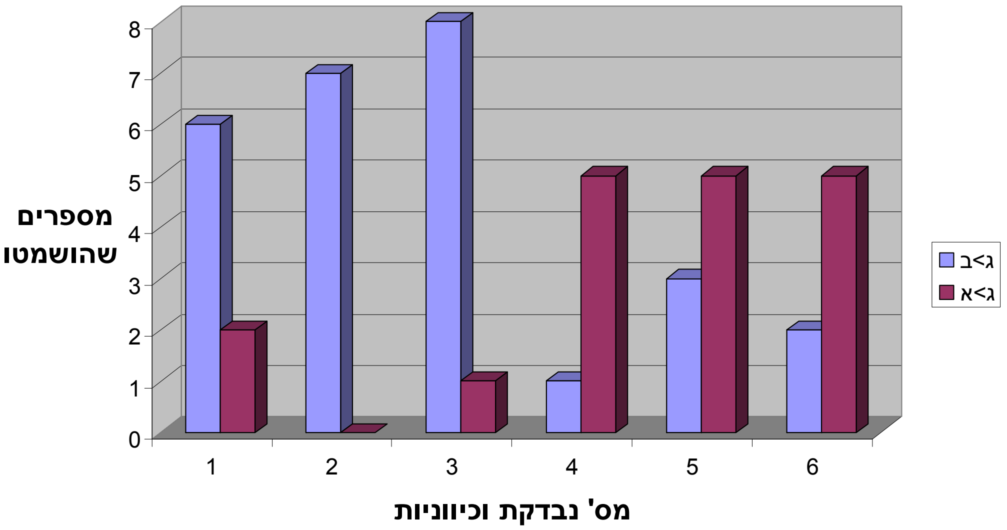

תרשים מס' 6

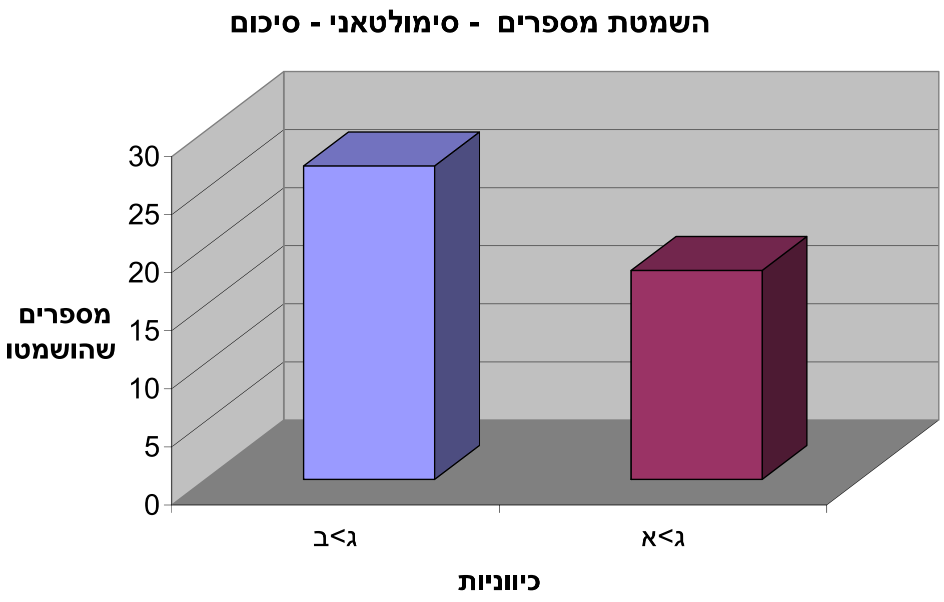

לאור הממצאים הללו ניתן לראות כי כאשר מדובר בתרגום מספרים, אף אחת משש הנבדקות לא הצליחה לבצע את המשימה באופן מלא. רוב המספרים הושמטו כליל או באופן חלקי וחלקם תורגמו באופן שגוי[5]. אחת הנבדקות (מספר 2) לא השמיטה אף מספר בעת תרגום לשפה א', לעומת זאת בתרגום לשפה ב' גילינו אצל אותה הנבדקת 7 השמטות של מספרים. מצאנו, כי בתרגום מספרים המופיעים ברצף, כמות ההשמטות גדולה יותר מזו של מספרים בודדים. בשני המקרים מספר ההשמטות בעת תרגום לשפה ב' היה גדול יותר מזה שבתרגום לשפה א'. מספרים בודדים שכללו אחוזים, הושמטו באופן שווה בשני הכיוונים, מספרים ארוכים, הושמטו בעת תרגום לשפה ב' בלבד. מצאנו גם, כי בעת תרגום שני צמדי מספרים שבאו ברצף (47, 53 ו-45, 55) כמות ההשמטות בעת תרגום לשפה ב' הייתה גדולה יותר מזו שבעת תרגום לשפה א'. בעת תרגומם של שני צמדי תאריכים רצופים מצאנו, כי בצמד הראשון כמות ההשמטות לשפה ב' גדולה יותר מזו שלשפה א' לעומת הצמד השני, שבו כמות ההשמטות התחלקה באופן שווה בין שני הכיוונים. מצאנו 45 השמטות מספרים ומתוכן: 27 (60%) בעת תרגום משפה ג' לשפה ב', ו- 18 (40%) בעת תרגום משפה ג' לשפה א'. אפשר לסכם ולומר כי הן בתרגום מספרים בודדים והן בתרגום מספרים רצופים שיעור ההשמטות היה גדול יותר כאשר כיווניות התרגום הייתה משפה ג' לשפה ב'.

4.1.3 השמטת שמות ארוכים

שמות ארוכים הוגדרו כשמות אירועים, כותרים ותכניות. ציפינו כי תרגום של שמות ארוכים יהיה בעייתי, בייחוד למתרגמים סימולטאנית משפה ג'.

---

5 פירוט בנושא שגיאות בתרגום מספרים ראה בסעיף 4.1.17.

מקור:

It's a great pleasure to be asked to speak at **UNIFEM's 1999 International Women's Day breakfast**

תרגום:

בוקר טוב. זהו עונג..לנאום ...כאן.. אני מבינה שאני הראשונה שמופיעה כאן (1)

מקור:

The problem was described in the recent **United Nations Population Fund publication**

תרגום:

הבעיה היא שתוארה **במחקר** האחרון נמצא שבאזור שלנו (2)

מקור:

With these factors in mind, in 1997 the Howard Government announced a **Gender and Development Policy**

תרגום:

Учитывая эти факторы, в тысяча девятьсот девяносто седьмом году была разработана **наша программа** (1)

[בהתחשב באלה עובדות, באלף תשע מאות תשעים ושבע שנה פיתחנו **תוכנית**]

בשתי הדוגמות הראשונות השמיטו הנבדקות את השמות הארוכים; בדוגמה האחרונה השתמשה הנבדקת בשם גנרי "программа" (תכנית) (על מעברים מספציפי לגנרי ראה בסעיף 4.1.12).

תרשים מס' 7

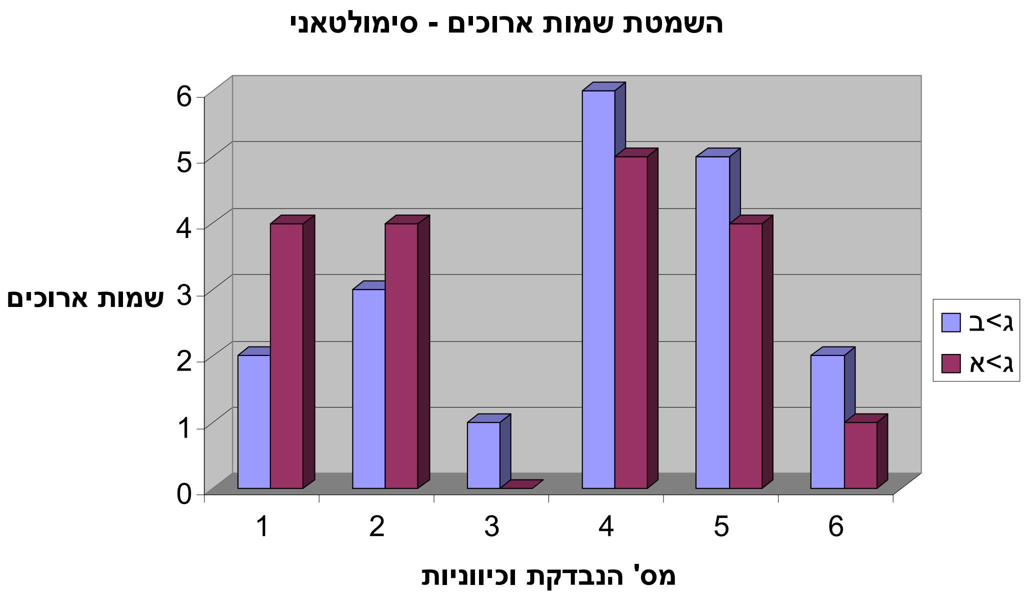

תרשים מס' 8

השמטת שמות ארוכים -סימולטאני - סיכום

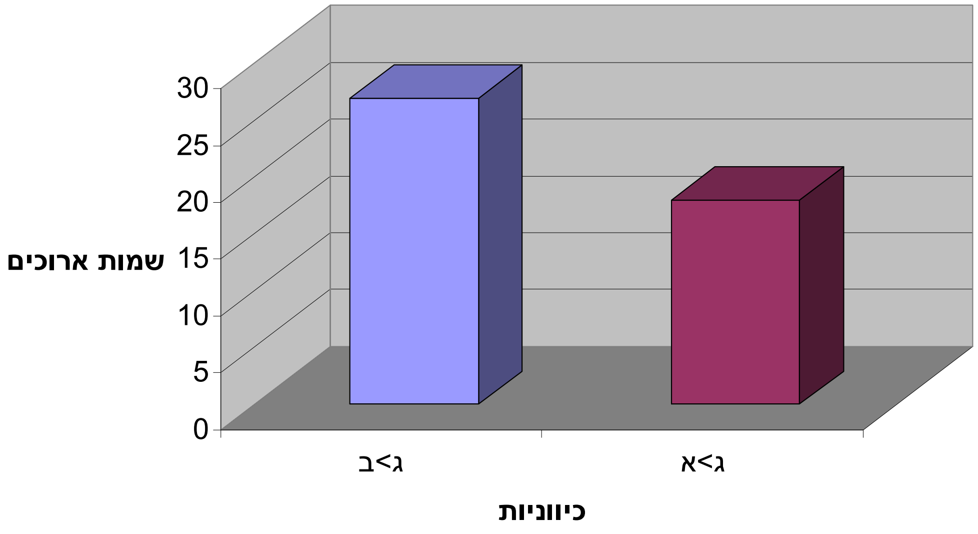

כל הנבדקות השמיטו שמות ארוכים בעת התרגום משפה ג' לשפה ב'. בתרגומן של חמש נבדקות מצאנו השמטות מסוג זה גם בעת תרגום לשפה א'. ההבדל בין מספר ההשמטות של שמות ארוכים בתרגומים משפה ג' לשפה ב' לעומת הכיוון השני היה מזערי – מתוך 37 ההשמטות מן הסוג הזה, 19 (51.4%) הושמטו מן הטקסט שתורגם לשפה ב', לעומת 18 (48.6%) לשפה א'.

4.1.4 משפטים לא גמורים

מבדיקת הטקסטים המתורגמים עולה כי כל הנבדקות השאירו משפטים לא גמורים. כאשר התקשתה נבדקת לתרגם את המשפט במלואו, השמיטה את הסיומת והמשיכה למשפט הבא. ישנם מקרים שבהם תרגמה נבדקת חלק מן המשפט תוך השמטת סיומו.

מקור:

Theirs are problems that even our grandmothers and great-grandmothers, when International Women's Day was first celebrated in the early years of this century, **may never have had to face**

תרגום:

יש בעיות שאפילו הסבתות שלנו ואמהות של הסבתות חגגו את יום האישה בתחילת המאה (3)

מקור:

There are many good reasons for targeting women **in Australia's aid program**

תרגום:

קיימות סיבות שונות לשיתוף נשים (1)

תרשים מס׳ 9

משפטים לא גמורים - סימולטאני

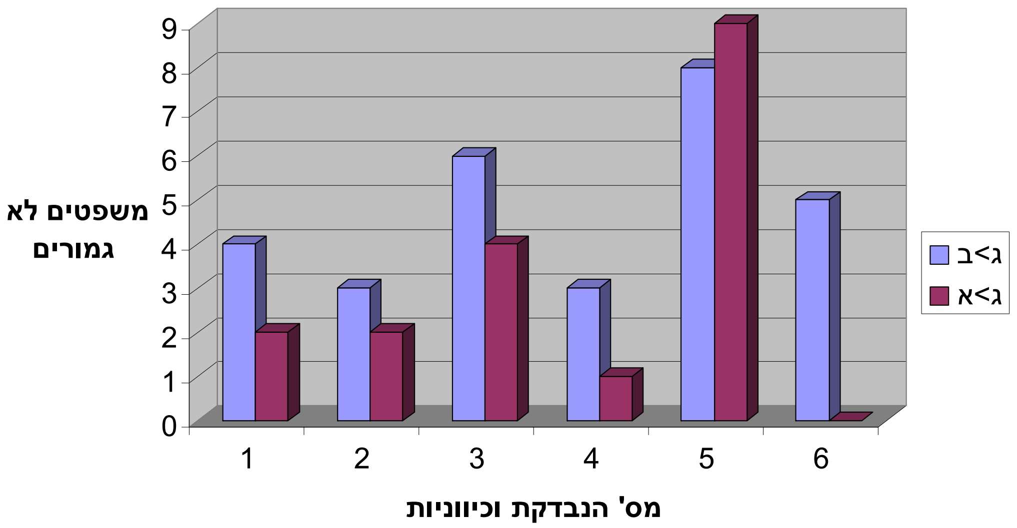

תרשים מס׳ 10

משפטים לא גמורים - סימולטאני - סיכום

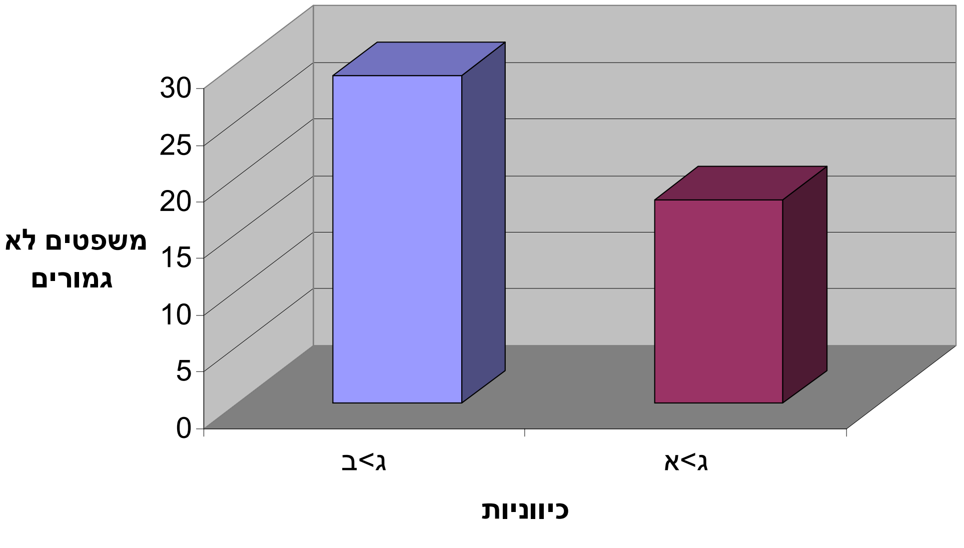

מתוך 47 משפטים לא גמורים, 29 (61.7%) משפטים נשארו ללא סיומת בתרגומים משפה ג׳ לשפה ב׳ לעומת 18 (38.3%) משפטים לא גמורים בתרגומים מ-ג׳ ל-א׳.

4.1.5 השמטת שמות גיאוגרפיים ושם פרטי

בטקסט המקור ישנם שבעה שמות גיאוגרפיים ושם פרטי אחד. להלן טבלה המציגה שמות אלה, את כיווניות התרגום ואת מספר ההשמטות בכל כיוון:

טבלה מס׳ 5: שמות גיאוגרפיים ושם פרטי שהושמטו - סימולטאני

שמות גיאוגרפיים ושם פרטי	כיווניות התרגום ומס׳ ההשמטות	
	ג>ב	**ג>א**
Paramatta	3	2
Australia	9	10
Howard	3	3
Southeast Asian (countries)	2	1
Africa	0	2
Thailand	0	2
The Philippines	1	2
Papua New Guinea	3	2
סה״כ	**21**	**24**

כפי שניתן להתרשם מנתוני טבלה מספר 4, שני שמות בלבד, אפריקה ותאילנד, לא הושמטו כלל בעת תרגום לשפה ב׳.

תרשים מס׳ 11

השמטת שמות גיאוגרפיים ושם פרטי - סימולטאני

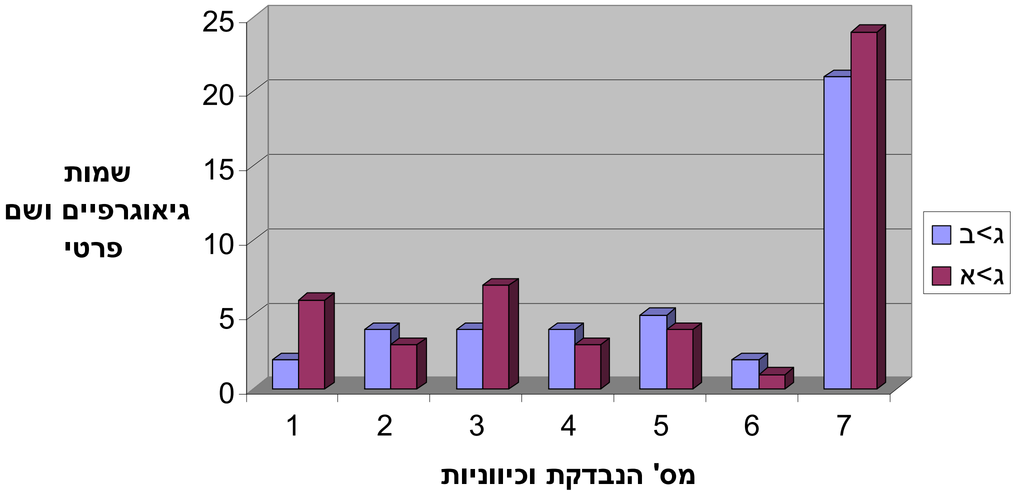

תרשים מס' 12

השמטת שמות גיאוגרפיים ושם פרטי - סימולטאני - סיכום

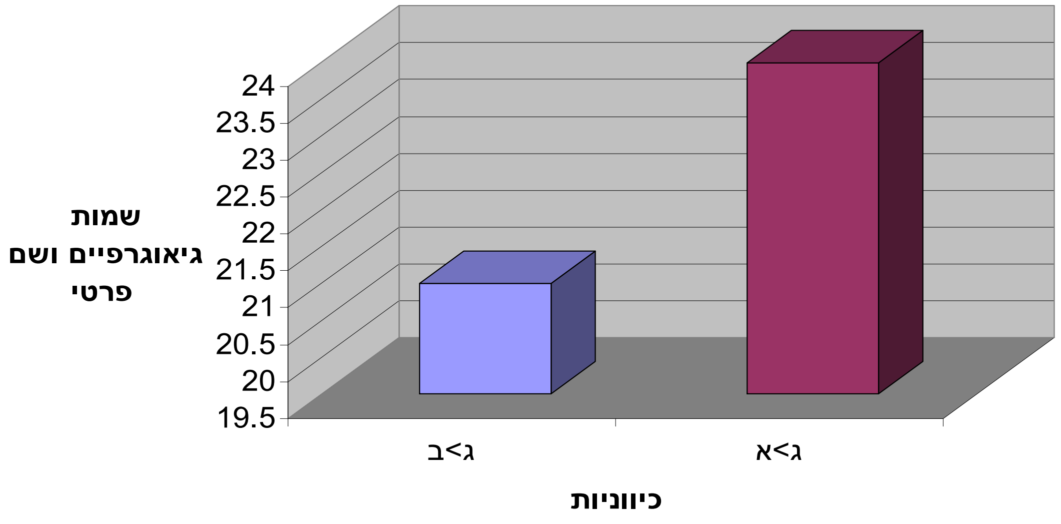

כל הנבדקות, בלי יוצא מן הכלל, השמיטו שמות גיאוגרפיים בתרגומיהן לשני הכיוונים, אך דווקא בתרגומים לשפה א' נמצאו יותר השמטות: מתוך 45 השמטות של שמות גיאוגרפיים ושם פרטי, 21 (46.7%) ארעו בתרגומים לשפה ב' ו-24 (53.3%) - לשפה א'. יתכן כי תוצאות אלו נעוצות בהבדלים בין השפות העברית והרוסית. אם נשווה את אורך הטקסט המתורגם לעברית לאורך הטקסט ברוסית, נוכל לראות כי התרגומים לרוסית ארוכים יותר (ראה נספח 1). כנראה לנבדקות לא היה זמן לתרגם את הכל במלואו בשל אורכם של המשפטים שתרגמו לרוסית.

4.1.6 תוספת לשם הדגשה

בניגוד לממצאי התרגומים תוך כדי קריאה (ראה פרק 4.2.6), בתרגומים הסימולטאניים לא מצאנו תוספות לשם הדגשה.

4.1.7 תוספת אישית

בניגוד לממצאי התרגומים תוך כדי קריאה (ראה פרק 4.2.7), בתרגומים הסימולטאניים לא נמצאו תוספות אישיות.

4.1.8 הצרכה שגויה

בתרגומים הסימולטאניים, בניגוד לממצאי התרגומים תוך כדי קריאה (ראה פרק 4.2.8), לא מצאנו הצרכות תשגויות.

4.1.9 תוספת מאייך

כפי שניתן לראות מן התרשים שלהלן, בתרגום משפה ג' ל-א' ישנו מספר רב יותר של תוספות מאייך (qualifier) מאשר בתרגום משפה ג' לשפה ב'. חמש נבדקות מתוך שש הוסיפו מידע בצורת שם תואר שלא נמצא בטקסט המקור.

תרשים מס' 13

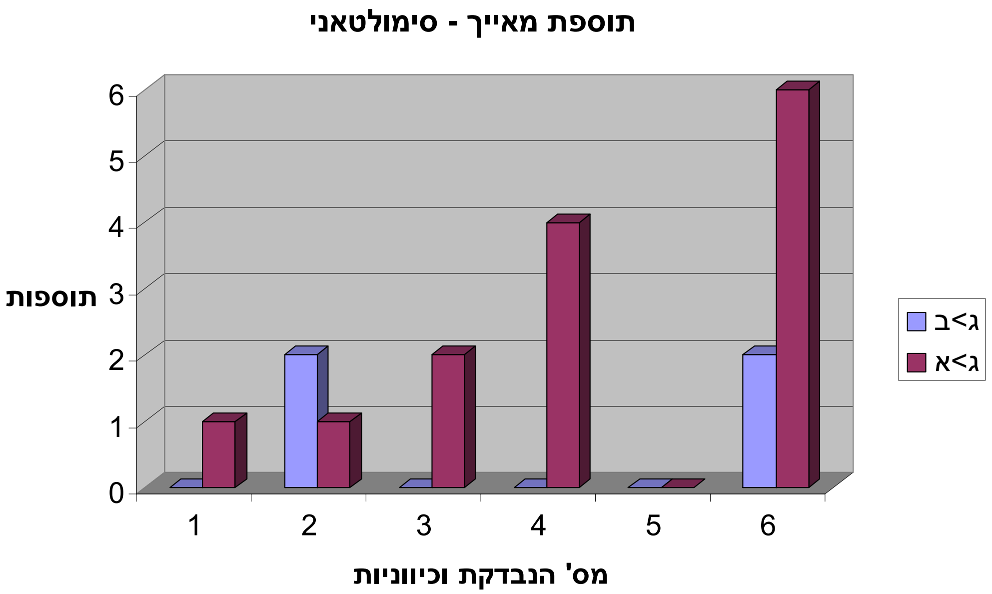

תרשים מס' 14

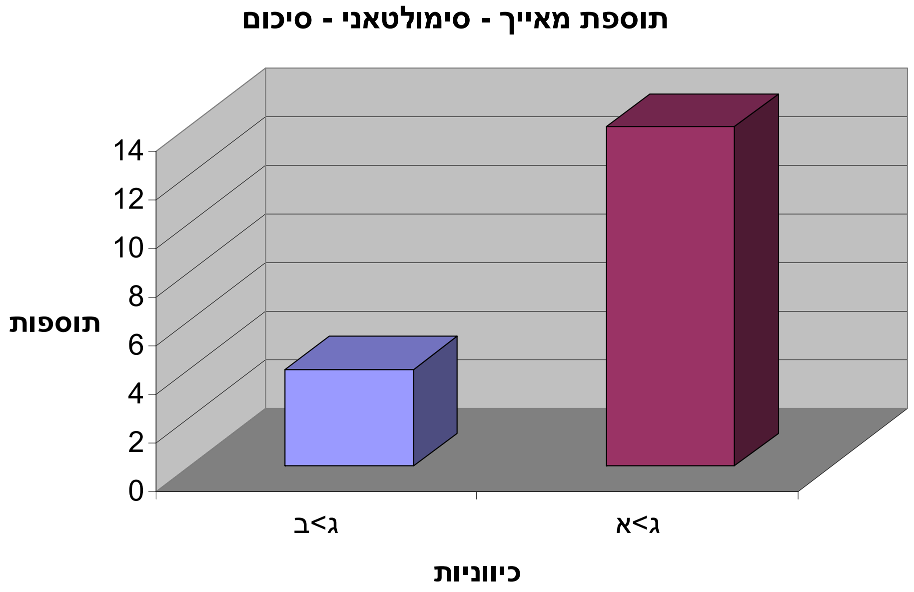

מקור:

by providing counseling and support services

תרגום:

предоставлять им **психологическую** помощь и поддержку (2)

[לספק להם סיוע **פסיכולוגי** ותמיכה]

מקור:

Our exposure today to the valuable work of UNIFEM, which does so much for poor women in developing countries

תרגום:

Я хотела бы поблагодарить Женский Фонд Развития ООН, который делает...

за **прекрасный** вклад, **огромный** вклад (4)

[אני הייתי רוצה להודות לקרן האו"ם לפיתוח, אשר עושה...על התרומה **הנפלאה**, תרומה **עצומה** ל...עניין משותף של קידום תעסוקת הנשים במשרות שונות]

תוספות מאייך הופיעו 18 פעמים - 4 (22.2%) בעת תרגום לשפה ב' ו-14 (77.8%) לשפה א'. אנו רואים כאן הבדל משמעותי בין שני הכיוונים. ממצא זה סותר את ההשערה שלנו שבתרגומים לשפה א' יימצאו פחות הזחות בצורת תוספת מידע.

4.1.10 תוספת כ"פיצוי" על השמטה

תוספת מן הסוג הזה מתאפיינת בהוספת אלמנט אשר לא נמצא בטקסט המקור במטרה לא להשאיר משפטים לא גמורים. התרשים שלהלן מראה, כי אצל נבדקת אחת היו יותר תוספות בתרגומים לשפה א', בשלושה מקרים התוצאות היו שוות בשני הכיוונים ובשני מקרים היו יותר תוספות בתרגומים לשפה ב'.

תרשים מס' 15

תוספת כ"פיצוי" על השמטה - סימולטאני

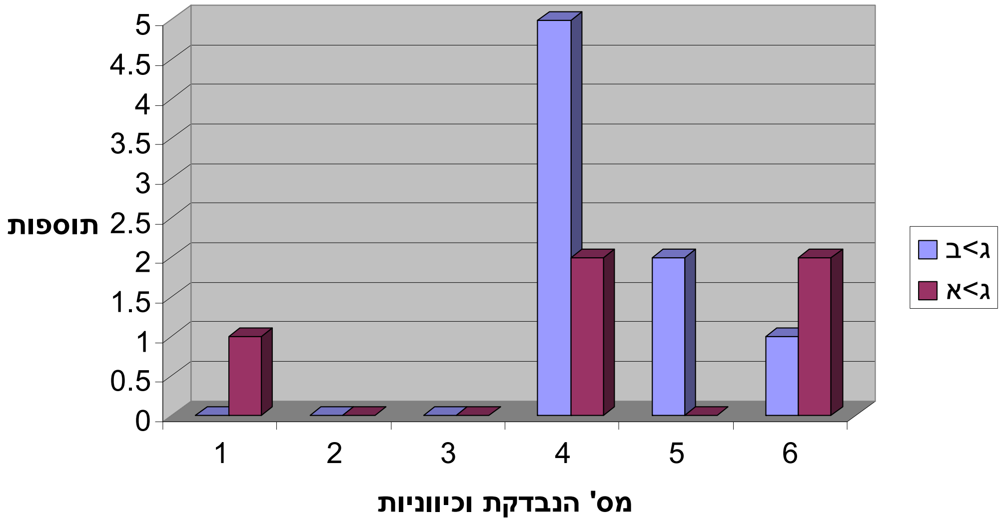

תרשים מס' 16

תוספת כ"פיצוי" על השמטה - סימולטאני - סיכום

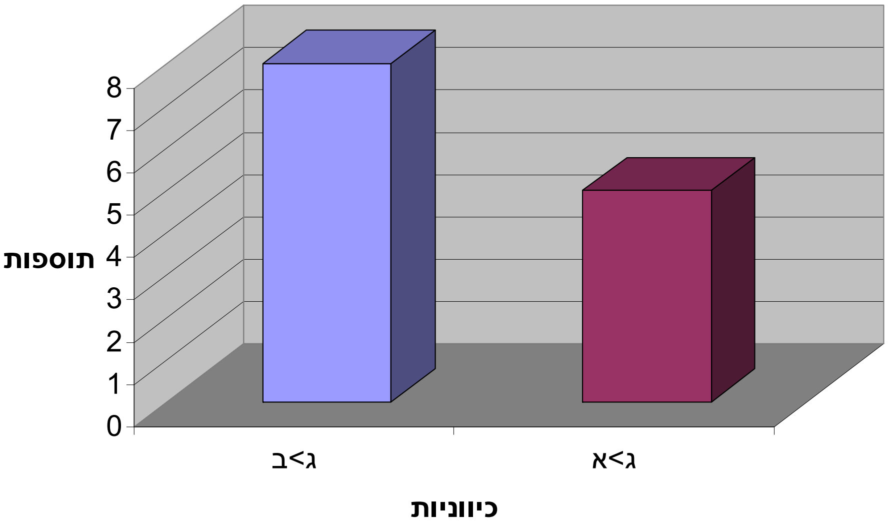

להלן מספר דוגמות לתוספות מידע לשם "פיצוי" על השמטה:

מקור:

Our exposure today to the valuable work of UNIFEM, which does so much for poor women in developing countries, brings home a stark fact to women lucky enough to live in Australia - the extremity of the problems experienced by women in poor countries

תרגום:

Я хотела бы поблагодарить Женский Фонд Развития ООН, который делает... **за прекрасный вклад, огромный вклад в …в общее дело развития женских… женской занятости на различных должностях** (4)

[הייתי רוצה להודות לקרן פיתוח נשים של האו"ם, אשר עושה...**על התרומה הנפלאה, התרומה העצומה ל...עניין משותף של פיתוח רמת התעסוקה של נשים במשרות שונות**].

כאן אנו עדים להוספת מידע אשר לא נמצא במקור. נראה שהמתורגמנית לא הבינה את המקור או לא הספיקה לתרגם את הקטע והחליטה לסיים את המשפט.

מקור:

The most basic is that women are often over-represented in the most needy sections of society

תרגום:

Одна из самых страшных проблем что…женщины очень мало представлены на

различных должностях, **которые …совершенно необходимо, чтоб они были на них представлены** (4)

[אחת הבעיות הנוראיות היא ש...נשים אינן מיוצגות כראוי במשרות שונות אשר....**נחוץ ביותר להציג אותן במשרות הללו].**

מקור:

Firstly, unemployment has disproportionately affected women and placed additional pressure on women from poor families to earn income, often resulting in them entering the commercial sex industry and increasing their risk of exposure to sexually transmitted diseases, including HIV/AIDS

תרגום:

הראשונה היא שיש לחץ נוסף על נשים שמגיעות מסביבה ענייה והנשים האלה נסחפות...נחשפות למחלות כגון איידס ו... **ומנצלים אותן ב..מינית הרבה יותר מאשר נשים משכבות אוכלוסיה יותר גבוהות** (4)

בתרגומים שבדקנו מצאנו 13 תוספות לשם השלמת משפט. נבדקות שהשמיטו חלקים שונים מן התרגום, השתמשו בתוספות מידע שונות כדי לסיים את המבע באופן הגיוני. מתוך 13 תוספות מן הסוג הזה, 8 (61.6%) הופיעו בתרגום משפה ג' לשפה ב', ו- 5 (38.4%) בעת תרגום לשפה א'. ממצאים אלה מצביעים על נטייה גדולה יותר "לפצות" על השמטות על ידי הוספת מידע חדש כשהתרגום נעשה משפה ג' לשפה ב'. יכול להיות כי גם גאן, בדומה לממצאי פרק 4.1.5 (השמטת שמות גיאוגרפיים ושם פרטי), אורך המשפטים בשפת היעד (רוסית) לא מאפשר תוספות של מידע חדש.

4.1.11 הנהרות

הנהרות הוגדרו כתוספות מידע כדי לבאר דברים שלא נאמרו באופן ממשי במקור, אלא הופיעו בו במרומז. הנבדקות הוסיפו מידע, על אף שלא התבקש, לכאורה, מבחינת טקסט המקור. להלן מספר דוגמות לכך:

מקור:

But the more positive reason, perhaps, is that an aid program which targets women

תרגום:

אבל הסיבה הכי ה...חיובית היא ש...ה..**התכנית של האו"ם** שמערבת נשים (4)

על פי ההקשר ברור כי מדובר בתכנית סיוע של האו"ם, אך המתורגמנית, כנראה, חשה צורך להבליט זאת.

מקור:

The problem was described in the recent United Nations Population Fund publication

תרגום:

Проблема была описана в последнем… последнем докладе ООН, **в котором**

было написано, что (7)

[הבעיה נידונה בדוח האחרון של האו"ם, **שבו היה כתוב, ש...**]

תרשים מס' 17

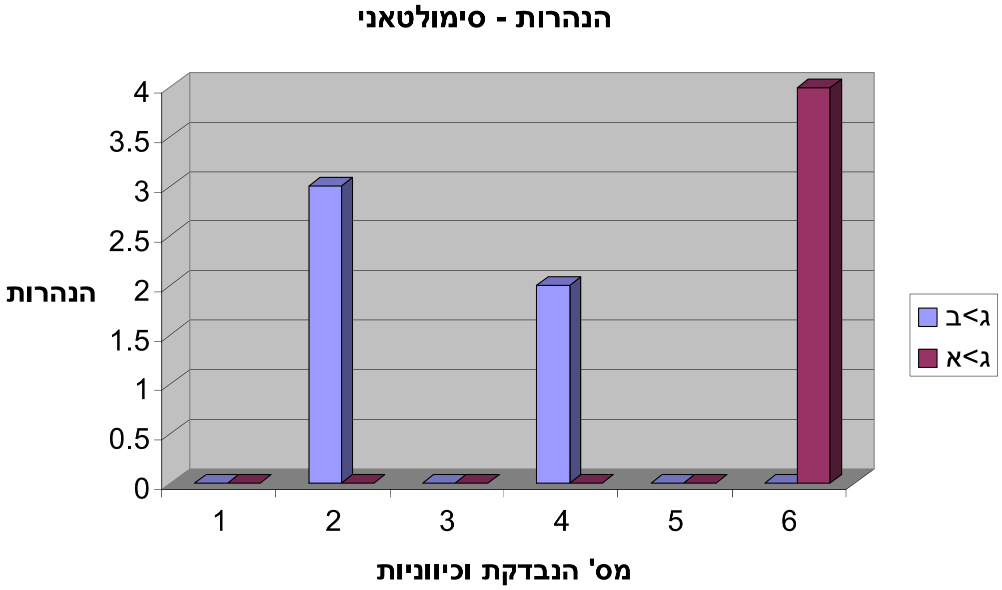

תרשים מס' 18

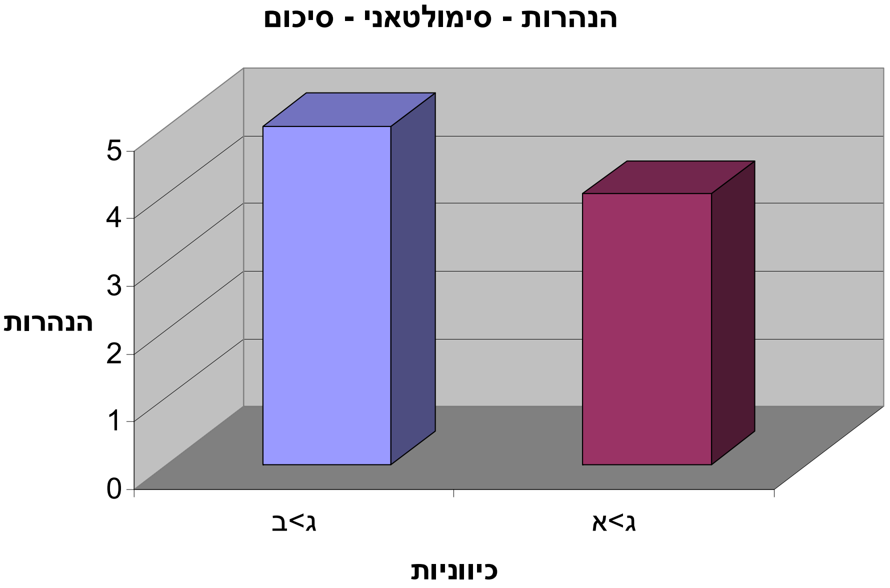

מספר ההנהרות בשתי הכיווניויות היה כמעט זהה – מתוך 9 הנהרות, 5 (55.6%) נעשו בעת תרגום לשפה ב' ו-4 (44.4%) בעת תרגום לשפה א'. יש לציין כי שלוש נבדקות מתוך השש הוסיפו מידע חדש בצורה הנהרה, ושלוש לא עשו כך.

4.1.12 מעבר מספציפי לגנרי

הנטייה להשתמש במילים גנריות הבאות להמיר מילים ספציפיות נחקרה על ידי חוקרים שונים (Mackintosh, 1983; Gran, 1998; Shlesinger, 2000). במקרים מסוימים משתמש המתורגמן בתחליף "פשוט" יותר של הנאמר בשפת המקור. יש הטוענים כי השימוש במושגים גנריים, מצביע על אי-יכולתו של המתורגמן לשמור על כל מרכיב נפרד בזיכרון או על "החלטתו" לא להקצות משאבים מספיקים לעיבוד מרכיבים אלו (Shlesinger, 2000). במחקר הנוכחי מצאנו כי נטייה להמיר מילה ספציפית בגנרית רווחת יותר בעת תרגומים לשפה ב'.

בדוגמה הבאה יופיע המקור ולאחר מכן שני תרגומים לשפה א' ולשפה ב'.

מקור:

has aggravated violence towards women in **Southeast Asian countries**.

תרגום לשפה א':

проблема бедственного положения женщин в...на **Дальнем Востоке** (4)

[...בעיה של מצוקתן של הנשים בתוך...**במזרח הרחוק**]

תרגום לשפה ב':

נשים **בארצות מזרח** (1).

מקור:

violence and social…and soci…sexual abuse in **Africa, Thailand, the Philippines, and Papua New Guinea**

תרגום:

подвергшихся сексуальному насилию во всем мире **в неразвитых странах** (1)

[..שנפלו קורבנות לאלימות מינית בעולם כולו **במדינות המתפתחות**]

בשלוש הדוגמות הראשונות ראינו מעבר משם גיאוגרפי ספציפי לגנרי. ניתן לשער שהסיבה לכך היא חוסר זמן ואי עמידה בקצב ולא אי הבנת המקור.

מקור:

when **International Women's Day** was first celebrated

תרגום:

כאשר חגגו את **החג** (2)

מקור:

We concentrate on ensuring equal access to **quality education, health and nutrition**

תרגום:

אנו מתרכזים בסיפוק גישה זהה לנשים ולגברים לחינוך **ולנושאים אחרים** (2).

אותה נבדקת צמצמה את התיאור המפורט לפריט לקסיקלי אחד.

תרשים מס' 19

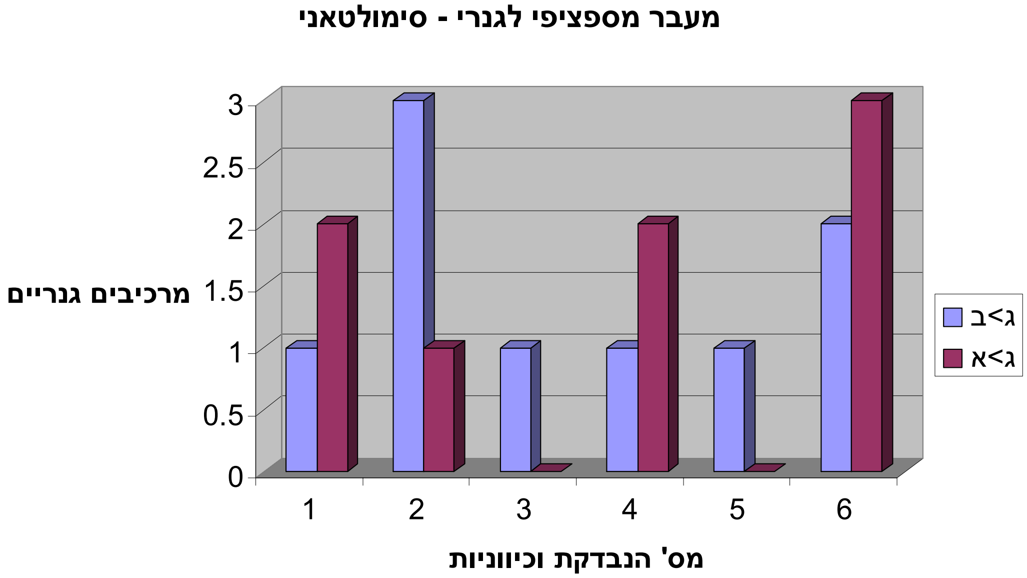

תרשים מס' 20

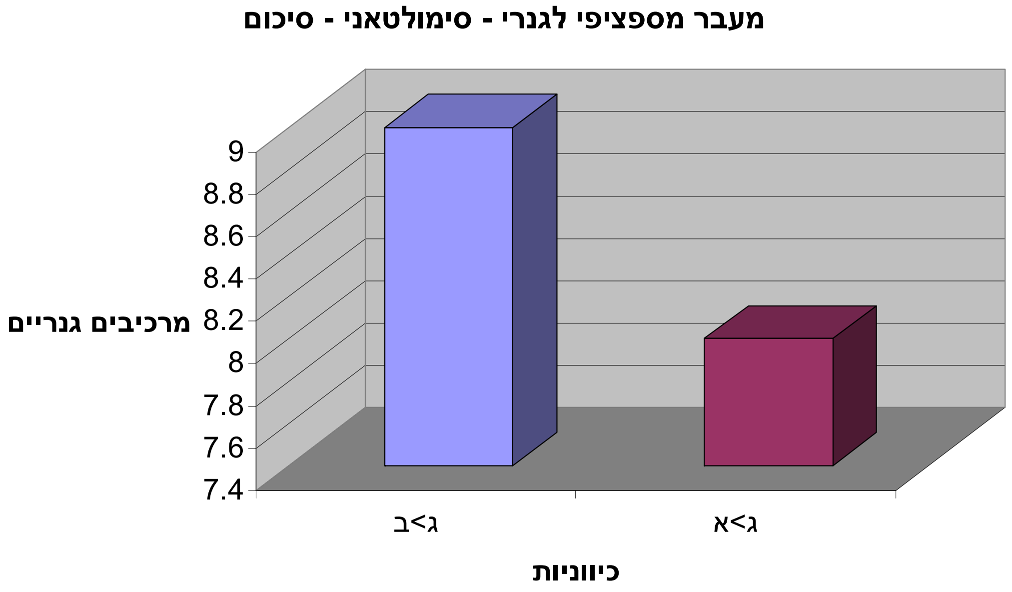

מתוך 17 מעברים מספציפי לגנרי, 8 (47 %) היו משפה ג' לשפה א' ו-9 (53%) משפה ג' לשפה ב'.
יתכן כי הקושי להפיק מספר מילים הבאות ברצף בשפה השנייה הוא הגורם לשימוש רב יותר במילים גנריות בתרגום לשפה ב', למרות העובדה שההבדל בין הכיוונים הינו מזערי.

4.1.13 שגיאות הגייה

בניגוד לתרגומים תוך כדי קריאה (ראה פרק 4.2.13), בתרגומים הסימולטאניים לא מצאנו שגיאות הגייה.

4.1.14 שינוי תבניות זמן

בטקסטים המתורגמים מצאנו נטייה לשנות תבניות זמן מעתיד לעבר או להווה, ומזמן עבר להווה ולהפך. יתכן כי חלק מהשינויים קשורים להבדלים דקדוקיים בין השפות. מרבית השינויים בתבניות הזמן אותרו בתרגום משפה ג' לשפה ב'. לדברי אגריפוליו (Agrifoglio, 2004), הזחה מן הסוג הזה, השייכת לקטגוריה של שגיאות הבעה ולתת-קטגוריה של שגיאות דקדוק ותחביר, יכולה לנבוע מבעיות זיכרון לטווח קצר.

מקור:

Our exposure today to the valuable work of UNIFEM, which **does** so much for poor women

תרגום:

החשיפה שלנו היום לעבודתו של יוניפ"ם, **שהצליח** בקידום נשים בארצות מתפתחות (1).

נבדקת זו המירה את הפועל שהופיע במקור בזמן הווה בפועל בזמן עבר.

מקור:

In 1999/2000, the Australian Government **- while continuing** its full range of programs to benefit women - **will take** special account of addressing violence against women.

תרגום:

בשנת אלפיים ...אוסטרליה**... השקיעה** משאבים רבים ל ... לסיכול האלימות כלפי נשים (1).

אותה נבדקת השתמשה בתרגום בצורת העבר "השקיעה", כאשר במקור מופיעים הפעלים בזמן עתיד.

מקור:

Therefore Australia **will encourage** […]

תרגום:

Поэтому… Австралия… **поддерживает** (3)

[לכן אוסטרליה **מעודדת**..]

נבדקת זו המירה את צורת העתיד "will encourage" בצורת ההווה "поддерживает" (תומכת).

תרשים מס׳ 21

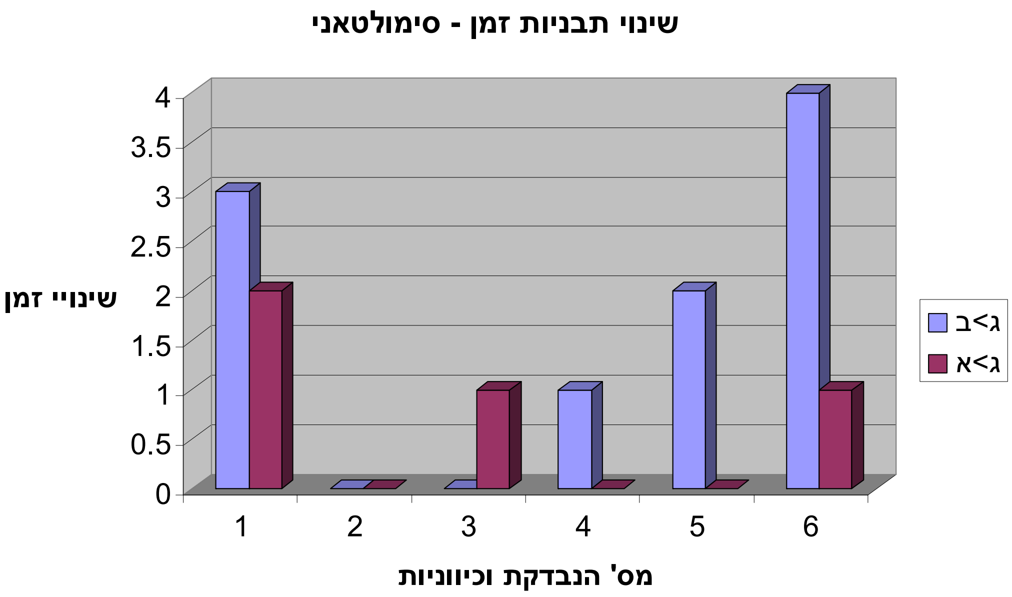

תרשים מס׳ 22

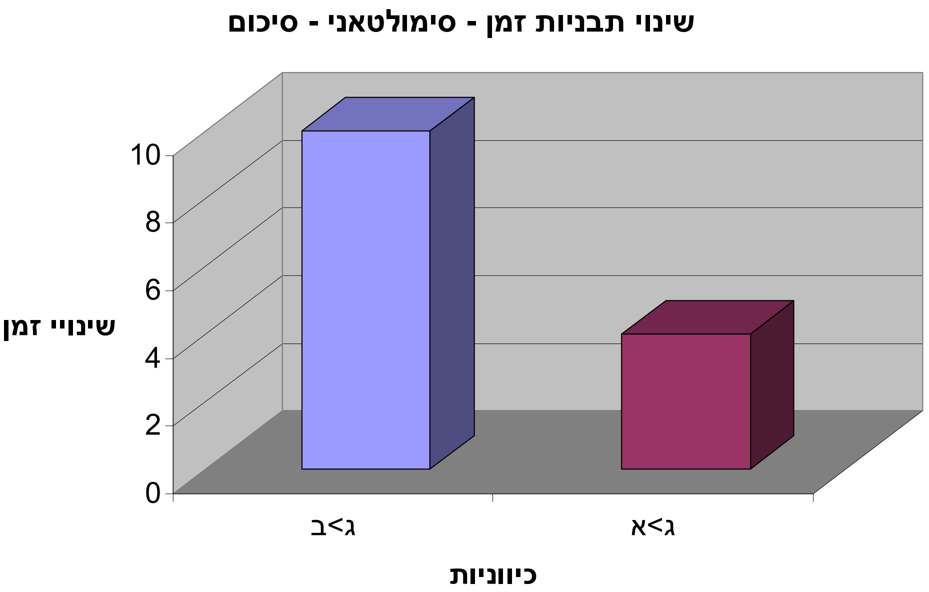

מצאנו 14 מקרים שבהם שונו תבניות הזמן, ומתוכם 10 היו משפה ג׳ לשפה ב׳ ו-4 לשפה א׳. מצאנו כי הן בתרגום לשפה א׳ והן בתרגום לשפה ב׳ רוב המעברים היו לצורת ההווה. בתרגומים לשפה א׳ המעבר היה מצורת העתיד לצורת ההווה ובתרגומים לשפה ב׳ – מצורת העבר (ברוב המקרים) לצורת ההווה.

4.1.15 אי-התאמות במין ובמספר

התאמה שגויה של מין ומספר פירושה הפקת מילה בנטיית נקבה המלווה בתואר או פועל בנטיית זכר (או להפך) או הפקת תואר או פועל ברבים המתייחס לשם עצם ביחיד (או להפך).

מקור:

an aid program which targets women

תרגום:

что программ**а** помощи многим женщинам име**ют** . (2) .

[ש**תכנית** הסיוע לנשים רבות יש **להן...**]

כאן קיים שימוש בהטיית פועל ברבים כאשר מדובר בשם עצם ביחיד.

מקור:

Women carry a greater burden of work than men do, although much of their output is invisible

תרגום :

עבוד**תן** ותרומ**תן אינה נכללת...**(4).

כאן אנו רואים דוגמה דומה לקודמתה – שני שמות עצם ממין נקבה ופועל ביחיד.

מקור:

And we've financed a short-term, multi-component rehabilitation program…

תרגום:

אנחנו גם מממנים את **התכנית** שיקום **שהוא...** (5).

בדוגמה זו אפשר לראות אי-התאמה בין שם העצם ממין נקבה "תכנית" לכינוי גוף ממין זכר "הוא".

מקור:

The United Nations Development Program estimates that of the total burden of work, women carry 53 per cent

תרגום:

התוכנית של או"ם מניחה ש**הנשים הם** חמישים ושלושה אחוזים

בדוגמה זו אפשר לראות אי-התאמה בין שם העצם ממין "נקבה" לכינוי גוף "הם" בזכר.

תרשים מס׳ 23

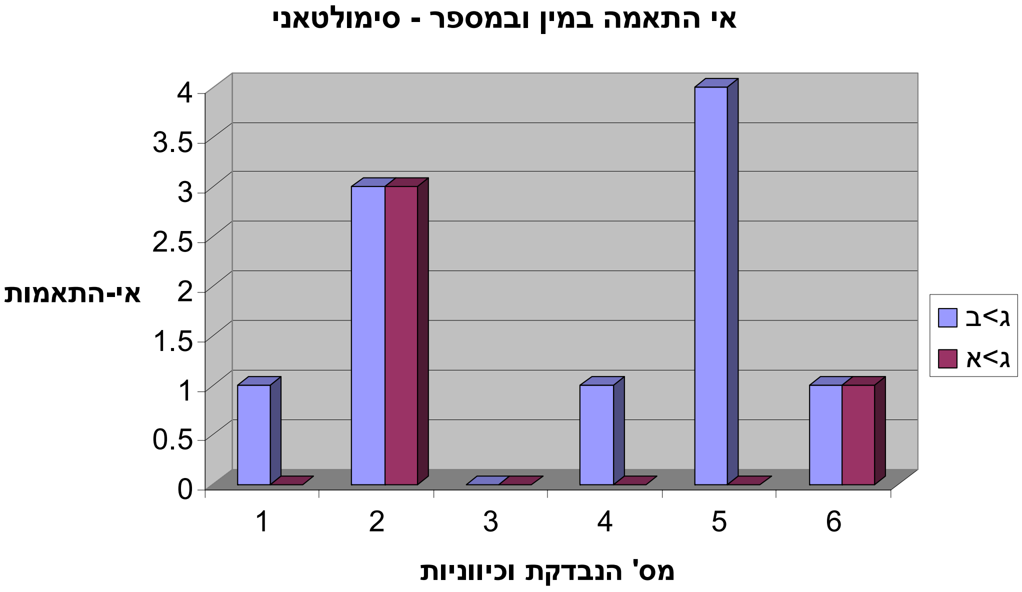

תרשים מס׳ 24

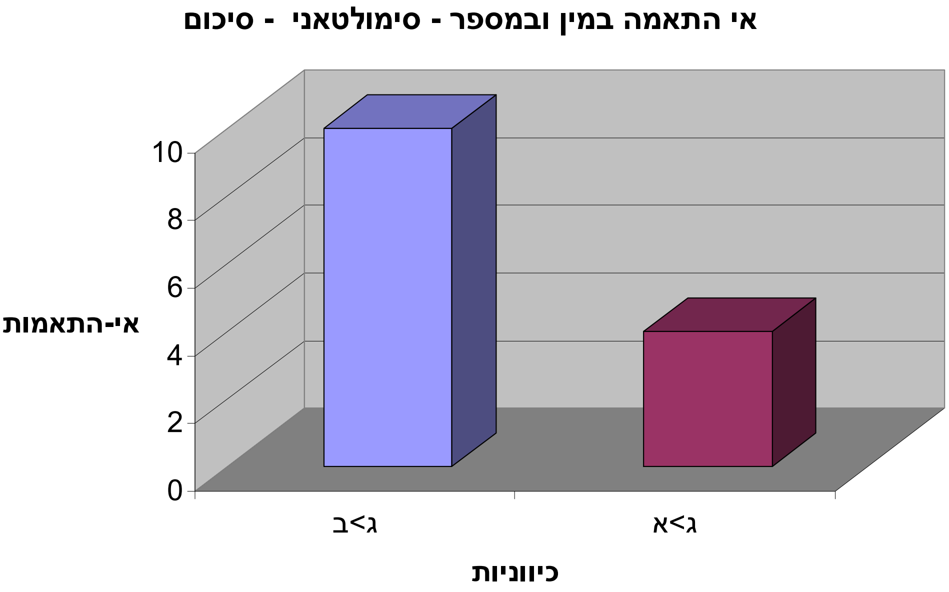

בסך הכול מצאנו 14 התאמות שגויות מן הסוג הזה: 10 בתרגום לשפה ב׳ ו-4 בתרגום לשפה א׳.

4.1.16 נטייה לתרגום צורני

בטקסטים המתורגמים נמצאו קטעי משפטים שתורגמו באופן צורני. נראה, כי הנבדקות התייחסו לצורה של המשפט ולא למשמעותו. להלן מספר דוגמות לתרגומים מסוג זה:

מקור:

of the total burden of work, women **carry** 53 per cent and men 47 per cent

תרגום:

что из всего объема работы женщины **носят** пятьдесят три процента (2)

[האו"ם...תכנית האו"ם מניחה, שמכל היקף העבודה נשים **נושאות** חמישים ושלושה אחוזים, ואילו הגברים – ארבעים ושבעה]

זוהי דוגמה לתרגום שאילה או calque, כאשר המילה המתורגמת מושאלת מן המילה במקור.

מקור:

There are many good reasons for targeting women in Australia's aid program.

תרגום:

Есть достаточно хороших причин почему это мероприятие проходит в Австрии…в Австралии. (7)

[יש מספיק סיבות טובות מדוע אירוע זה נערך באוסטריה...באוסטרליה..]

בדוגמה זו אנו רואים העתקת המבנה התחבירי של משפט המקור באנגלית לרוסית.

תרשים מס' 25

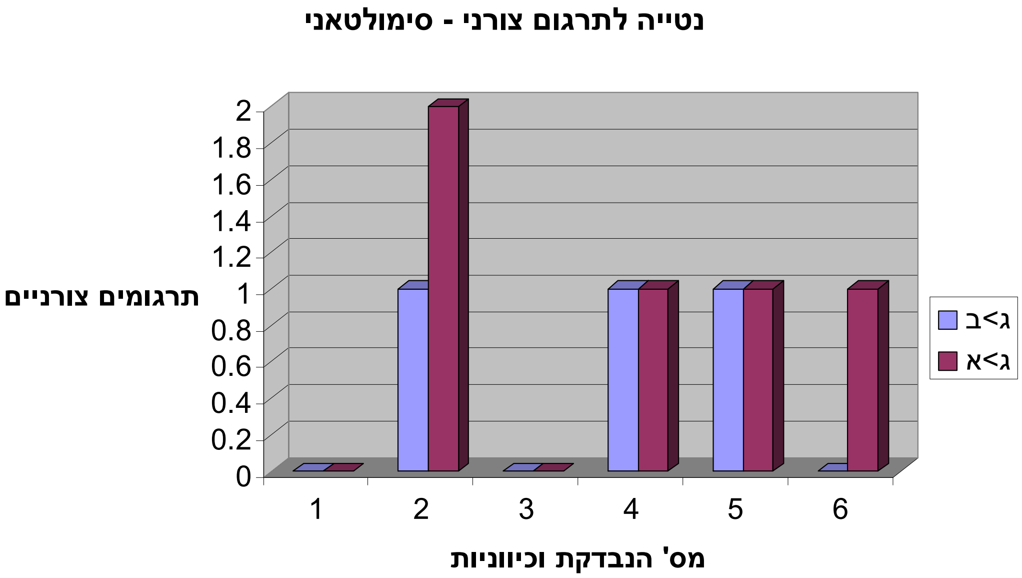

תרשים מס' 26

נטייה לתרגום צורני - סימולטאני - סיכום

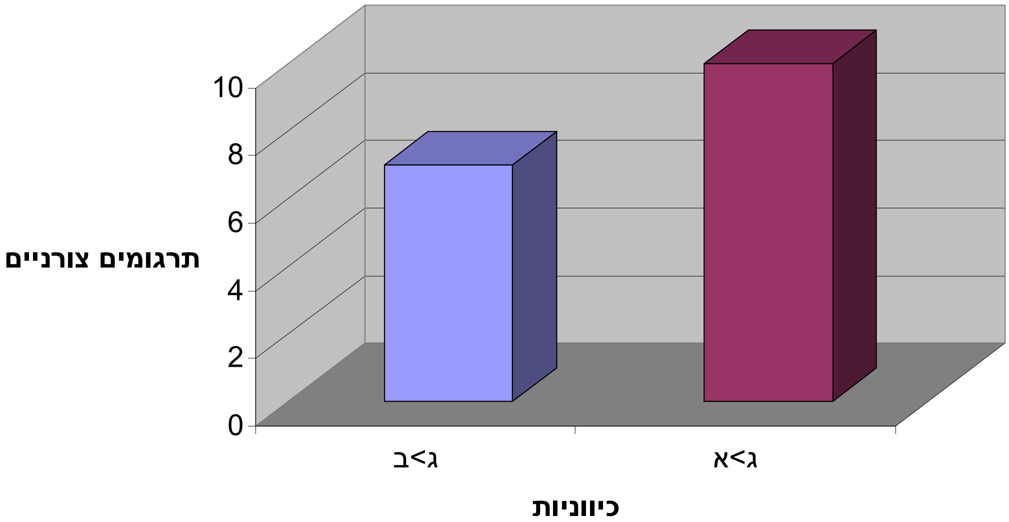

בטקסטים המתורגמים שנבחנו במחקר זה, נמצאו מספר היקרויות של תרגום צורני. בסך הכול נמצאו 17 היקרויות של תרגום מסוג זה, 7 (41.2%) מתוכן בתרגום משפה ג' לשפה ב', ו-10 (58.8%) משפה ג' ל-א'. אם נתייחס לתרגום מן הסוג הזה כאל "פתרון קל יותר" (Selescovitch, 1975), התוצאות שהתקבלו מפתיעות, מכיוון שהיינו מצפים שהנבדקות יחפשו פתרונות קלים יותר בעת תרגום לשפתן החלשה. יכול להיות כי הנטייה לתרגום צורני נעוצה בקרבה בין שפת המקור לשפת היעד.

4.1.17 שגיאות בתרגום מספרים

נמצאו מספר גורמים לבעייתיות שבתרגום המספרים: עודפות (redundancy), הטרמה (anticipation) נמוכה, ותוכן אינפורמטיבי גבוה. נמצא גם כי בטקסטים עם מספרים התרגום מדויק פחות מאשר בטקסטים ללא מספרים, מה שמצביע על כך שמספרים מציבים מכשול בפני המתורגמנים (Mazza, 2001).

בדוגמות שלהלן נציג תחילה את המקור ולאחר מכן שלושה תרגומים – אחד לשפה א' ושניים לשפה ב'.

מקור:

The United Nations Development Program estimates that of the total burden of work, women carry **53** per cent and men **47** per cent - in rural areas the proportions are as high as **55** and **45** per cent respectively.

תרגום 1:

женщины **… тридцать пять** процентов, а мужчины – **сорок пять** (3)

[...נשים **שלושים וחמישה** אחוזים וגברים – **ארבעים וחמישה**]

תרגום 2:

חמישים ושבע (5)

תרגום 3:

חמישים ושלושה ו**שבעים ושבע** (7)

כפי שניתן לראות מהדוגמות, שלוש הנבדקות לא הצליחו לתרגם נכון את המספרים כאשר היו צריכות להתמודד עם שני זוגות מספרים הבאים ברצף.

מקור:

80 per cent of the world's illiterate adults are women

תרגום:

תשעים אחוז (1)

בדוגמה זו אנו רואים כי נפלה שגיאה בעת תרגום מספר בודד.

תרשים מס' 27

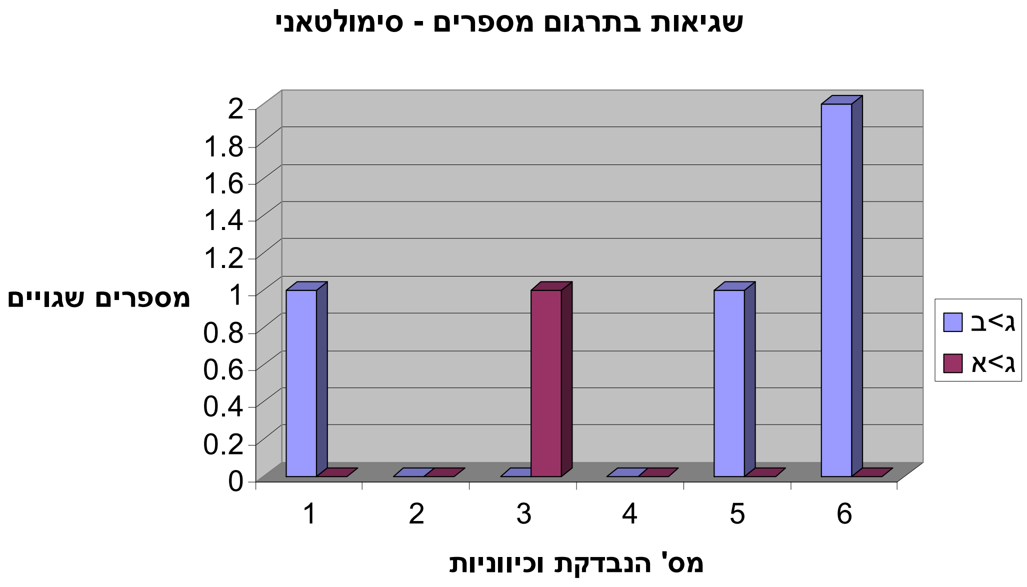

תרשים מס' 28

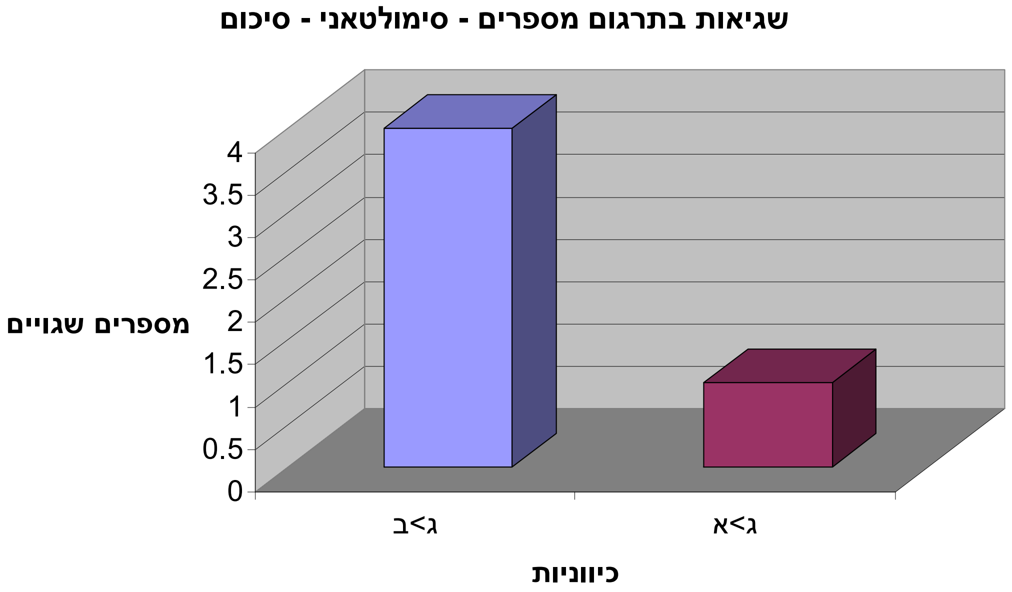

מצאנו בסך הכול 5 שגיאות בתרגום מספרים, 4 בתרגום לשפה ב', 1 – בתרגום לשפה א'.

4.1.18 שגיאות לקסיקליות – ידידי כזב

לידידי כזב (false cognates) מבנה פונולוגי ולפעמים אורתוגרפי דומה, אך קיים הבדל במשמעות (Shlesinger and Malkiel, 2005). על פי האריס (Harris, 1978), הדמיון הפונולוגי גובר על ההבדל במשמעות, לכן המתורגמן יתרגם את המילה בהתבסס על הצליל ולא על המשמעות. בתרגומים הסימולטאניים מצאנו 6 מקרים שבהם התרגום השגוי נבע, ככל הנראה, מדמיון פונולוגי בין מילים בשתי השפות (שפה א' ושפה ג'), למרות השוני מבחינת משמעות.

מקור:

We shall……be providing funds to **assist**

תרגום:

Мы также **ассистируем** женщин… (1)

[אנו מסייעים לנשים...].

בדוגמה זו אנו רואים שהנבדקת, ששמעה את הפועל "to assist", תרגמה אותה למילה, אשר נשמעת באופן דומה בשפת היעד, אך משמעותה שונה. נהוג להשתמש בפועל "ассистировать" [asis'tirəvət^j] כאשר מדובר בסיוע למישהו בעת ביצוע משימה כלשהי, לדוגמה, לסייע לרופא בעת ביצוע ניתוח. במקור לא מדובר בסיוע מן הסוג הזה ולכן אנו רואים בתרגום זה טעות לקסיקלית.

מקור:

Our Gender and Development **Policy** ensures that…

תרגום:

מדיניות הג'נדר **והפוליטיקה** שלנו (1)

כאן המילה "Policy" באנגלית תורגמה כ"פוליטיקה" בעברית כנראה בשל כך, שהמקבילה הרוסית ל"מדיניות" היא "политика" [pa'lit^{j}ikə].

מקור:

Anecdotal evidence

תרגום:

Смешные случаи… (1)

[מקרים **מצחיקים**...]

במקרה זה הצרוף "anecdotal evidence" תורגם על ידי הנבדקת באופן שגוי בשל דמיון בין המילה "anecdotal" באנגלית לבין מילה אחרת, בעלת משמעות שונה, ברוסית -"анекдот" [anik'dot] (בדיחה או סיפור מצחיק).

מקור:

We shall, for example, be providing **funds** to the Fiji Women's Crisis Centre…

תרגום:

Мы учредили **фонды**…различные фонды…чтобы помочь женщинам… (1)

[אנחנו הקמנו **קרנות**...**קרנות שונות**...כדי לעזור לנשים...]

בדוגמה זו תרגמה הנבדקת את המילה "funds" כ"фонды" (קרנות) כנראה בשל דימיון פונולוגי בין המילה באנגלית לבין המילה הקיימת בשפה הרוסית. משמעות המילה "funds " בהקשר זה - מימון ולא קרן, לכן תרגום זה שגוי.

תרשים מס' 29

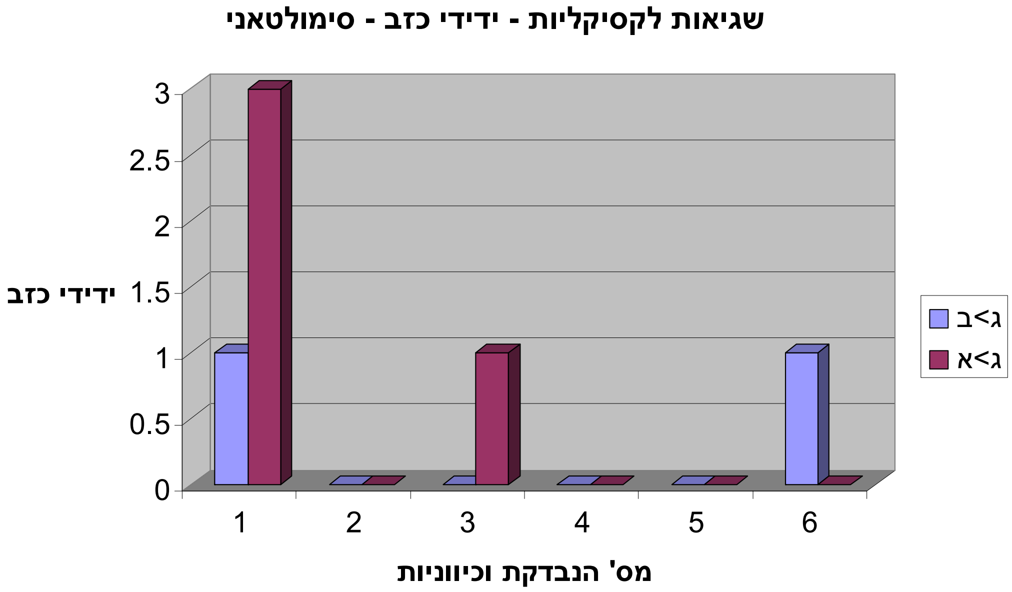

תרשים מס' 30

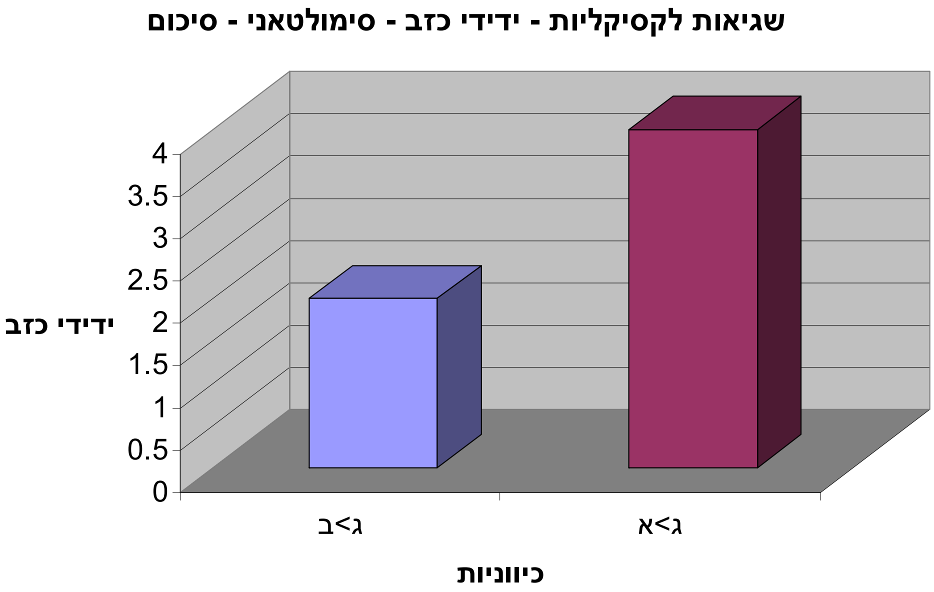

בסך הכול מצאנו 6 מקרים של שגיאות מסוג זה: 4 (66.6%) בתרגום לשפה א' ו-2 (33.4%) - בעת תרגום לשפה ב'.

4.1.19 תיקונים עצמיים

בתרגומים שנבחנו נמצאו תיקונים עצמיים מסוגים שונים – פונטיים, לקסיקליים, תחביריים וסגנוניים. מחקר שבדק סוגים שונים של תיקונים עצמיים בתרגומים הסימולטאניים בשפות עברית ואנגלית (פילוס, 2005) מצא, כי בעת תרגום לשפה א' "המתורגמנים מפיקים פי שלושה יותר תיקונים עצמיים מאשר כשהם מתרגמים לשפתם השנייה".

להלן מספר דוגמות לתיקונים העצמיים:

מקור:

Our exposure today to the valuable work of UNIFEM…

תרגום:

Мы ценим работу женского **фода**…**фонда** (7)

[אנו מעריכים את עבודתה של **הקן...**הקרן [הפועלת למען] נשים]

מקור:

…that 80 per cent of the world's illiterate adults are women

תרגום:

הנשים **מושכלות** יותר...**משכילות** יותר.. (1)

בשתי הדוגמות שלעיל ראינו תיקון של הגייה שגויה, פעם אחת בשפה א' ופעם שנייה – בשפה ב'.

מקור:

….enable women and men to participate equally in economic, political and cultural life

תרגום:

מאפשרים לנשים וגברים להשתתף באופן שווה בפוליטיקה **ובכלכל...בחיי הכלכלה** (1)

כאן הנבדקת תרגמה את המילה "economic" השמיטה את שתי המילים הבאות לאחר מכן וכאשר שמעה את התואר "cultural", תיקנה את עצמה והוסיפה "...בחיי הכלכלה".

כעת נציג שני תרגומים של אותו מקור לשתי שפות.

מקור:

The United Nations Development Program estimates that of the total burden of work, women carry 53 per cent and men 47 per cent - in rural areas the proportions are as high as 55 and 45 per cent **respectively**

תרגום לשפה א':

В городах …пропорция пятьдесят пять и сорок пять **относительно.**

Соответственно (2)

[בערים...הפרופורציה חמישים וחמש וארבעים וחמש **יחסית**. **בהתאמה.**]

בדוגמה זו רואים כי הנבדקת טעתה בתרגום המילה "respectively" בעת תרגום לשפה א', אך מייד זיהתה את השגיאה ומיהרה לתקן את עצמה.

תרגום לשפה ב':

חמישים וחמישים מול ארבעים וחמ... ......**חמישים וחמש** מול ארבעים וחמש (4)

כפי שכבר ראינו, תרגום מספרים הוא אחד המכשולים העומדים בפני מתורגמן. בדוגמה זו תרגמה הנבדקת את המספר "55", הפיקה טעות לקסיקלית, המשיכה לתרגם, אך זיהתה את הטעות ותיקנה את עצמה.

מקור:

It found that violence is occurring in all societies to a greater or lesser degree and includes violence that results - or is likely to result - in physical, sexual and psychological harm or suffering

תרגום:

Это включает **насилие, которое следует, скорее всего, из** …**существует моральное и физическое насилие** … (3)

[זה כולל אלימות, אשר נובעת, קרוב לוודאי **מ**...**קיימת גם אלימות נפשית ואלימות פיזית**].

בדוגמה זו התחילה הנבדקת לתרגם, אך השמיטה חלק מהמשפט, עצרה ונאלצה לתרגם את המשפט מחדש. כאן נראה כי הרצון לשפר את התרגום הוא זה שגרם לתיקון העצמי.

מקור:

perhaps even for their very existence in the face of crushing starvation and deprivation

תרגום:

они борются **против**… **с** голодом (5)

[הן נלחמות **נגד**...**ב**רעב]

כאן הנבדקת תרגמה את ההצרכה באופן צורני ומייד תיקנה את עצמה.

תרשים מס׳ 31

תיקונים עצמיים - סימולטאני

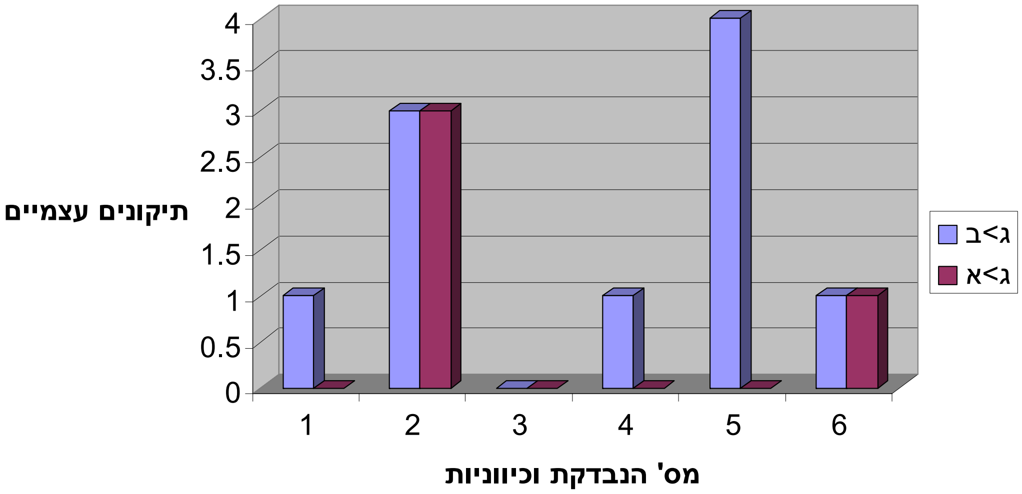

תרשים מס׳ 32

תיקונים עצמיים - סימולטאני - סיכום

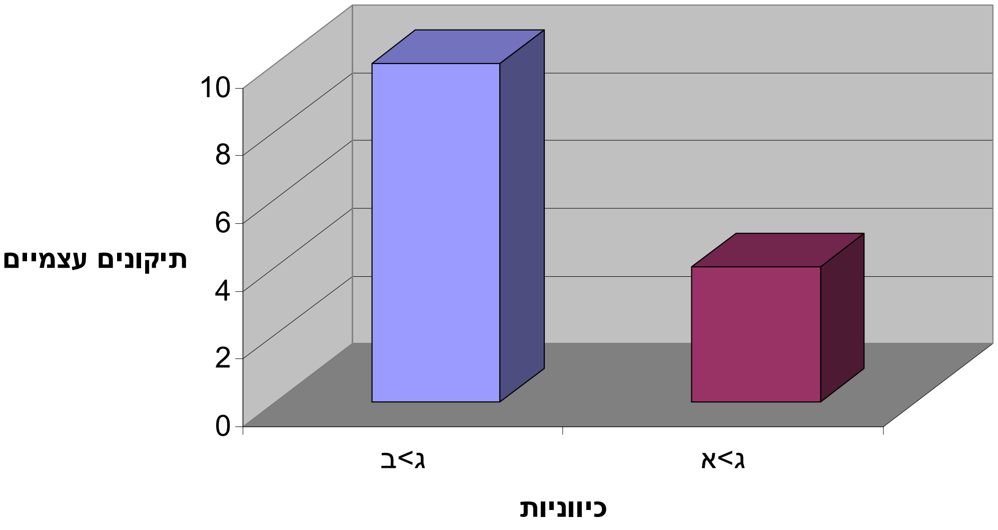

בסך הכול מצאנו 14 תיקונים עצמיים: 10 (71.4%) בעת תרגום לשפה ב׳ ו-4 (28.6%) בתרגום לשפה א׳. תוצאות אלה הפוכות מאלה שבמחקרה של פילוס (2005). ראינו סוגים שונים של תיקונים עצמיים: תיקוני הגייה, דקדוק וטעויות לקסיקליות.

4.2 ממצאים מתרגום תוך כדי קריאה

לאחר שניתחנו את התרגומים לשפות ב' ו-א' שתורגמו בו-זמנית, נראה בפרק זה כיצד התמודדו הנבדקות עם אתגרים דומים ונוספים בעת שתרגמו את אותו הטקסט תוך כדי קריאה. לאור ההבדלים בין שתי אופנויות התרגום, ישנם גם הבדלים משמעותיים בין התוצרים התרגומיים שנעשו בכל אחת מאופנויות התרגום הנבחנות בעבודה זו. בהסתמך על מחקרים אחרים (Agrifoglio, 2004; Gile, 2005), זמינות טקסט המקור עשויה להקשות על הנבדקות ואף לגרום להתערבות לשונית. יחד עם זאת, אנו מגלים כי זמינותו של המקור מקלה על הנבדקות בתרגום מספרים ושמות, ולכן אין זה מפתיע שמצאנו פחות השמטות של שמות ארוכים ושל מספרים בתרגומים שנעשו באופנות תרגום זו.

4.2.1 השמטת מילים בודדות או מילים רצופות

בניגוד לממצאים מן התרגומים הסימולטאניים (ראה פרק 4.1.1), בתרגומים תוך כדי קריאה לא נמצאו השמטות מילים בודדות או רצופות.

4.2.2 השמטת מספרים

בתרגומים שנעשו תוך כדי קריאה מצאנו 5 השמטות של מספרים, 4 (80%) בתרגום לשפה א' והשמטה אחת בלבד (20%) – בעת תרגום לשפה ב'. מספר זה שונה בהרבה ממספר ההשמטות שנמצאו בתרגומים הסימולטאניים (מתוך 45 השמטות, 27 (60%) - לשפה ב', ו- 18 (40%) - לשפה א'). מספר ההשמטות הכולל של המספרים בתרגום תוך כדי קריאה היה קטן בהרבה מזה שהיה בתרגום הסימולטאני, אך קיים הבדל באשר לכיווניות. מטבע הדברים לא היה קושי בהבנת המספרים.

טבלה מס' 6: השמטת מספרים בתרגום תוך כדי קריאה

מספר הנבדקת	כיווניות התרגום והמספר שהושמט	
	ג>ב	ג>א
1		
2	1999	
3		45 and 55
4		1999
5		1999
6		1999

(משבצת אפורה ריקה – לא נמצאה השמטת מספר).

להלן מספר דוגמות להשמטת מספרים בעת תרגום תוך כדי קריאה. תחילה מופיע המקור ואחריו מוצגים תרגומים של אותו המקור לשתי השפות.

מקור:

It's a great pleasure to be asked to speak at UNIFEM's **1999** International Women's Day breakfast - as I understand it, the first to be held here, in Paramatta

ארבע מתוך שש הנבדקות השמיטו את התאריך 1999, המופיע לפני שם העצם המורכב.

תרגום ג'>ב':

אנחנו שמחים ש...התבקשנו לדבר על יוניפ"ם ב...במפ במפגש שמדבר על היום הנשים וכמו שאני מבין את זה... זו הפעם הראשונה שזה נעשה כאן בפא...רמטה...מטה (2)

תרגום ג'>א':

Я очень рада что меня попросили говорить на..на этом мероприятии которое проводит ЮНИФЕМ …э…посвяще…мероприятие посвящено…э… международному Женскому Дню..и насколько я понимаю оно впервые проводится в Парамате (4)

[אני מאוד שמחה שהתבקשתי לדבר ב...באירוע זה שנערך על ידי יוניפ"ם...המוקד...האירוע שלנו מוקדש ....ליום האישה הבין-לאומי..עד כמה שאני מבינה אירוע זה נערך לראשונה בפרמטה.]

תרגום ג'>א':

Я очень рад, что меня попросили выступить э…сегодня здесь э…на…по поводу международного женского дня. Я понимаю, что это эта церемония проводится здесь, в Парамате, впервые. (5)

[אני מאוד שמח שהתבקשתי להופיע...כאן היום..ב..לכבוד יום האישה הבין-לאומי. אני מבין שטקס זה נערך כאן בפרמטה לראשונה.]

תרגום לשפה א':

Для меня большая честь выступать на этом… собрании, поскольку я понимаю, это первый раз, когда…эээ.. на таком уровне проводится встреча в Параматте. (7)

[זהו כבוד גדול להופיע ב..כינוס זה מכיוון שעד כמה שאני מבינה זו הפעם הראשונה כאשר...אאהה..ברמה כזאת נערכת פגישה בפרמטה.]

בשל העובדה שכל המספרים היו מול עיניהן של הנבדקות לא ציפינו לכך שתהיינה השמטות מסוג זה. יתכן כי הסיבה להשמטת התאריך הייתה התרגשות הנבדקות שאופיינית לרגעים הראשונים של תרגום ועצם העובדה שהן היו צריכות להתרגל לקריאה מן הדף. באשר לצמדי מספרים הבאים ברצף, אנו רואים נטייה לתרגם צמד מספרים אחד בלבד, בדומה לתרגום הסימולטאני:

מקור:

of the total burden of work, women carry 53 per cent and men 47 per cent - in rural areas the proportions are as high as **55** and **45** per cent, respectively.

תרגום לשפה א':

женщины производят **пятьдесят три** процента а мужчины – **сорок семь** процентов соответственно (3)

[נשים נושאות **53** אחוזים וגברים – **47** אחוזים בהתאמה.]

תרגום לשפה ב':

התוכנית של או"ם ה...לפי הנתונים שלה...ה...נשים עושות **חמישים ושלושה** אחוזים וגברים **ארבעים ושבעה** אחוזים בעבודות (7)

כאן אנו עדים לתרגום של הצמד הראשון ולהשמטה של הצמד השני: "55 ו-45". יש לציין כי לא רק המספרים הושמטו, אלא גם כל המשפט שכלל את המספרים. ממצא זה מזכיר את מסקנתה של מאצה (Mazza, 2001), הטוענת כי קטע שבו מופיעים מספרים הינו בעייתי לתרגום.

תרשים מס' 33

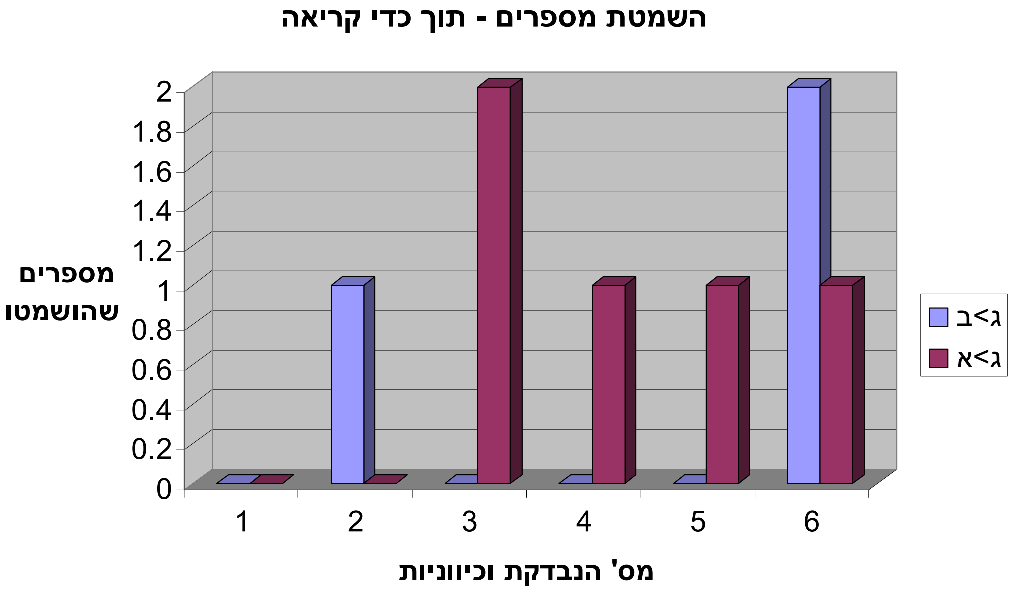

תרשים מס' 34

השמטת מספרים - תוך כדי קריאה - סיכום

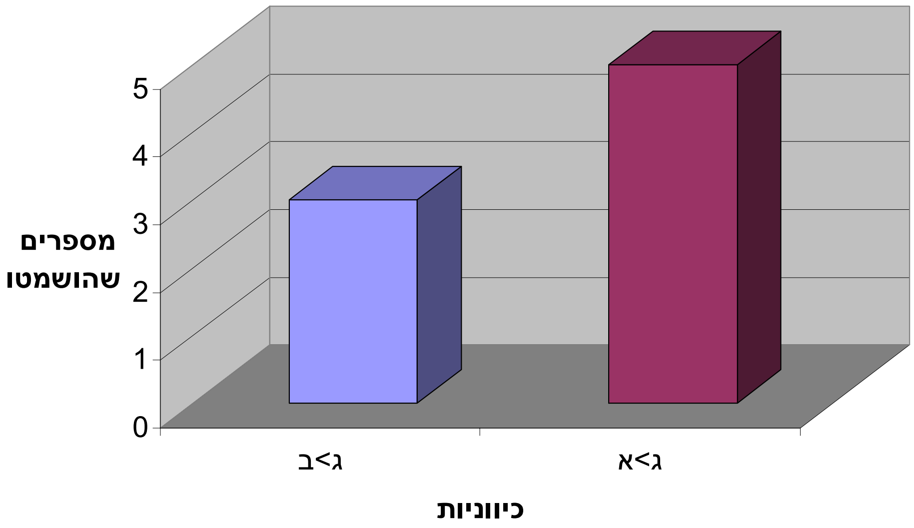

בתרגומים תוך כדי קריאה מצאנו 8 השמטות של מספרים: 3 היו בתרגום לשפה ב', ו-5 בתרגום לשפה א'. זהו ממצא הסותר את ההשערה שלפיה בתרגומים לשפה א' יימצאו פחות שגיאות. ממצא זה אף מפתיע, מכיוון שבתרגום תוך כדי קריאה מאמץ הזיכרון נמוך יותר מאשר בתרגום הסימולטאני מכיוון שטקסט המקור זמין בכל עת והנבדקות לא נאלצו לשמור את המספרים בזיכרון.

4.2.3 השמטת שמות ארוכים

בתרגומים תוך כדי קריאה השמות הארוכים לא הושמטו, בניגוד לתרגומים הסימולטאניים (ראה פרק 4.1.3), אלא הוחלפו במילים גנריות (ראה פרק 4.2.12).

4.2.4 משפטים לא גמורים

בדומה לממצאים מתרגום סימולטאני, הממצאים של תרגום תוך כדי קריאה מראים כי גם כאשר הטקסט מונח בפני המתורגמן, קיימת נטייה להשאיר את המשפטים לא גמורים. אולם, קיים הבדל משמעותי בכמות ההשמטות מן הסוג הזה בין שתי אופנויות התרגום. בתרגום סימולטאני מצאנו 47 השמטות סופי משפט, לעומת 3 משפטים ללא סיומת בתרגום תוך כדי קריאה.

מקור:

With these factors in mind, in 1997 the Howard Government announced a Gender and Development Policy for our aid program, under which we committed ourselves to actions which both meet women's immediate needs, and address the underlying causes of women failing to benefit equally from development.

תרגום:

כשאנחנו מדברים על זה, כשאנחנו מזכירים את העבודה הזאת יש לציין שבשנת 1997 הממשלה של הווארד הודיעה ש...היא הודיעה ש...(4)

מקור:

But the more positive reason, perhaps, is that an aid program which targets women has a multiplier effect that delivers real benefits across the gender divide.

תרגום:

אבל הסיבה הכי חיובית אולי היא שתכנית העזר שלנו שבמרכזה עומדות נשים כמובן כפי שאני מזכירה לכם ...אוקיי אוקיי... אוקיי... (4)

בשתי הדוגמות שלעיל אנו רואים כי אותה נבדקת (מס' 4) לא תרגמה את המשפטים עד סופם. במקרה הראשון זהו היה משפט ארוך ומורכב, שכלל בתוכו מספר, "1997", שם פרטי "Howard" ושם ארוך "Gender and Development Policy". בדוגמה השניה המשפט היה קצר יותר, הנבדקת התחילה לתרגמו, השמיטה את סופו.

תרשים מס' 35

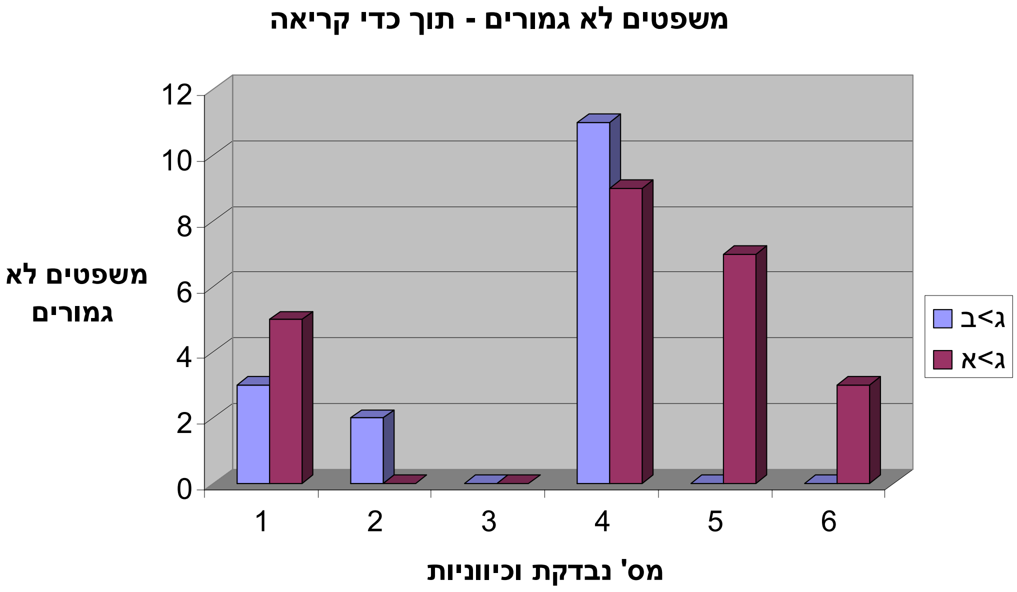

תרשים מס' 36

משפטים לא גמורים - תוך כדי קריאה - סיכום

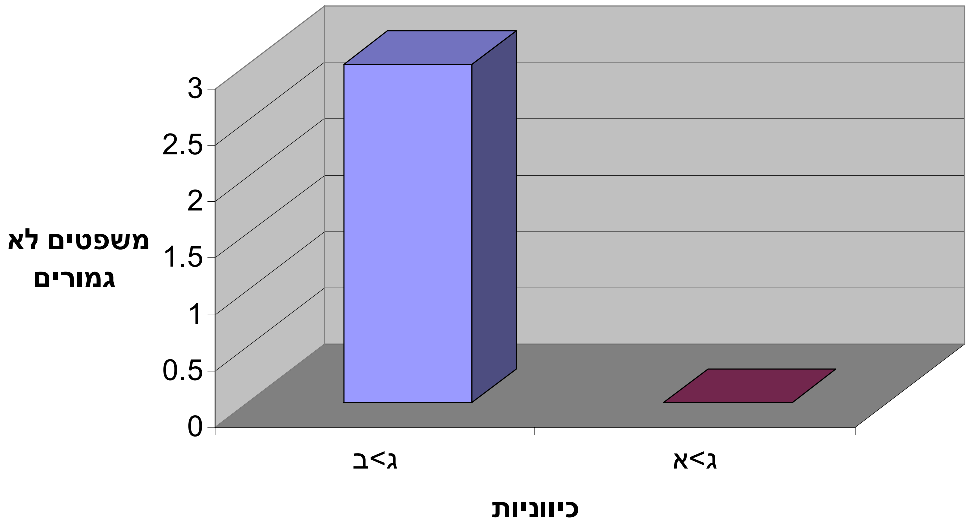

בתרגומים תוך כדי קריאה מספר קטן של משפטים שנותרו ללא סיומת: 3 בסך הכול וכולם בתרגומים משפה ג' לשפה ב'. קיים הבדל משמעותי בין אופנויות התרגום באשר להשמטת סיומות המשפט: בתרגום סימולטאני הותירו הנבדקות 47 משפטים ללא סיומת, כאשר רוב ההשמטות היו בתרגומים משפה ג' לשפה ב'. ממצא זה תומך בשתי השערות: בתרגום לשפה ב' צפויות יותר השמטות מתרגומים לשפה א'; בתרגום תוך כדי קריאה צפויות פחות השמטות מאשר בתרגום הסימולטאני.

4.2.5 השמטת שמות גיאוגרפיים ושם פרטי

בתרגומים תוך כדי קריאה לא נמצאו השמטות שמות גיאוגרפיים ושם פרטי, בניגוד לתרוגמים הסימולטאניים (ראה פרק 4.1.5).

4.2.6 תוספת לשם הדגשה

סוג נוסף של תוספות שמצאנו בתרגום תוך כדי קריאה הינן תוספות של מידע כלשהו שלא היה במקור. תוספות אלו כוללות שמות תואר, שמות עצם ופעלים. יש הרואים בתוספות מסוג זה מעין אסטרטגיה לשמירה על רצף התרגום ולמניעת הפסקות או ניסיון להפיק שני תרגומים אפשריים בתקווה שלאחר התרגום הראשון תבוא מילה מדויקת יותר (אלרז, 2004).

מקור:

But the more positive reason, perhaps, is that an aid program which targets women has a multiplier effect that delivers real benefits across the gender divide.

תרגום:

אבל הסיבה החיובית למ...אולי ש...התוכנית עזרה... יש לה... תוצאות רבות ו...התוכנית הזאת מביאה רווחים ההה...**עצומים** וריאליים ל...נשים. ה... (7)

בדוגמה זו הוסיפה הנבדקת את שם התואר " עצומים" לשם התואר "ריאליים", כאשר במקור המשפט כלל שם תואר אחד "real".

מקור:

that 80 per cent of the world's illiterate adults are women

תרגום:

ה..כ-80 אחוז של...ה...אנשים מבוגרים שהם בורים **וחסרי השכלה** אלה הנשים (3)

נבדקת זו תרגמה את שם התואר "illiterate" באמצעות שני שמות תואר – "בורים וחסרי השכלה".

בנוסף לתוספות של שמות תואר, ארבע נבדקות מתוך שש הוסיפו מידע לתרגומיהן באמצעות פעלים ושמות עצם.

מקור:

to **promote** women's human rights

תרגום:

продвинуть и улучшить права женщины (3)

[לקדם ולשפר את זכויות האישה]

כאן אנו רואים תוספת של פועל שלא קיים במקור, אך ניתן לראות קשר סמנטי בינו לבין הפועל המקורי. הנבדקת השתמשה בפועל "улучшить " (לשפר) כתוספת לתרגום ובכך הדגישה את אשר נאמר במשפט זה על קידום זכויות האישה.

מקור:

traditional **surveys** of economic activity

תרגום:

в **опросах и работах** по экономический деятельности (1)

[בסקרים ובעבודות בנושא פעילות כלכלית]

כאן הוסיפה הנבדקת את שם העצם "работах " (עבודות) כאשר היה עליה לתרגם רק את שם העצם "surveys ".

בארבע הדוגמות שלעיל אפשר לראות כי מספר נבדקות הוסיפו מילים נרדפות לתרגומיהן כנראה לשם הדגשת הנאמר.

תרשים מס׳ 37

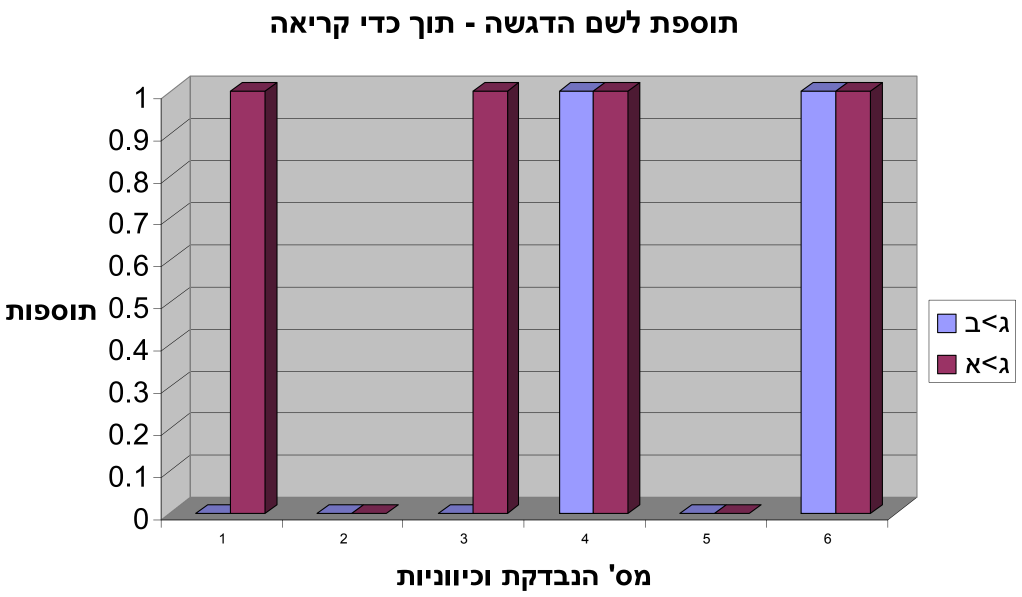

תרשים מס׳ 38

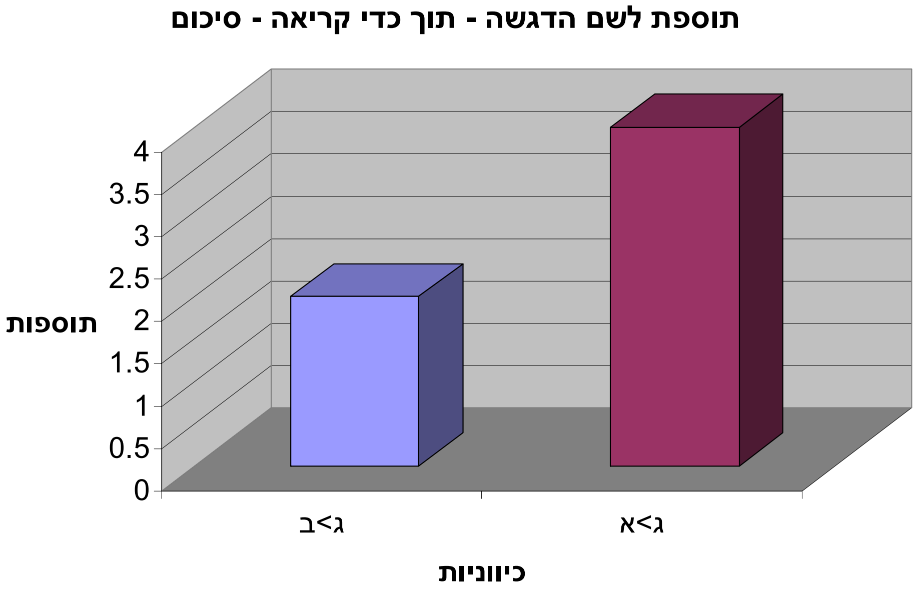

תוספות של מילים לשם הדגשה רווחו בתרגום לשפה א׳: מתוך 6 תוספות, 2 (33.3%) היו בתרגום לשפה ב׳ ו-4 (66.7%)– לשפה א׳. ממצא זה סותר את ההשערה באשר לכיווניות התרגום.

4.2.7 תוספת אישית

בעת בדיקת התרגומים, שמנו לב לתופעה של תוספת מידע המהווה לכאורה הנהרה או פרשנות אישית של המתורגמנית.

מקור:

Theirs are problems that even our grandmothers and great-grandmothers, when International Women's Day was first celebrated in the early years of this century, may never have had to face.

תרגום:

כל הבעיות האלה היו שוות גם לנש..לסב...לאמהות שלנו ו... והאמהות שלהן כאשר היום האישה בין-לאומי נ ח..חוגג לראשונה בשנות בשנים הראשונות של המאה **ואני מקווה** שהן לא צריכות להתמודד עם הבעיות האלה. (2)

מקור:

Women (as many of you may have experienced personally)

תרגום:

כפי שרבים מכם **אני חושבת** חויתם את זה על בשרכם... (4)

סביר להניח כי מה שנאמר במאמר מוסגר הינה דעתה האישית של הנואמת, למרות העובדה שהיא לא השתמשה במילים "אני חושבת" או "לדעתי". הנבדקת הנהירה את אשר לא נאמר במפורש על ידי הוספת "אני חושבת".

מקור:

There are many good reasons for targeting women in Australia's aid program.

תרגום:

Э…и я хочу сказать что существуют много дополнительных э..плюсов для.. много дополнительных причин по которым именно мы занимаемся женщинами в Австралии (4).

[אה...**ואני רוצה לומר ש**קיימים יתרונות רבים נוספים ל...סיבות רבות נוספות לכך שאנחנו אלה שמטפלים בנשים באוסטרליה]

מקור:

Women (as many of you may have experienced personally) …

תרגום:

כפי שרבים מכם **אני חושבת** חויתם את זה על בשרכם יש עליהם נטל גדול אף יותר מאשר על גברים למרות ש..ה.. (4)

תרשים מס' 39

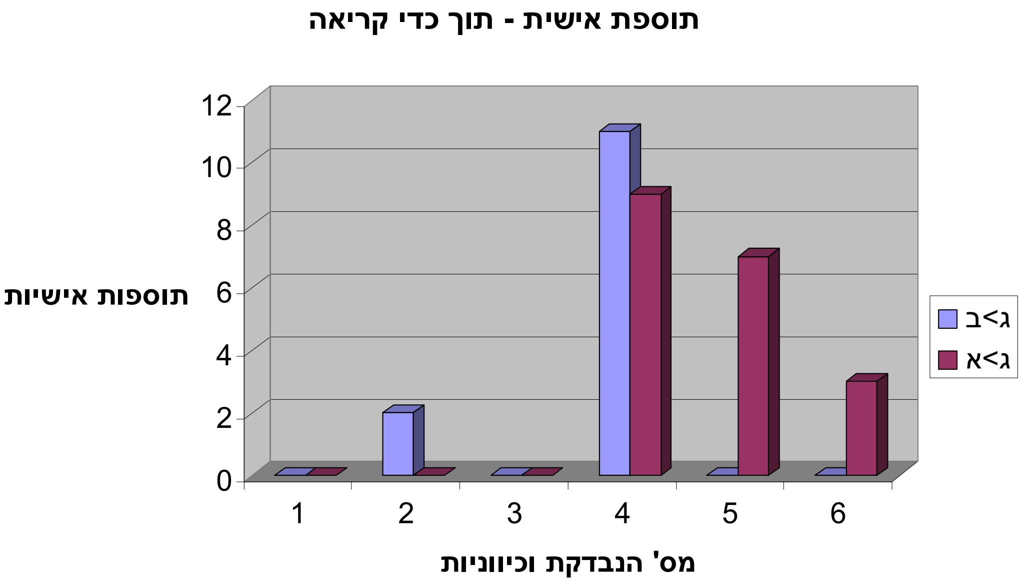

תרשים מס' 40

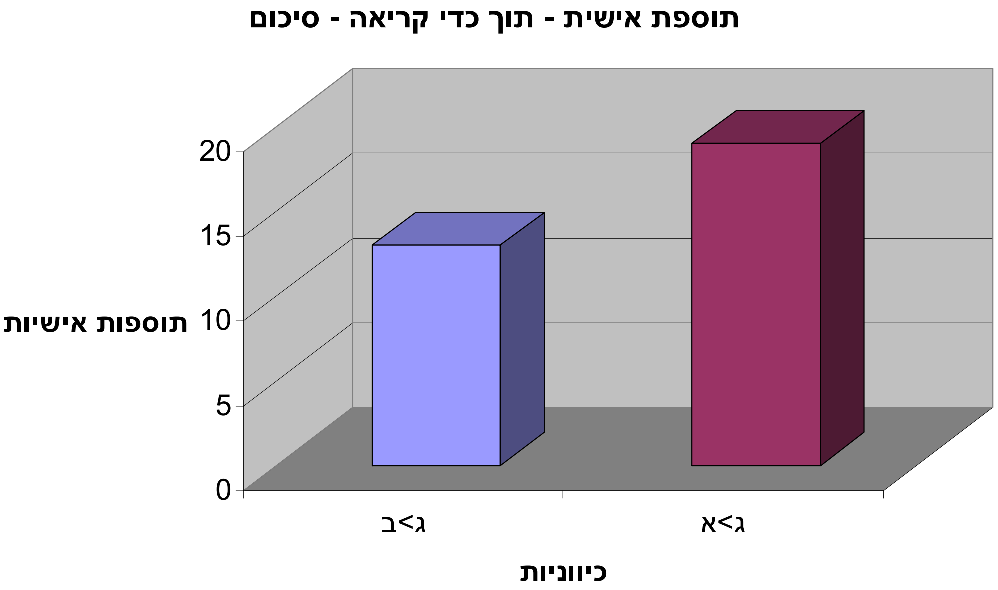

התרשימים שלעיל מראים כי בסך הכול קיימות 32 תוספות מן הסוג הזה: 19 (59.38%) מהדוגמות נמצאו בתרגומים משפה ג' לשפה א' לעומת 13 (40.62%) אשר נמצאו בתרגומים משפה ג' לשפה ב'. אנו עדים לנטייה של הנבדקות להעניק לתרגומים נימה אישית. גילינו כי אחת הנבדקות הוסיפה 11 תוספות בתרגום לשפה ב', מה שמעיד, כנראה, על סגנון אישי.

4.2.8 הצרכה שגויה

בסעיף זה נתייחס לשגיאות הנובעות משימוש במילת יחס לא נכונה או ביחסה שגויה. ציפינו למצוא מספר קטן מאוד של שגיאות מן הסוג הזה בתרגומים לשפה א', אך התוצאות היו מפתיעות.

מקור:

in rural areas the proportions are as high as **55 and 45 per cent** respectively

תרגום:

в городских районах пропорция колеблется **от** 55 **и** 45 процентов соответственно (1)

[באזורים העירוניים היחס נע מ- 55 **ו**-45 אחוזים]

כאן אנו רואים שימוש במילת יחס שגויה – "и" [i] ובעברית "ו". כאשר מדובר ביחס בין שני דברים, יש לומר " ... от[ət] ....до [də] ... " ובתרגום לעברית: "מ...עד...".

תרגום:

Правительство объявило о **программе помощи женщин**… (2)

[הממשלה הכריזה על תכנית סיוע נשים]

בדוגמה זו ישנה טעות ביחסה (case). במקום מושא עקיף (dative case) השתמשה הנבדקת במושא ישיר (accusative case).

תרגום:

Наши цели …улучшить доступ женщин **в… в**..образовани**и** и здравоохранени**и** (2)

[המטרות שלנו...לשפר את גישת הנשים **ב**...בחינוך ושמירה על בריאות...]

בדוגמה זו אנו רואים שתי שגיאות: שימוש במילת יחס וביחסה לא נכונות. בשפה הרוסית, כאשר מדובר בגישה אל משהו, יש להשתמש במילת היחס "к" (ל) ולא "в" (ב). בנוסף, השתמשה הנבדקת ב- locative case (מושא עקיף + מילת היחס "ב") במקום להשתמש dative case (מושא עקיף + מילת היחס "אל").

תרשים מס' 41

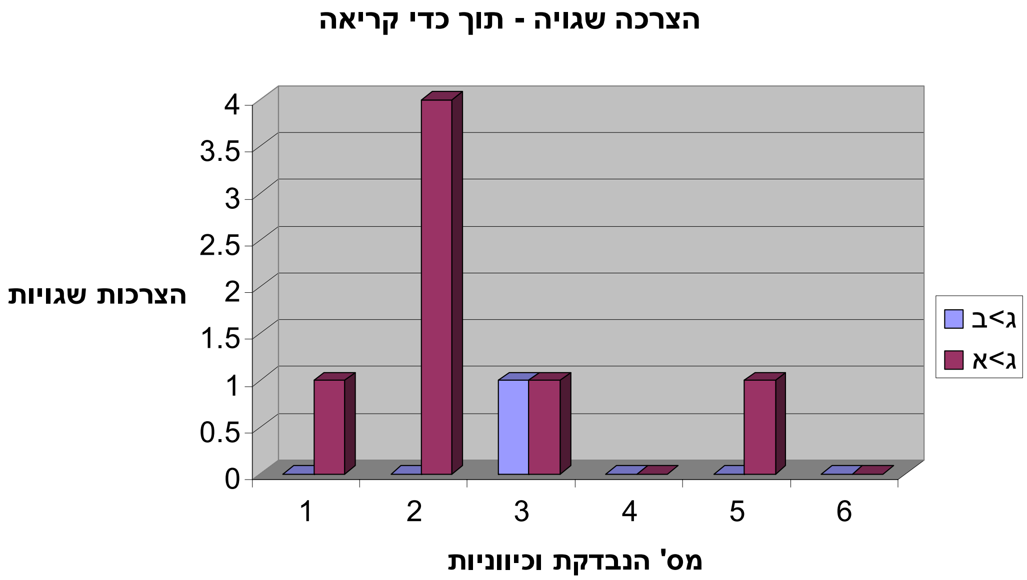

בתרשים זה אנו רואים כי 4 מתוך 6 הנבדקות הפיקו הצרכות שגויות כאשר תרגמו תוך כדי קריאה. אפשר לראות כי רוב השגיאות נעשו בתרגום לשפה א', וזאת בניגוד למצופה. בתרשים המסכם אפשר לראות בברור את ההבדל בין שתי כיווניות התרגום.

תרשים מס' 42

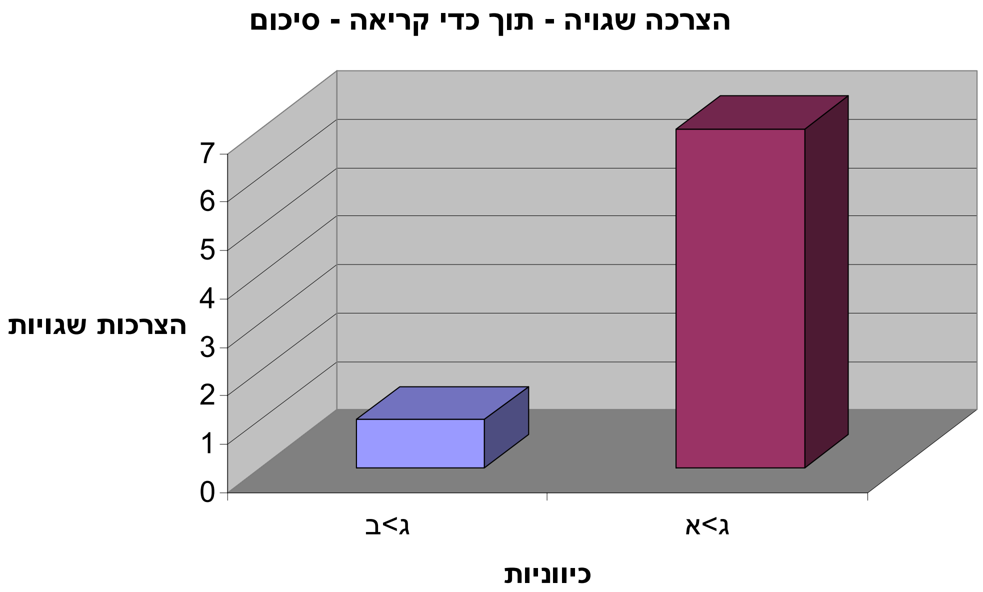

בסך הכול נמצאו 8 מקרים של הצרכה שגויה: 7 בעת תרגום לשפה א' ו-1 – בתרגומים לשפה ב'. ממצא זה סותר את ההשערה ומפתיע מאוד מכיוון שציפינו שבשפה חזקה יותר מספר השגיאות יהיה

קטן בהרבה מאשר בכיוון הפחות דומיננטי. ייתכן שממצא זה מצביע על ההבדל בין השפות הרוסית והאנגלית.

4.2.9 תוספת מאייך

בניגוד לממצאי התרגומים הסימולטאניים (ראה פרק 4.1.9), בתרגומים תוך כדי קריאה לא נמצאו תוספות מאייך.

4.2.10 תוספת כ"פיצוי" על השמטה

בניגוד לממצאי התרגומים הסימולטאניים (ראה פרק 4.1.10), בתרגומים תוך כדי קריאה לא נמצאו תוספות כ"פיצוי" על השמטה.

4.2.11 הנהרות

בניגוד לממצאי התרגומים הסימולטאניים (ראה פרק 4.1.11), בתרגומים תוך כדי קריאה לא נמצאו הנהרות.

4.2.12 המרת שמות ארוכים במילה גנרית

כפי שכבר נאמר בפרק על ממצאי התרגום הסימולטאני, שמות ארוכים (כגון שמות ארגונים, אירועים ותכניות) הינם אתגר נוסף העומד בפני מתורגמנים. בתרגומים שנעשו סימולטאנית נמצא כי כל הנבדקות השמיטו שמות ארוכים. בתרגום תוך כדי קריאה ציפינו למצוא פחות השמטות מסוג זה, מכיוון שזמינות טקסט המקור אמורה להקל על הנבדקות.

מקור:

in 1997 the Howard Government announced a **Gender and Development Policy** for our aid program

תרגום:

в 97 году правительство Гаварда объявило о… программе помощи женщин (2)

[בשנת 97 ממשלת הווארד הכריזה על...**תכנית עזרה לנשים**].

כאן השמיטה הנבדקת את "Gender and Development Policy", אך השתמשה במילה גנרית "תכנית עזרה".

להלן שני תרגומים של אותו המשפט:

מקור:

UNIFEM's 1999 International Women's Day breakfast

תרגום:

Для меня большая честь выступать на этом… **собрании** (7)

[לכבוד הוא לי לנאום ב....**אסיפה** זו...].

כאן הנבדקת השמיטה את השם הארוך " UNIFEM's 1999 International Women's Day breakfast" והשתמשה במילה גנרית "אסיפה".

תרגום:

Я очень рад, что меня попросили выступить э…сегодня здесь э…на…по поводу международного женского дня. Я понимаю, что это эта **церемония** проводится здесь в Парамате впервые (5)

[אני מאוד שמח שהתבקשתי לנאום היום...כאן ב...לכבוד יום האישה הבין-לאומי. להבנתי, **טקס** זה נערך לראשונה כאן, בפרמטה].

נראה כי הנבדקת השתמשה במילה גנרית במקום השם הארוך, בדומה למה נעשה בדוגמה הקודמת. אך לעומת התרגום הקודם, במשפט זה ישנה התייחסות ליום האישה הבין-לאומי, אם כי לא באופן מלא.

כפי שראינו בדוגמות שלעיל, בתרגומים תוך כדי קריאה לא השמיטו הנבדקות את השמות הארוכים בניגוד למה שעשו בתרגומים הסימולטאניים, אלא המירו שותם במילים גנריות.

תרשים מס' 43

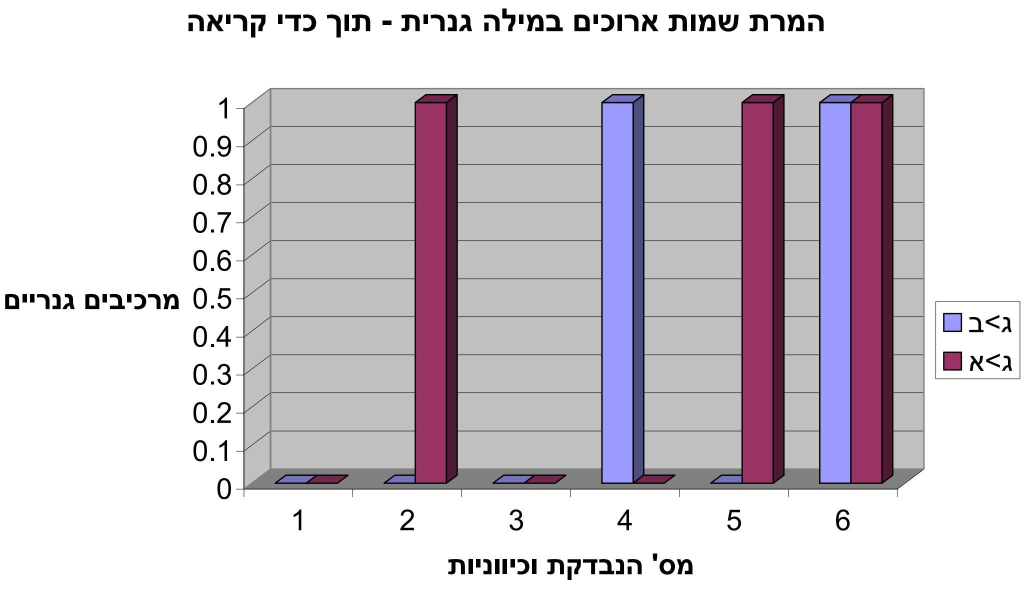

תרשים מס' 44

המרת שמות ארוכים במילה גנרית - תוך כדי קריאה -סיכום

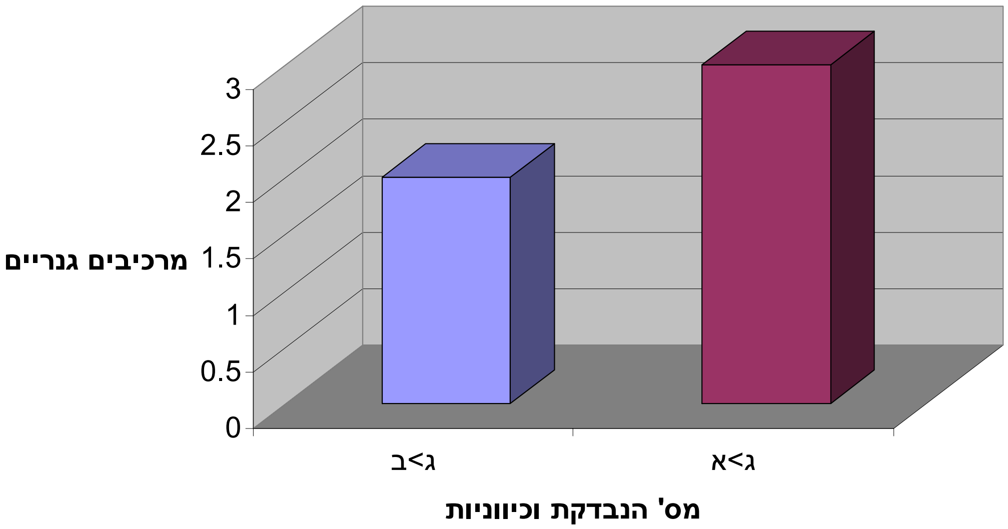

מצאנו בסך הכול 5 היקרויות של המרות מסוג זה, 3 (60%) מתוכן היו בעת תרגום משפה ג' לשפה א', ו-2 (40%) - בתרגום לשפה ב'. זהו ממצא שתומך בהשערה שזמינות הטקסט תקטין את מספר ההשמטות של שמות ארוכים בתרגומים תוך כדי קריאה, אך סותר את ההשערה שבעת תרגום לשפה ב' ימצאו יותר השמטות מאשר לכיוון השני.

4.2.13 שגיאות הגייה

בפרק זה נציג שגיאות הגייה שהופקו על ידי הנבדקות. חלק משגיאות אלה תוקנו, וחלק לא. הציפייה שלנו הייתה למצוא מעט שגיאות מן הסוג הזה בתרגומים לשפה א'.

מקור:

Women are likely to be poorer, less educated, less healthy and more subject to violence and human rights abuses than men are.

תרגום:

נשים יש להם יותר מידי סיכוי להיות עניות יותר, **מושכלות משכילות** פחות, בריאות פחות ונתו...נתונות לאלימות ול....**הפֶרה** ...להיות קורבן של הפרה בזכויות האדם מאשר הגברים (2).

בדוגמה זו הפיקה הנבדקת שתי שגיאות הגייה, כאשר היא תיקנה את שגיאה הראשונה בלבד: "מוּשכָּלות" תוקנה מייד ל"מַשְׂכִּילות"; המילה "הֲפָרה" נהגה כ" הֶפֶרה" ולא תוקנה.

מקור:

Those women daily face a struggle for justice and the right to be treated as a person rather than a chattel, perhaps even for their very existence in the face of crushing starvation and deprivation.

תרגום:

נשים אלה ..ה...יום יום נאבקות הסם...על הצדק ועל הזכות ליחס ה...שווה כאל אדם ולא כאל ה...יצור נחות. ואולי אפילו על הזכות להתקיים כאשר מסביב **שו**... ˙**שורר** רעב ו...ה...פגיעה קשה בזכויות הנשים (1).

בדוגמה זו נפלה שגיאה בהפקת המילה "שורר". שגיאה זו לא תוקנה על ידי הנבדקת.

מקור:

Therefore, aid activities that address women's needs and problems

תרגום:

כך ש...עזרה **שמעוידת** לנשים... ול..**צריכים** של נשים ובעיות שלהם ה...יש לה... תוצאה והשפעה על כל ה..חברה (7).

בדוגמה זו הפיקה הנבדקת שתי שגיאות הגייה שלא תוקנו על ידה: "מעוידת" במקום "מיועדת" ו"צריכים" במקום "צרָכים".

תרשים מס' 45

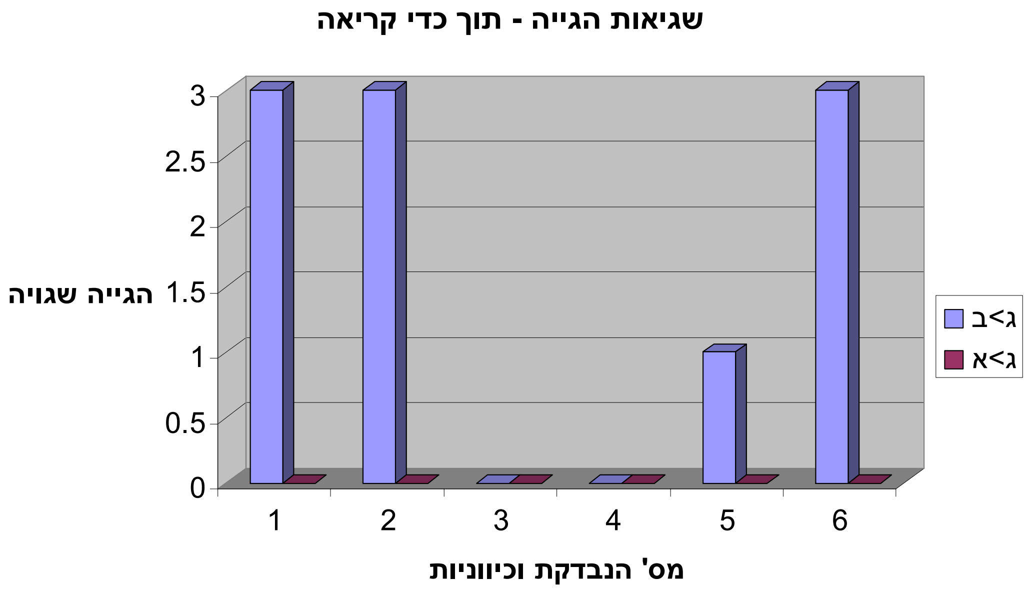

תרשים מס' 46

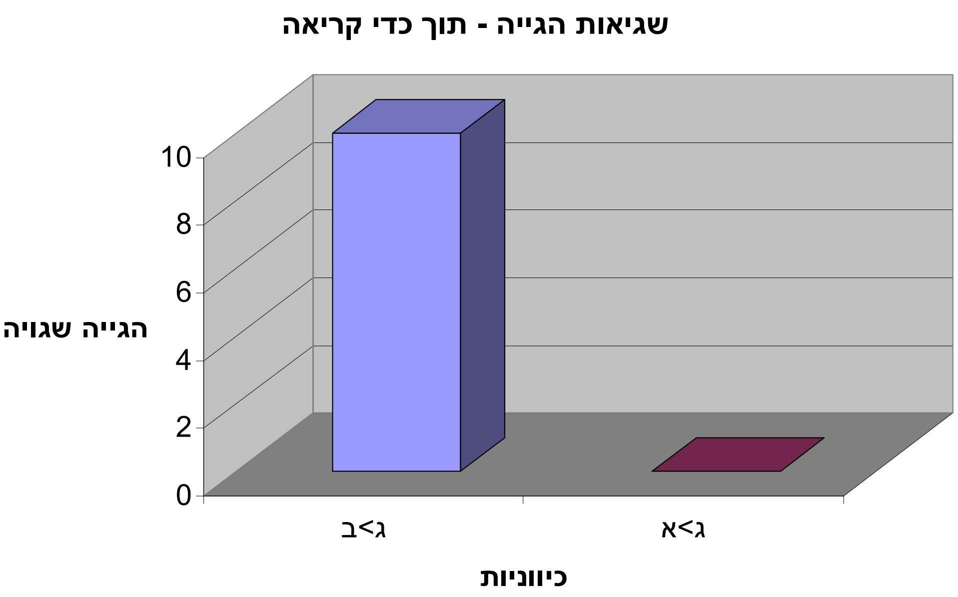

בסך הכול מאצנו 10 שגיאות הגייה בתרגום לשפה ב' ואף לא שגיאת אחת הגייה בעת תרגום לשפה א' – ממצא שתומך בהשערה שלנו. ייתכן כי שגיאות אלה הן עדות לשליטה פחות טובה בשפה ב'. סיבה אפשרית נוספת להפקת שגיאות מסוג זה - עייפות ועומס המופעל על המתורגמן בעת ביצוע תרגום בעל-פה.

4.2.14 שינוי תבניות זמן

בתרגומים תוך כדי קריאה מצאנו מספר מעברים מתבנית זמן אחת במקור לתבנית זמן אחרת בתרגום. לעומת 14 שינויים מסוג זה בתרגום הסימולטאני, בתרגום תוך כדי קריאה נמצאו 4 מקרים בלבד: 2 בתרגום לשפהב' ו-2 בתרגום לשפה א'.

מקור:

our grandmothers and great-grandmothers, when International Women's Day was first celebrated in the early years of this century, **may never have had to face**

תרגום:

ואני מקווה שהן לא **צריכות** להתמודד עם הבעיות האלה (2)

מקור:

Our exposure today to the valuable work of UNIFEM, which **does** so much for poor women in developing countries…

תרגום:

Мы отмечаем сегодня э…выдающуюся работу э…женской организации при ООН которая **сделала** так много … (7)

[היום אנו מציינים את העבודה המצוינת של ארגון הנשים [...] **שעשה** כל כך הרבה...]

תרשים מס' 47

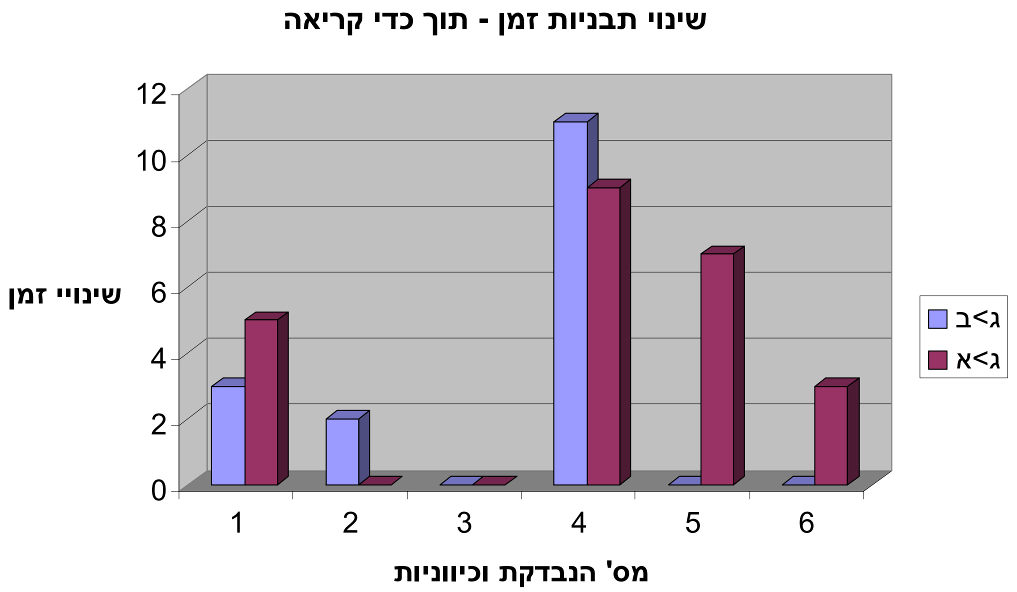

תרשים מס' 48

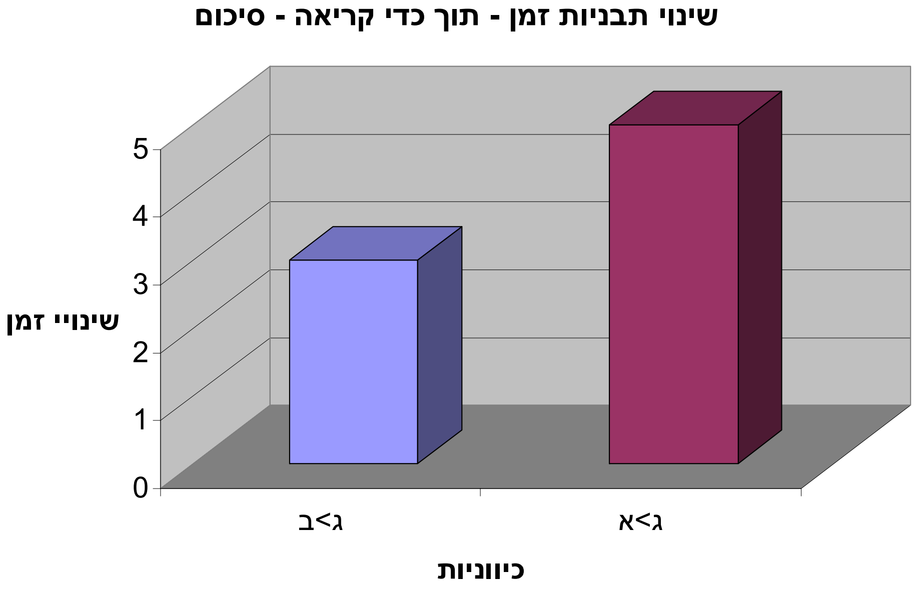

לעומת הממצאים שהתקבלו מהתרגומים הסימולטאניים, שבהם נמצאו 10 שינויים בתבניות הזמן בעת תרגום לשפה ב' ו-4 – לשפה א', בתרגומים תוך כדי קריאה נמצאו 4 שינויים מסוג זה שהתחלקו באופן שווה בין שני הכיוונים.

4.2.15 אי-התאמה במין ובמספר

בדומה לממצאים מן התרגומים הסימולטאניים, גם בתרגומים תוך כדי קריאה נמצאו אי-התאמות במין ובמספר. שגיאות דומות בתרגומים תוך כדי קריאה נמצאו גם במחקרה של אגריפוליו (Agrifoglio, 2004) שטענה כי שגיאות מסוג זה עשויות להיות תלויות-שפה ונעוצות גם באופיו של תרגום תוך כדי קריאה.

מקור:

Our objective is to promote equal opportunities for women and men as participants in and beneficiaries of development.

תרגום:

תפקידנו היא לקדם הזדמנויות שוות לנשים בדיוק כמו לגברים כה...כמשתתפי התכניות הפיתוח שלנו (4)

כאן אנו רואים אי התאמה בין שם עצם (זכר) לבין כינוי גוף (נקבה).

מקור:

Women (as many of you may have experienced personally) carry a greater burden of work than men do…

תרגום:

הנשים, כפי שאולי רבים מכם חשו את זה באופן פר... ואופן אישי, יש **עליהם** מוטלות עליהן **חובות ועבודה** הרבה יותר ה...**קשות** מאשר על הגברים.

במשפט זה מצאנו שתי שגיאות: אי התאמה בין "נשים" (נקבה, רבים) לבין "עליהם" (זכר, רבים) ושני שמות עצם ברבים, כאשר אחד מתוכם – נקבה והשני – זכר, המלווים על ידי שם תואר בנקבה, רבים.

תרשים מס' 49

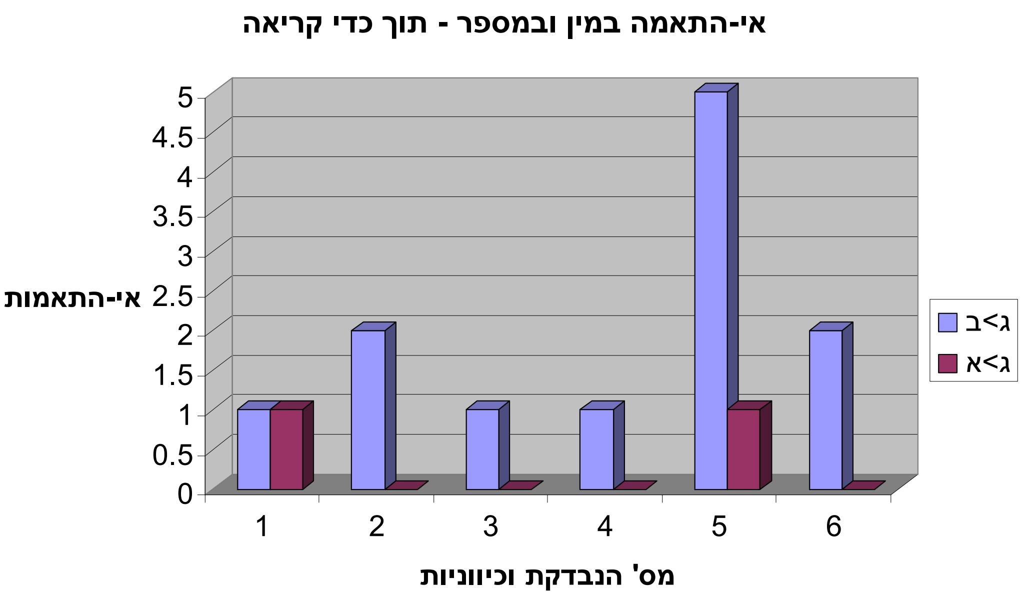

תרשים מס' 49 מראה כי כל הנבדקות ללא יוצא מן הכולל טעו כאשר היו צריכות לתאם בין מין לבין מספר של שם העצם. אפשר לראות כי קיים הבדל משמעותי בין התרגומים לשפה א' לבין התרגומים לשפה ב'.

תרשים מס' 50

אי התאמה במין ובמספר - תוך כדי קריאה - סיכום

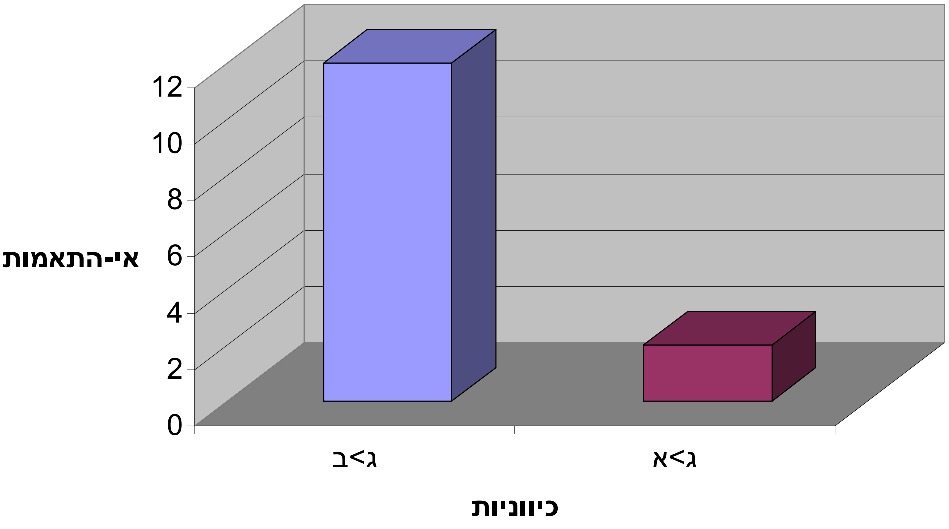

מצאנו כי קיים הבדל משמעותי בין שתי כיווניות התרגום. בסך הכול מצאנו 14 אי התאמות במין ובמספר, כאשר 12 (85.7%) מתוכן נעשו בתרגום לשפה ב' ו-2 (14.3%) בתרגום לשפה א'. ממצא זה תומך בהשערה שלנו בנוגע לכיווניות התרגום.

4.2.16 נטייה לתרגום צורני

מצאנו שלושה מקרים בלבד של תרגום מילולי בעת תרגום לשפה ב' ושניים בתרגום לשפה א'. אנו סבורים כי ההבדל בין ממצאי התרגום הסימולטאני לבין ממצאי התרגום תוך כדי קריאה נעוץ בכך שכאשר מתרגמים תוך כדי קריאה, ישנה אפשרות לחזור ולקרוא את הטקסט ובכך למנוע שגיאות מסוג זה. יחד עם זאת, בשל היותו של טקסט המקור זמין בכל עת, הוא יכול לגרום להתערבות לשונית וכתוצאה מכך, לתרגום מילולי. הממצאים שבידינו סותרים את אלה המתוארים על ידי אגריפוליו שמצאה כמות גדולה של תרגומים שגויים בעקבות התערבות של טקסט המקור (Agrifoglio, 2004).

מקור:

Women (as many of you may have experienced personally) **carry** a greater burden of work than men do

תרגום:

נשים איך שאתן רובכן יכולות לדעת, **נושאות ה**...הכמות עצומה של... של עבודות ש...גברים עושים (7)

נבדקת זו תרגמה את הפועל "carry" כ"נושאות", דבר שיכול להיות מקובל בהקשרים אחרים, אך לא בהקשר של משפט זה.

תרשים מס' 51

תרגום צורני - תוך כדי קריאה

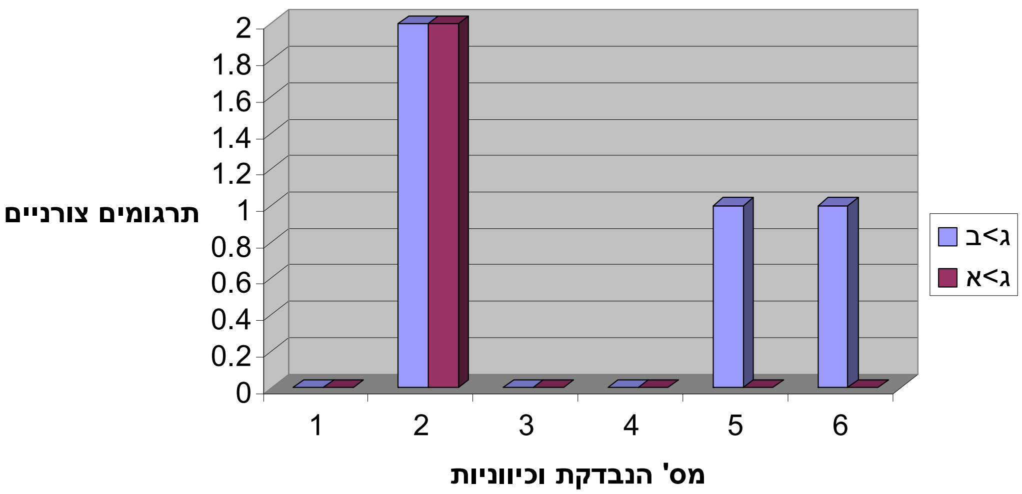

תרשים מס' 52

תרגום צורני - תוך כדי קריאה - סיכום

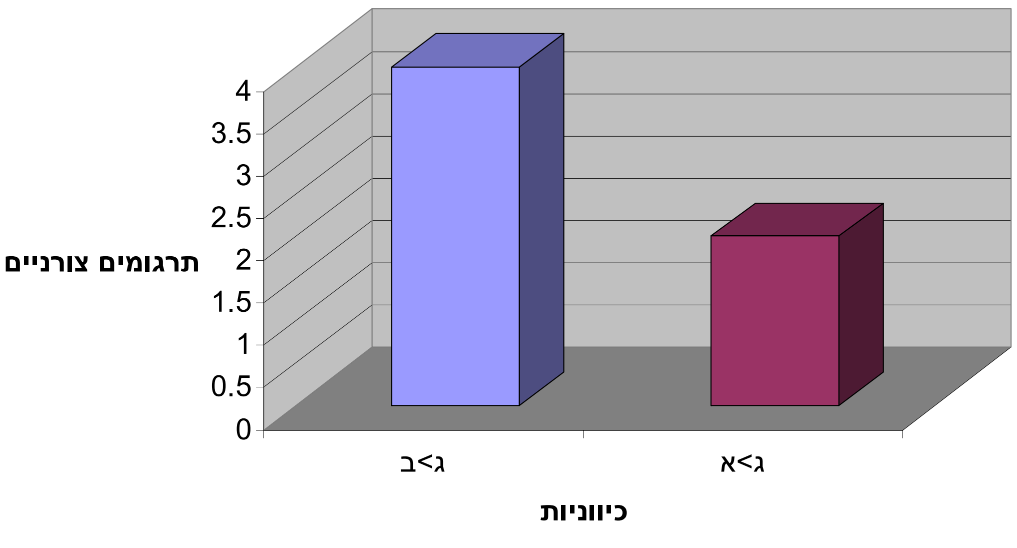

בתרגום תוך כדי קריאה, מספרם של התרגומים הצורניים היה קטן מזה שנמצא בתרגומים הסימולטאניים. לדעתנו, האפשרויות שקיימות כאשר טקסט המקור נמצא מול עיני המתורגמן, הן הסיבה למספר הקטן של תרגומים צורניים. לנבדקות הייתה אפשרות לחזור ולקרוא את המשפט, להבין את המסר ולנסחו בשפת היעד בלי להיצמד לצורתו המילולית. באשר להשפעת הכיווניות על הפקת

תרגומים צורניים: 3 תרגומים (60%) משפה ג׳ לשפה ב׳ ו-2 (40%) בעת תרגום משפה ג׳ לשפה א׳ - ממצא התומך בהשערה שהעלנו בתחילת המחקר.

4.2.17 שגיאות בתרגום מספרים

לא ציפינו למצוא שגיאות בתרגום מספרים בתרגומים תוך כדי קריאה בשל זמינותו של טקסט המקור. מניתוח התרגומים עולה כי אף על פי שהמספרים נמצאו מול עיניהן של הנבדקות והן לא נאלצו לשמור אותם בזיכרון (כפי שקורה בתרגום הסימולטאני) כולן טעו בעת תרגום המספרים. להלן מספר דוגמות הממחישות זאת:

מקור:

UNICEF estimates that women constitute **70** per cent of the **1.3 billion** people living in absolute poverty…

תרגום 1:

יוניס״ף מעריכה את התרומה של הנשים שהנשים שהן 70 אחוז מה...מאלה שגרים בעוני מוחלט שזה מאה...**מיליון נקודה שלוש ביליארד מיליארד** נשים שחיים... (2)

תרגום 2:

והארגון יוניס״ף ה...מעריך ש...נשים...הם...הן ...כ-70 אחוז מתוך ה...אחד הה..**נקודה שלוש ביליון** (3)

תרגום 3:

женщины составляют 70 процентов от **миллиарда** (4)

[יוניצ״ף...לפי הנתונים של יוניצ״ף אהה..נשים הן 70 אחוז **ממיליארד**...]

[70 אחוזים **ממיליארד**...אנשים אשר אוכלוסיה אשר חיים בעוני מוחלט הן נשים]

תרגום 4:

ЮНИСЕФ предположительно женщины составляют 70 процентов от… **более чем..э… билли…миллиарда э**…людей (7)

[יוניצ״ף לפי הערכות נשים הן 70 אחוזים מ...**יותר מאשר..א.ה...ביליא..מיליארד** אה...אנשים אשר חיים בעוני מוחלט].

כפי שניתן לראות, כל הנבדקות טעו בעת תרגום שני המספרים שהופיעו במשפט זה: 70 אחוזים ו-1.3 מיליארד.

מקור:

It's a great pleasure to be asked to speak at UNIFEM's **1999** International Women's Day breakfast

תרגום:

זהו כבוד גדול להיענות לבקשה לדבר ב...יום האישה הבין-לאומי בפגישה של יוניפ״ם ב-**1991** (1).

במשפט זה טעתה הנבדקת כאשר תרגמה את ״1999״ שמופיע כחלק מיחידה גדולה

"UNIFEM's 1999 International Woman's Day breakfast".

תרשים מס׳ 53

שגיאות בתרגום מספרים - תוך כדי קריאה

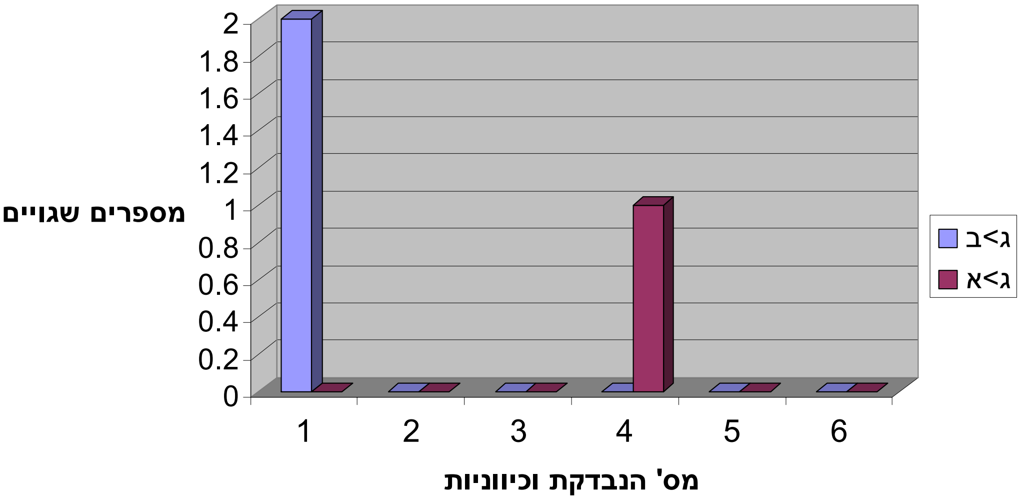

תרשים מס׳ 54

שגיאות בתרגום מספרים - תוך כדי קריאה - סיכום

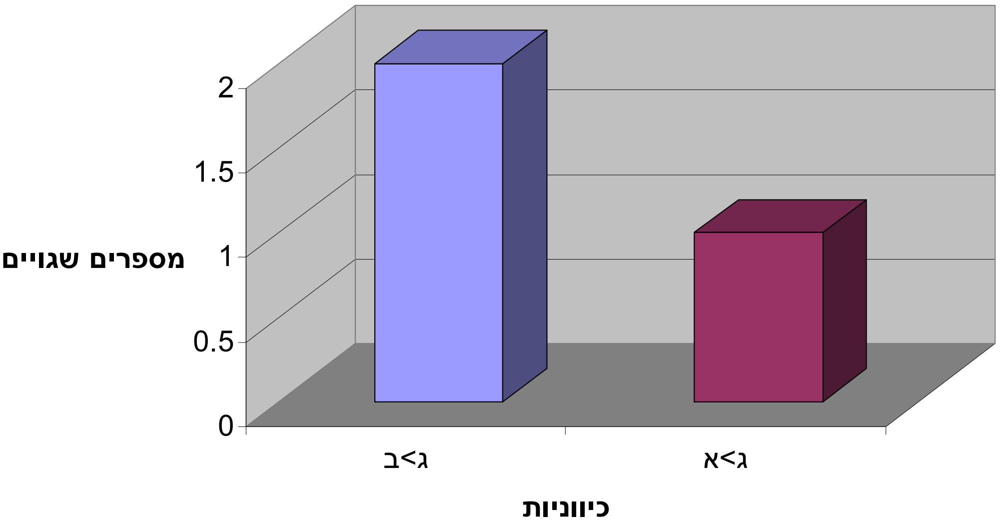

נמצאו 3 תרגומים שגויים של מספרים בתרגומים לשפה ב׳, ו-2 – בתרגומים לשפה א׳. ציפינו כי בתרגומים תוך כדי קריאה לא ימצאו שגיאות מסוג זה בשל זמינותו של טקסט המקור, אך הממצאים מצביעים על ההיפך. ממצא זה תומך בהשערה באשר להשלכות כיווניות התרגום אף על פי שההבדל בין כיווניות התרגום אינו משמעותי.

4.2.18 שגיאה לקסיקלית – ידידי כזב

בניגוד לממצאי התרגומים הסימולטאניים (ראה פרק 4.1.18), בתרגומים תוך כדי קריאה לא נמצאו ידידי כזב.

4.2.19 תיקונים עצמיים

בתרגום סימולטאני מצאנו כי בתרגום לשפה א' מספר התיקונים העצמיים היה קטן יותר מכמות התיקונים בכיוון האחר. בתרגום תוך כדי קריאה מצאנו 83 תיקונים עצמיים בשני הכיוונים, 31 (37%) לשפה ב' ו-52 (63%) לשפה א'.

מקור:

Women are likely to be poorer, less educated, less healthy and more subject to violence and human rights abuses than men are.

תרגום:

נשים יש להם יותר מידי סיכוי להיות עניות יותר, **מוּשְׂכָּלות מַשְׂכִּילות** פחות (2)

בדוגמה זו הפיקה הנבדקת שגיאה כאשר אמרה "מוּשְׂכָּלות", אך מייד תקנה את עצמה לצורתו הנכונה של שם התואר "מַשְׂכִּילות".

מקור:

especially important in rural areas of the least developed countries

תרגום:

это особенно важно в в городских районах **развивающ**… **развит… менее развивающих развитых стран** (2)

[...זה חשוב במיוחד ב..באזורים עירוניים של מדינות **מתפח..מפותח...פחות מתפתחות..מפותחות**]

בדוגמה זו הנבדקת תקנה את עצמה מספר פעמים כאשר הגיעה לתרגום המילה "developed".

מקור:

The most basic is that women are often over-represented in the most needy sections of society.

תרגום:

Самое важное состоит в том, что э…женщи женщины очень часто женщины очень часто бывают …бывают гораздо больше чем мужчин в нуждающихся среди нуждающихся …э…в нашем обществе

[הכי חשוב הוא ש...נשים...לעיתים קרובות נשים לעיתים קרובות הן...הן..הרבה יותר יותר מהגברים בנזקקים בקרב הנזקקים ..בחברה שלנן]

בדוגמה זו אנו רואים כי הנבדקת תיקנה את המבנה התחבירי בתרגומה.

תרשים מס' 55

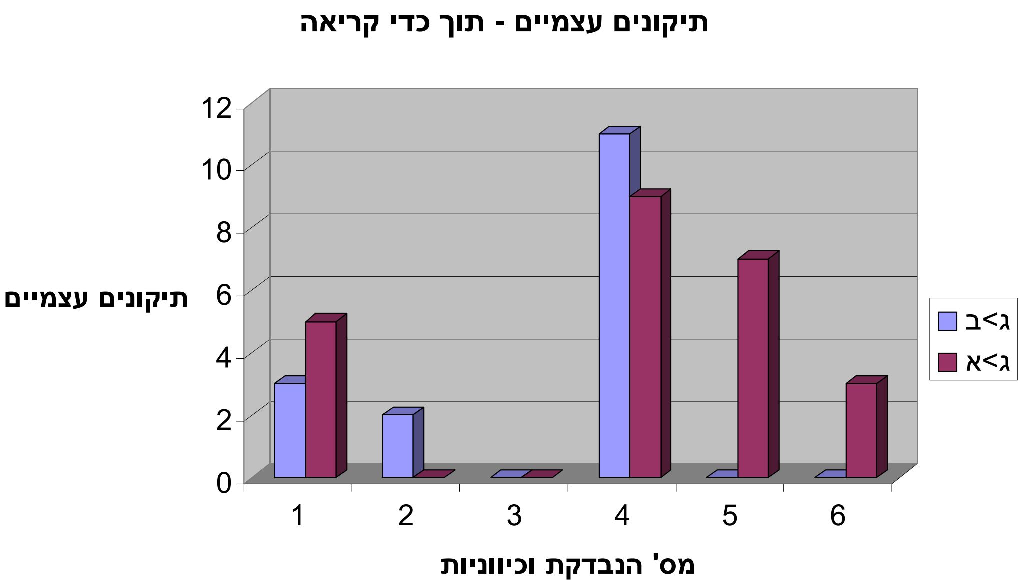

תרשים מס' 56

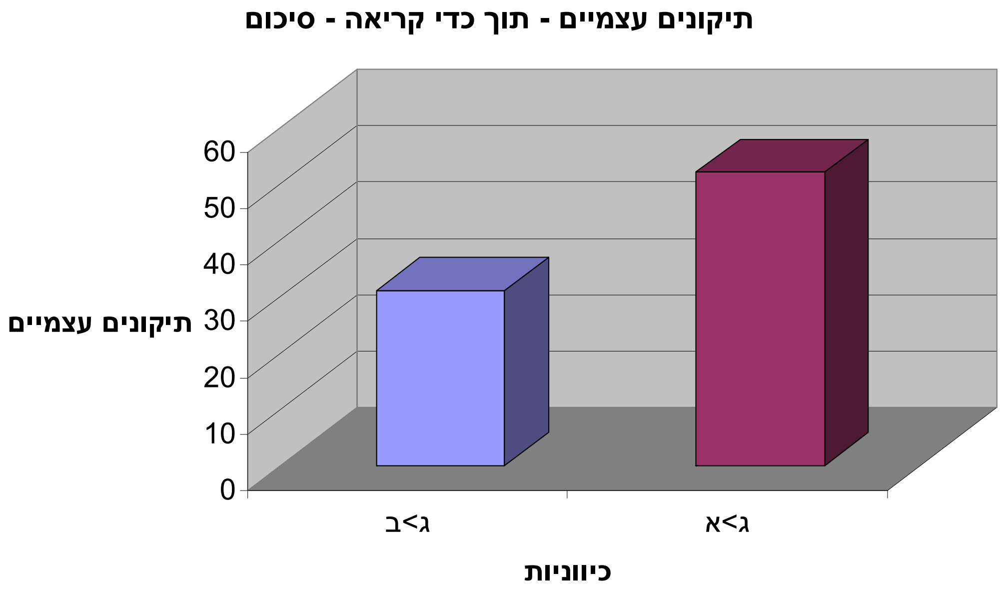

נמצא כי בעת תרגום תוך כדי קריאה משפה ג' לשפה א' הופקה כמות גדולה יותר של תיקונים עצמיים : 31 (37%) לשפה ב' ו-52 (63%) לשפה א'. תוצאות אלה עולות בקנה אחד עם הטענה שכאשר מתרגמים לשפה יותר חזקה, מספר התיקונים העצמיים יהיה גדול יותר (פילוס, 2005). תוצאות אלה

הפוכות מאלו שהתקבלו בבדיקת התרגומים הסימולטאניים שבהם רוב התיקונים העצמיים הופקו בתרגומים לשפה ב׳. גם המספר הכולל של התיקונים בשתי אופנויות התרגום שונה: בתרגומים תוך כדי קריאה יש כמות כפולה מזו שבתרגומים הסימולטאניים.

5 דיון

5.1 ממצאי התרגומים הסימולטאניים ותוך כדי קריאה

מטרתו העיקרית של מחקר זה הייתה לבחון את התרגומים שנעשו בעל-פה על ידי נבדקות תלת-לשוניות. התרגום נעשה מהשפה הפחות דומיננטית - ג׳ לשפות החזקות - א׳ ו-ב׳. ניסינו לבדוק איזה כיוון הינו ״בעייתי״ יותר, אילו קשיים כיוון זה או אחר מעלה ואת דרכי ההתמודדות איתם. ממחקרים שונים (Kirchhoff, 2002; Gile, 1997; Moser-Mercer, 1997) עולה כי התרגום הסימולטאני הוא תהליך מורכב, הדורש מיומנות גבוהה וכישורים מיוחדים. על המתורגמן להקשיב למבע המקורי, לעבדו ולשחזרו בשפת היעד. גם תרגום תוך כדי קריאה דורש מן המתורגמן שליטה גבוהה בשפות התרגום, יכולת לנתח ולעבד את המסר בשפת המקור, והפקת המסר בשפת היעד. תרגום תוך כדי קריאה מציב בפני המתורגמן אתגר נוסף: זמינות הטקסט עלולה לגרום להתערבות לשונית ועל המתורגמן להתנתק מן הטקסט הכתוב כדי להפיק תרגום קביל בשפת היעד בלי שתורגש התערבות המקור.

מכיוון שמדובר בתרגום משפה ג׳, השפה הפחות חזקה של הנבדקות, ציפינו כי טקסט המקור יהיה קשה להבנה, ובשל העובדה שהמתורגמניות תרגמו לשפה ב׳, ציפינו למצוא בתוצרים התרגומיים סימנים, המעידים על קושי בהפקה. אף על פי שהשפה העברית היא שפה ב׳ של הנבדקות והשפה הרוסית – שפה א׳ שלהן, לקחנו בחשבון אפשרות שחלקן הגדול נמצא בסביבה דוברת עברית על בסיס יום-יומי. לכן סביר היה להניח, כי שפה א׳ חוותה סוג של שחיקה.

5.1.1 השמטות

בתוצרי התרגום הסימולטאני לשפה ב׳ מצאנו מספר גדול יותר של השמטות מילים בודדות או צמדי מילים מאשר בתרגומים לשפה א׳: מתוך 75 השמטות מסוג זה, 40 (53.3%) נעשו בתרגום משפה ג׳ לשפה ב׳ ואילו 35 (46.7%) - משפה ג׳ לשפה א׳. אין אנו יודעים אם השמטות אלה נבעו מאי-הבנת המקור או מניסיון להדביק את הפער שנוצר בין המקור לבין התרגום. ממצא זה מאשש את ההשערה שלנו שבתרגומים לשפה ב׳ יימצאו יותר השמטות. חשוב לציין כי השמטות מסוג זה אותרו בתרגומים הסימולטאניים בלבד וכי הדבר תומך בהשערה שזמינות טקסט המקור בתרגום תוך כדי קריאה תקטין את מספר ההשמטות.

באשר להשמטת מספרים, ראינו כי אף נבדקת לא הצליחה להתמודד עם תרגום המספרים באופן מלא לשני הכיוונים. חלק מהמספרים תורגמו באופן לא מלא או שגוי וחלקם אף הושמטו כליל. יוצאת דופן נבדקת אחת, אשר לא השמיטה אף מספר בעת התרגום לשפה א׳ בלבד. סיבה אחת עשויה להיות שליטה חזקה יותר בשפה א׳ או הקושי לשמור את המספרים בזיכרון בשפה ב׳. עניין נוסף הוא הקשר, באם קיים, וההבדל בין תרגום מספרים בודדים לבין תרגום מספרים המופיעים ברצף. נמצא כי

בתרגומים של המספרים המופיעים ברצף כמות ההשמטות גדולה מזו שבתרגום המספרים הבודדים. ראינו גם כי יש הבדלים בין התרגומים של שני סוגי המספרים בהתאם לכיווניות: בעת התרגום לשפה ב' המספרים הבודדים הושמטו 11 פעמים לעומת 8 השמטות בעת התרגום לשפה א'. בעת התרגום לשפה ב' המספרים הרצופים הושמטו 16 פעמים לעומת 10 השמטות בעת התרגום לשפה א'. בשני המקרים מספר ההשמטות בעת התרגום לשפה ב' היה גדול יותר מזה שמצאנו בעת תרגום לשפה א'.

לאחר השוואה בין התרגומים של שני סוגי המספרים לשתי השפות ראינו כי הן בתרגום מספרים בודדים והן בתרגום מספרים רצופים מספר ההשמטות גדול יותר בתרגום לשפה ב': מתוך 45 השמטות, 27 (60%) מספרים הושמטו בתרגום לשפה ב', ו- 18 (40%) - בתרגום לשפה א'. ממצא זה עולה בקנה אחד עם המסקנות של מאצה (Mazza, 2001), שתרגום בעל-פה של מספרים הינו בעייתי ושקיים קושי לשמור את המספרים בזיכרון לטווח קצר. בנוסף, ממצא זה תומך בהשערה שלנו שמספרים רבים יותר יושמטו בתרגומים לשפה ב'.

בתרגומים תוך כדי קריאה מצאנו בסך הכול 8 השמטות של מספרים: 3 בתרגום לשפה ב', ו-5 בתרגום לשפה א'. זהו ממצא הסותר את ההשערה שבשפה ב' צפויות יותר השמטות של מספרים, אך תומך בהשערה שבתרגום תוך כדי קריאה יימצאו פחות השמטות מכיוון שטקסט המקור היה זמין בכל עת והנבדקות לא נאלצו לשמור את המספרים בזיכרון. ממצא זה דומה לתוצאות המחקר של אגריפוליו (Agrifoglio, 2004), שמצאה כי רוב המספרים הושמטו בתרגומים הסימולטניים לעומת אופנויות תרגום אחרות. אפשר לסכם ולומר כי נמצא הבדל בולט בהשמטת המספרים באופנויות התרגום השונות: בעת התרגום הסימולטאני הושמטו יותר מספרים מאשר בתרגום תוך כדי קריאה. קיים גם הבדל בנוגע לכיווניות התרגום: בתרגומים לשפה א' נמצאו פחות השמטות מאשר לשפה ב'. ממצא זה מאשש את ההשערות שלנו בנוגע להשמטות בתרגומים לשפה א'.

באשר להשמטת שמות ארוכים בתרגום הסימולטאני, בעיית הזיכרון לטווח קצר או אי-העמידה בקצב של הנואמת עשויות להיות הסיבות לכך שמספר ההשמטות בשני הכיוונים היה כמעט זהה (19 השמטות בתרגום לשפה ב' ו- 18 – לשפה א'). יתכן כי הסיבה להשמטות אלו נעוצה בכך שתרגום השמות הארוכים עשוי לדרוש שינוי במבנה התחבירי בשפת היעד. פעולה זו דורשת זמן ומאמץ נוספים וכתוצאה מכך, נדרשת השמטת מרכיב כלשהו כדי לשמור על רצף התרגום. לשם ביצוע תרגום בעל-פה, יש להפעיל את ארבעת המאמצים (ההאזנה והניתוח, ההפקה, הזכרון והתיאום) (Gile, 2005) והעומס, שנוצר כתוצאה מכך, עלול לפגוע בתוצר התרגומי. בתרגום תוך כדי קריאה מצאנו כי השמות הארוכים לא הושמטו, אלא הוחלפו במילה גנרית אחת (ראה פרק 5.1.8, העוסק במעברים מספציפי לגנרי).

בנוסף לשמות הארוכים שהושמטו, גילינו כי שמות של מדינות ושם פרטי אחד הינם מקור לבעיית הפקה בתרגומים הסימולטאניים בלבד. המפתיע הוא שבניגוד למצופה, בתרגום לשפה א' מספר ההשמטות היה גדול יותר מאשר לשפה ב': מתוך 45 השמטות, 21 (46.7%) ארעו בעת תרגום לשפה ב' ו-24 (53.4%) בעת תרגום לשפה א'. כל הנבדקות ללא יוצא מן הכלל השמיטו שמות גיאוגרפיים בתרגומיהן לשני הכיוונים, אך רוב ההשמטות נמצאו בתרגומים לשפה א'. אנו משערים כי תוצאות אלו נעוצות בהבדלים בין התרגום לעברית לבין התרגום לרוסית, שבדרך כלל ארוך יותר מן העברית (כפי שניתן לראות בנספח 1). בשל אורך המשפטים שהופקו ברוסית נוצרו פערים בין המקור לתרגום ונראה כי כדי להדביק את הפער, נאלצו הנבדקות להשמיט מרכיבים מסוימים וביניהם שמות

של מדינות ושם פרטי. מסקנתנו באשר להשמטת שמות גיאוגרפיים ופרטיים היא שקיים הבדל ברור בין האופנויות והבדל בולט פחות בין הכיוונויות.

באשר לסוג אחרון של השמטות ,סיומות של משפטים, מצאנו מספר גדול יותר של השמטות מסוג זה (29 השמטות (61.7%)) בתרגומים הסימולטאניים לשפה ב׳ לעומת התרגומים הסימולטאניים לשפה א׳ (18 השמטות (38.3%)). בתרגום תוך כדי קריאה גילינו מספר קטן של משפטים (3) שנותרו ללא סיומת, וכולם בתרגומים משפה ג׳ לשפה ב׳. מתברר שקיים הבדל משמעותי בין אופנויות התרגום באשר להשמטת סיומות המשפט: בתרגום הסימולטאני הותירו הנבדקות 47 משפטים ללא סיומת, כאשר רוב ההשמטות היה בתרגומים לשפה ב׳; בתרגום תוך כדי קריאה – 3 משפטים לא גמורים בתרגומים לשפה ב׳. ממצא זה תומך בשתי השערות: א) בתרגומים לשפה ב׳ ישנן יותר השמטות של סופי המשפט מאשר בתרגומים לשפה א׳; ב) בתרגום תוך כדי קריאה ישנן פחות השמטות מסוג זה מאשר בתרגום הסימולטאני. אפשר לסכם ולומר כי הן באשר לאופנות התרגום והן באשר לכיווניות, הממצאים תומכים בהשערות שהעלינו בתחילת המחקר.

5.1.2 תוספות

בתרגומים הסימולטאניים לשפה א׳ נמצא מספר גדול בהרבה של תוספות בצורת שם תואר. תוספות אלו הופיעו 18 פעמים: 4 (22.2%) בעת תרגום משפה ג׳ לשפה ב׳ ו-14 (77.8%) לשפה א׳. כלומר, כאשר מתרגמים לשפה החזקה, נוטים להוסיף מידע לתרגומים. אם נשווה ממצא זה לנתונים מן התרגום תוך כדי קריאה נראה, כי גם שם תוספות של מילים לשם הדגשה רווחו יותר בתרגום לשפה א׳: מתוך 6 תוספות, 2 (33.3%) היו בתרגום לשפה ב׳ ו-4 (66.7%) – לשפה א׳. אנו רואים כי באשר לתוספת מידע חדש ישנו הבדל הן מבחינת הכיווניות והן מבחינת אופנות התרגום. ממצא זה תומך בהשערה שבתרגומים הסימולטאניים יהיו יותר הזחות (במקרה זה תוספות), אך סותר את ההשערה שלפיה בתרגום לשפה ב׳ הזחות ירווחו יותר מאשר בתרגום לשפה א׳.

בעת בדיקת התרגומים הסימולטאניים ראינו סוג אחר של תוספת שאפיינה אופנות זו בלבד: תוספות לשם השלמת משפט, המשמשות כ״פיצוי״ על השמטה קודמת. נבדקות שהשמיטו חלקים שונים מן התרגום השתמשו בתוספות מידע שונות כדי לסיים את המבע כך שלא ייווצרו הפסקות ורצף התרגומים לא ייפגע. מתוך 13 תוספות מסוג זה, 8 (61.6%) הופיעו בתרגום לשפה ב׳, ו- 5 (38.4%) בתרגום לשפה א׳. יתכן כי קיים קשר ישיר בין ההשמטות שרווחו יותר בתרגומים לשפה ב׳ לבין התוספות לשם ״פיצוי״: ככל שכמות ההשמטות הייתה גדולה, כך גדל מספר התוספות.

באשר להנהרות, אשר הוגדרו כתוספות מידע כדי לבאר דברים שלא נאמרו באופן גלוי במקור, אלא הופיעו במרומז, ראינו כי שיעור ההנהרות בתרגומים בשני הכיוונים בתרגומים הסימולטאניים בלבד היה כמעט זהה: מתוך 9 הנהרות, 5 (55.6%) הופיעו בתרגומים לשפה ב׳ ו-4 (44.4%) בתרגום לשפה א׳. בדומה למקרים של תוספות לשם פיצוי, גם כאן מצאנו נטייה להוסיף מידע בשפה ב׳. יתכן כי אורך המשפטים בשפה העברית, הנוטים להיות קצרים יותר מהמשפטים בשפה הרוסית, אפשר לנבדקות להוסיף יותר הנהרות בתרגומים לשפה ב׳ (עברית). אנו רואים הבדל משמעותי בין אופנויות התרגום והבדל קטן בהרבה בין הכיווניויות. זהו ממצא התומך בהשערה בנוגע לאופנות התרגום.

סוג אחר של תוספות שהופיע בתרגומים תוך כדי קריאה בלבד, הוא פרשנותן האישית של הנבדקות שהתאפיינו באמירות כגון: ״אני מקווה״, ״אני רוצה לומר ש...״, ״אני חושבת״ שרווחו יותר

בתרגומים לשפה א׳. בסך הכול מצאנו 32 תוספות מן הסוג הזה: 19 (59.4%) בתרגומים לשפה א׳ לעומת 13 (40.6%) בתרגומים לשפה ב׳. אנו מסיקים כי קיימת התערבות אישית כאשר מתרגמים לשפה א׳ וזאת, כנראה, בשל שליטה טובה יותר בשפה שמשפיעה על ההפקה. נתון מעניין נוסף שמצאנו: אחת הנבדקות הוסיפה 11 תוספות מסוג ״תוספת אישית״ כאשר תרגמה לשפה ב׳. יכול להיות כי הדבר מעיד על סגנון אישי של אותה נבדקת. ממצא זה סותר את ההשערות באשר לריבוי ההזחות בתרגומים הסימולטאניים ובתרגומים לשפה ב׳.

לסיכום, אפשר לראות כי באשר לתוספות בשתי אופנויות התרגום, ההבדלים אינם בולטים. אולם באשר לכיווניות התרגום, הממצא סותר את ההשערה שבתרגומים לשפה א׳ יהיו פחות הזחות שונות וביניהן תוספות.

5.1.3 שינוי תבניות זמן

בטקסטים המתורגמים בשתי אופנויות התרגום מצאנו נטייה לשנות תבניות זמן מעתיד לעבר או להווה, ומזמן עבר להווה ולהפך. מספר רב יותר של המרות מסוג זה נתגלה בתרגומים הסימולטאניים לשפה ב׳. לטענת אגריפוליו (Agrifoglio, 2004), שינוי תבניות הזמן שייך לקטגוריה של שגיאות הבעה ולתת-קטגוריה של שגיאות דקדוק ותחביר ומקורו בבעיות בזיכרון לטווח קצר. יש להניח כי בתרגום משפה כלשהי לשפה אחרת שינוי זה מקובל ואף נחוץ בשל היותן של שפות אלה שונות מבחינת תחביר, מורפולוגיה, סמנטיקה ופונולוגיה. במקרים מסוימים אפשר לראות שינו של תבנית הזמן כהיסט (obligatory shift) (Toury, 1995). התוצאות שהתקבלו: מתוך 14 המרות של תבניות הזמן בתרגומים הסימולטאניים, 10 היו בתרגומים לשפה ב׳ ו-4 בלבד לשפה א׳. מצאנו כי הן בתרגום לשפה א׳ והן בתרגום לשפה ב׳ רוב המעברים היו לצורת ההווה. בתרגומים לשפה א׳ המעבר היה מצורת העתיד לצורת ההווה ובתרגומים לשפה ב׳ – מצורת העבר (ברוב המקרים) לצורת ההווה. בתרגומים תוך כדי קריאה נמצאו 4 שינויים של תבניות הזמן שהתחלקו באופן שווה בין שני הכיוונים: שני מעברים בתרגום משפה ג׳ ל-ב׳ ושניים – בתרגום משפה ג׳ לשפה א׳. בשתי אופנויות התרגום השינויים בתבניות הזמן היו מצורת העבר לצורת ההווה כאשר הטקסטים תורגמו לשפה ב׳. ממצא זה תומך בשתי ההשערות שלנו: נמצאו יותר שינויים בתבניות הזמן הן בתרגום הסימולטאני והן בתרגומים לשפה ב׳.

5.1.4 אי-התאמה במין ובמספר

בשתי אופנויות התרגום מספר ההתאמות השגויות במין ובמספר היה זהה, אך הן התחלקו באופן שונה מבחינת הכיווניות. מתוך 14 אי-התאמות בכל אופנות מצאנו 10 בתרגומים הסימולטאניים לשפה ב׳ ו-4 בתרגומים הסימולטאניים לשפה א׳. לעומת זאת, בתרגומים תוך כדי קריאה 12 אי התאמות נתגלו בתרגומים לשפה ב׳ ו-2 - לשפה א׳. בדוגמות ראינו כי קיימת נטייה להתאים כינוי גוף או תואר בזכר לשם עצם ממין נקבה או כינוי גוף ביחיד כאשר מדובר בשם עצם ברבים או, לחלופין, פועל ברבים לשם עצם ביחיד. ממצא זה סותר את ההשערה בנוגע לאופנות התרגום, אך תומך בהשערה באשר לכיווניות התרגום.

5.1.5 תרגום צורני

תיאורית המשמעות ("théorie du sens") (García-Landa, 1981; Gile, 1997; Herbulot, 2004) ותיאורית הדה-ורבליזציה ("deverbalization") (Seleskovitch & Lederer, 1989) מתמקדות בתהליכי פירוק ועיבוד של המסר, אשר יש "להסיר" ממנו את הכיסוי הלקסיקלי כדי לנסחו בשפת היעד. במילים אחרות, על המתורגמן להתמקד במשמעות ולא להיצמד למילים שבטקסט המקור. אף על פי שבספרות המקצועית תרגום שכזה נחשב למעין פתרון קל ומהיר יותר, ולעיתים קרובות לוקה בחסר, אין מתייחסים אליו כאל שגיאה, מכיוון שכדי לקבוע אם התרגום הוא נכון, יש להתייחס לתוצאה ולא לתהליך (Selescovitch, 1975).

התוצאות שהתקבלו לאחר בדיקת התרגומים הסימולטאניים מפתיעות מכיוון שציפינו כי הנבדקות יחפשו "פתרונות קלים" דווקא בעת התרגום לשפה ב' ולמעשה מצאנו את ההפך. בסך הכול נמצאו 17 היקרויות של תרגום צורני, כאשר 7 (41.2%) הופיעו בתרגום לשפה ב', ו-10 (58.8%) נמצאו בתרגום לשפה א'. התרגומים הצורניים היו ברמה התחבירית, כאשר "הלבישו" הנבדקות את התרגום לשפה א' על המבנה התחבירי של המשפט האנגלי (שפה ג'). בעת התרגום הסימולטאני המסר המקורי עובר תהליכים שונים וביניהם חלוקתו ליחידות קטנות. מצאנו מספר דוגמות המצביעות על כך שהחלוקה נעשתה ליחידות קטנות מאוד (מילים בודדות ולא חלקי משפטים), אשר תורגמו לשפת היעד. לעומת זאת, בתרגום תוך כדי קריאה ההבדל בין הכיווניות היה מזערי: 3 תרגומים צורניים (60%) לשפה ב' ו-2 (40%) בתרגום לשפה א'. עצם העובדה שמצאנו דוגמות להיצמדות לצורת המילה ולא למשמעותה בתרגומים תוך כדי קריאה, תומכת בהשערה שלנו שזמינות טקסט המקור בזמן ביצוע המטלה תגרום להתערבות המקור, תקשה על "הניתוק" מהמעטה המילולי של המילה וכך גם תוביל לתרגום צורני. ההבדל בין כיווניות התרגום אינו בולט (12 היקרויות לשפה א' ו-10 לשפה ב' בשתי כיווניות התרגום), אך הוא סותר את ההשערה שבתרגומים לשפה א' יימצאו פחות תרגומים צורניים מאשר לשפה ב'. באשר להשפעת האופנות על הפקת התרגומים הצורניים ראינו כי הממצא תומך בהשערה שלפיה בתרגומים תוך כדי קריאה ימצאו יותר תרגומים צורניים בשל זמינות טקסט המקור והתערבות שפה ג'.

5.1.6 שגיאות בתרגום מספרים

כפי שטענה מאצה (Mazza, 2001), תרגום המספרים הוא אתגר עבור המתורגמנים. המספרים הבעייתיים ביותר בתרגום הסימולטאני הם מספרים בעלי ארבע ספרות ויותר ושברים עשרוניים. אגריפוליו (Agrifoglio, 2004) מצאה שגיאות רבות בתרגום המספרים בתרגומים הסימולטניים לשפה א'. במחקרנו מצאנו שבתרגומים הסימולטאניים הופיעו 5 שגיאות בתרגום מספרים, 4 בתרגום לשפה ב', אחת – בתרגום לשפה א'. מלבד הסיבות האפשריות לשגיאות מן הסוג הזה, שצויינו במחקרים אחרים (Mazza, 2001; Agrifoglio, 2004), יתכן כי סיבות נוספות הן קליטה שגויה של המספר, אורך המשפטים שבהם הופיעו המספרים, קוצר הזמן ועומס. אין מדובר כאן באי הבנת המקור מכיוון שמדובר במספרים פשוטים.

בתרגומים תוך כדי קריאה מצאנו בסך הכול 3 שגיאות בתרגום מספרים: 2 בתרגום לשפה ב' ואחת – לשפה א'. שתי נבדקות טעו בעת תרגום של "1.3 billion" ונבדקת אחת טעתה בנוסף בעת

תרגום של "1999". אנו יכולים להסיק כי זמינותו של טקסט המקור הקלה על הנבדקות בתרגום המספרים ולכן מספר השגיאות היה קטן.

אם נשווה בין הממצאים מן התרגום הסימולטאני לבין הממצאים מן התרגום מן הדף, נוכל לראות כי ההבדל בין הממצאים איננו משמעותי. ההבדל שבין כיווניויות התרגום מזערי גם כן. על אף ההבדל הלא משמעותי בין הכיווניויות ובין אופנויות התרגום, אנו רואים ממצא זה כתומך בשתי השערות המחקר: בתרגומים הסימולטאניים ובתרגומים לשפה ב' יימצא מספר גדול יותר של שגיאות מסוגים שונים.

5.1.7 תיקונים עצמיים

נושא התיקונים העצמיים זכה לתשומת לב של חוקרים שונים (Kirchhoff, 2002; פילוס, 2005; Malkiel, 2006). תופעה מעניינת זו ייחודית לתרגום בעל-פה מכיוון שלהבדיל מתרגום כתוב, בתרגומים בעל-פה תיקון עצמי מתבצע תוך כדי התרגום, בזמן אמת.

בתחילת המחקר ציפינו למצוא יותר תיקונים עצמיים בתרגומים הסימולטאניים. מצאנו 14 תיקונים עצמיים: 10 (71.4%) בתרגום לשפה ב' ו-4 (28.6%) בתרגום לשפה א'. הבחנו בין סוגים שונים של תיקונים עצמיים: תיקוני הגייה, דקדוק, ושגיאות לקסיקליות.

בתרגומים תוך כדי קריאה נמצא כי בעת תרגום לשפה א' הופקה כמות גדולה יותר של תיקונים עצמיים: 31 (37%) לשפה ב' לעומת 52 (63%) לשפה א'. תוצאות אלה עולות בקנה אחד עם הטענה שכאשר מתרגמים לשפה יותר חזקה, מספר התיקונים יהיה גדול יותר (פילוס, 2005). תוצאות אלה הפוכות מאלו שהתקבלו בתרגום הסימולטאני המתואר כאן, שבו רוב התיקונים העצמיים הופקו בתרגום לשפה ב'. גם המספר הכולל של התיקונים בשתי אופנויות התרגום היה שונה: בתרגומים תוך כדי קריאה יש כמות כפולה מזו שבתרגומים הסימולטאניים. ממצא זה סותר את ההשערה כי בתרגומים תוך כדי קריאה יהיו יותר תיקונים עצמיים, אשר מטרתם לתקן שגיאה. ראינו, כי המסקנה של אגריפוליו (Agrifoglio, 2004) עולה בקנה אחד עם ממצאי מחקר זה: התערבותו של טקסט המקור עשויה להקשות על הנבדקות.

5.1.8 מעבר מספציפי לגנרי

בעת ניתוח התרגומים מצאנו מספר מקומות שבהם המירו הנבדקות מספר מילים ספציפיות במילה אחת כללית. ברוב המקרים מדובר במילים רצופות מקטגוריה לקסיקלית אחת: שם העצם. לדוגמה: שמות מדינות כגון "Africa, Thailand, the Philippines, and Papua New Guinea"; שמות עצם "education, health and nutrition"; מספרים מורכבים "240 million $". מתוך 17 מקרים של המרת מילים ספציפיות במילה גנרית, 8 (47 %) הופיעו בתרגומים לשפה א' ו-9 (53%) בתרגומים לשפה ב'. שימוש במילים גנריות אופייני לתרגום סימולטאני, כאשר המתורגמן עובד בתנאי לחץ ועומס רב המונעים ממנו לשמור כל פריט לקסיקלי בזיכרון (Shlesinger, 2000). יתכן כי הנבדקות העדיפו להשתמש במילה כללית אחת כדי לשמור על רצף ושלמות התרגום וזאת בשל קושי להפיק מספר מילים הבאות ברצף בשפה ב', אף על פי שההבדל בין הכיוונים הינו מזערי.

באשר לתופעה בו בתרגומים תוך כדי קריאה, מצאנו בסך הכול 5 המרות של שמות ארוכים במילה גנרית אחת: 3 (60%) מתוכן היו בתרגום לשפה א', ו-2 (40%) - בתרגום לשפה ב'. זהו ממצא שתומך בהשערה שזמינות הטקסט תקטין את מספר ההשמטות של שמות ארוכים בתרגומים תוך כדי קריאה, אך סותר את ההשערה שבעת תרגום לשפה ב' ימצאו יותר השמטות מאשר בתרגומים לשפה א', מכיוון שבשתי אופנויות התרגום המירו הנבדקות את השמות הארוכים במילה גנרית 11 פעמים כאשר תרגמו לשפה א'.

5.1.9 ידידי כזב

השערתנו הייתה כי בשתי אופנויות התרגום יהיו שגיאות לקסיקליות, לרבות ידידי כזב. מצאנו כי שגיאות אלו קיימות בתרגומים הסימולטאניים בלבד. בניגוד לממצא זה, במחקר קודם שעסק בהבדלים בין אופנויות התרגום בעל-פה נמצא, כי חלק מהשגיאות הקשורות לידידי כזב, רווח דווקא בתרגומים תוך כדי קריאה, וזאת בשל התערבות של טקסט המקור (Agrifoglio, 2004). במחקרנו הממצאים היו כדלקמן: מתוך 6 שגיאות מסוג זה, 4 (66.6%) הופיעו בתרגום לשפה א' ו-2 (33.4%) - בתרגום לשפה ב'. אנו סבורים כי הן בהפקה בשפה א' והן בהפקה בשפה ב', שגיאות אלו קשורות להתערבותה של שפה ג' שבה קיימות מילים הנשמעות דומה למילים בשפות א' ו-ב', אך בעלות משמעות שונה. ממצא זה סותר את ההשערה שבתרגומים לשפה ב' יימצאו יותר שגיאות לקסיקליות.

5.1.10 הצרכה שגויה

שגיאות בהצרכה הוגדרו ככאלה שנבעו משימוש לא נכון במילת יחס או ביחסה. בסך הכול נמצאו 8 מקרים של הצרכה שגויה, כולם בעת תרגום לשפה א'. ממצא זה סותר את ההשערה, מכיוון שציפינו שבשפה החזקה יותר מספר השגיאות יהיה קטן בהרבה מאשר בכיוון הפחות דומיננטי. תוצאות אלה דומות לממצאים שבמחקרה של אגריפוליו (Agrifoglio, 2004): בתרגומים שנעשו תוך כדי קריאה נמצאו שגיאות דקדוק ותחביר רבות, אי-התאמה בין נושא לנשוא, בין כינויי גוף ושמות עצם. החוקרת הגיעה למסקנה שלמרות זמינותו של טקסט המקור, סבלו הנבדקים מחוסר ריכוז ומבעיות זיכרון לטווח קצר.

5.1.11 שגיאות הגייה

מילים שנהגו בצורה שגויה היו מילים שבהן נעשתה החלפה בין אותיות העיצור או התנועה: "שורר" במקום "שׂורר", "מעוידת" במקום "מיועדת" או מילים שבהן הושמט חלק מהאותיות. התייחסנו הן לשגיאות שתוקנו על ידי הנבדקות והן לכאלה שלא. ציפינו כי מספר שגיאות ההגייה בתרגומים הסימולטאניים תעלה על זו שבתרגומים תוך כדי קריאה וכי יימצא הבדל משמעותי בין כיווניויות התרגום לטובת התרגום לשפה א'. מצאנו 10 שגיאות מסוג זה בתרגום תוך כדי קריאה לשפה ב' ואף לא שגיאה אחת בעת התרגום לשפה א'. ממצא זה, אם כן, סותר את ההשערה הראשונה, שלפיה בתרגומים הסימולטניים יהיו יותר שגיאות, ותומך בהשערה השנייה, שלפיה בתרגומים לשפה ב' שיעור השגיאות יעלה על זה שבתרגומים לשפה א'.

טבלה מס' 7 – סיכום ממצאי הכיווניות והאופנויות

התופעות שנבדקו	תרגום סימולטאני		תרגום תוך כדי קריאה	
	ג<ב	ג<א	ג<ב	ג>א
השמטות מילים בודדות ורצופות	40	35	0	0
השמטות מספרים	27	18	3	5
השמטות שמות ארוכים	19	18	0	0
משפטים לא גמורים	29	18	3	0
השמטות שמות גיאוגרפיים ושם פרטי	21	24	0	0
תוספות לשם הדגשה	0	0	2	4
תוספות אישיות	0	0	13	19
הצרכות שגויות	0	0	1	7
תוספות מאייך	4	14	0	0
תוספות כ"פיצוי" על השמטה	8	5	0	0
הנהרות	5	4	0	0
מעברים מספציפי לגנרי	9	8	0	0
המרות שמות ארוכים במילה גנרית	0	0	2	3
שגיאות הגייה	0	0	10	0
שינויי תבניות זמן	10	4	2	2
אי-התאמות במין ובמספר	10	4	12	2
תרגומים צורניים	10	7	4	2
שגיאות בתרגום מספרים	4	1	2	1
שגיאות לקסיקליות – ידידי כזב	4	2	0	0
תיקונים עצמיים	10	4	52	31
	210	**166**	**106**	**76**
	376		**182**	
	316 (ג<ב)	**242** (ג>א)		

בתרגומים הסימולטאניים נמצאו התופעות הבאות:

השמטות מילים בודדות או מילים רצופות, השמטות מספרים, השמטות שמות ארוכים, משפטים לא גמורים, השמטות שמות גיאוגרפיים ושם פרטי, תוספות מאייך, תוספות כ"פיצוי" על השמטה, הנהרות, מעברים מספציפי לגנרי, שינויי תבניות זמן, אי-התאמות במין ובמספר, תרגומים צורניים, שגיאות בתרגום מספרים, שגיאות לקסיקליות – ידידי כזב, תיקונים עצמיים.

בתרגומים תוך כדי קריאה נמצאו התופעות הבאות:

השמטות מספרים, משפטים לא גמורים, תוספות לשם הדגשה, תוספות אישית, הצרכות שגויות, המרות שמות ארוכים במילה גנרית, שגיאות הגייה, שינויי תבניות זמן, אי-התאמות במין ובמספר, תרגומים צורניים, שגיאות בתרגום מספרים, תיקונים עצמיים.

ממצא בולט במיוחד מבחינת הכיווניות ומבחינת האופנות:

- בתרגומים תוך כדי קריאה נמצאו 83 תיקונים עצמיים ואילו בתרגומים הסימולטאניים מספר התיקונים העצמיים הגיע ל- 14.
- בתרגומים לשפה ב׳ בשתי אופניות התרגום נמצאו 62 תיקונים עצמיים לעומת 35 תיקונים עצמיים בתרגומים לשפה א׳ בשתי אופנויות התרגום.

לסיכום:

- בתרגומים הסימולטאניים בסך הכול מצאנו 376 היקרויות של תופעות תרגומיות שונות, לעומת 182 היקרויות של תופעות שונות בתרגומים תוך כדי קריאה.
- בתרגומים לשפה ב׳ מצאנו 316 היקרויות של תופעות שנבדקו, לעומת 242 בתרגומים תוך כדי קריאה.

מספרים אלו תומכים בשתי ההשערות שלנו: א) בתרגומים הסימולטאניים מספר ההזחות יהיה גדול יותר מאשר בתרגומים תוך כדי קריאה; ב) בתרגומים לשפה ב׳ יימצאו יותר הזחות מסוגים שונים מאשר בתרגומים לשפה א׳.

6 סיכום

מטרת המחקר הנוכחי הייתה לבדוק את ההשערות שלפיהן קיים הבדל בין אופנויות התרגום ובין כיווניות התרגום. הבדיקה נעשתה בעזרת שתי אופנויות תרגום בעל-פה: תרגום סימולטאני ותרגום תוך כדי קריאה. נבחרו שש נבדקות, כולן סטודנטיות שנה ב׳ במחלקה לתרגום וחקר התרגום באוניברסיטת בר-אילן. הניסוי נעשה בתנאי מעבדה להוראת תרגום בעל-פה.

הציפייה, כאמור, הייתה למצוא כי בעת תרגום לשפה א׳ כמות ההזחות, השגיאות השונות, והתיקונים העצמיים תהיה קטנה יותר. בעת בדיקת התוצרים התרגומיים בחנו את התופעות הבאות: השמטות, תוספות, שינויים בתבניות הזמן, שימוש במילים גנריות, נטייה לתרגום צורני, שגיאות לקסיקליות, שגיאות הגייה ודקדוק, ותיקונים עצמיים. נמצא, כי רוב שגיאות התרגום אכן ארעו בתרגום לשפה ב׳ (שגיאות בתרגום מספרים, שגיאות דקדוק ותחביר, הגייה לא נכונה), אך נמצאו קטגוריות שבהן דווקא התרגום לשפה א׳ היה ״בעייתי״ יותר. ראינו למשל, כי בתרגום הסימולטאני שמות פרטיים ושמות גיאוגרפיים הושמטו יותר בעת תרגום לשפה א׳. בתרגום תוך כדי קריאה השמיטו הנבדקות יותר מספרים כאשר תרגמו לשפה א׳. בשתי אופנויות התרגום מצאנו יותר תוספות מסוגים שונים כאשר בדקנו טקסטים שתורגמו לשפה א׳.

מהמחקר עלה כי קיימים הבדלים בתרגומים באופנויות שונות בכל התופעות מלבד אי-התאמות במין ובמספר. תופעה זו ארעה באופן שווה בשתי אופנויות התרגום. בתרגומים הסימולטאניים נמצא מספר גדול יותר של התופעות הבאות: השמטות מילים בודדות ורצופות, השמטות מספרים, השמטות שמות ארוכים, משפטים לא גמורים, השמטות שמות גיאוגרפיים ושם פרטי, תוספות מאייך, תוספות כ״פיצויי״ על השמטה, הנהרות, מעברים מספציפי לגנרי, שינוי תבניות זמן, תרגומים צורניים, שגיאות בתרגום מספרים, שגיאות לקסיקליות – ידידי כזב. מלבד התיקונים העצמיים, שאת מרביתם ציפינו למצוא בתרגומים תוך כדי קריאה, באופנות תרגום זו רווחו גם

התופעות הבאות: תוספות לשם הדגשה, תוספות אישיות, הצרכות שגויות, המרת שמות ארוכים במילה גנרית, שגיאות הגייה.

כאמור, רוב הממצאים לא היו חד-משמעיים, אולם קיימת עדות להבדלים בולטים בתופעות תרגום מסויימות מבחינת הכיווניות והאופנות. טבלה מס׳ 7 (ראה פרק 5) מראה, כי בתרגומים תוך כדי קריאה מספר התיקונים העצמיים היה גדול בהרבה לעומת הממצאים מהתרגומים הסימולטאניים (83 תיקנים עצמיים תרגומים תוך כדי קריאה ו-14 - בתרגומים הסימולטאניים). בנוסף נמצא כי מספר התיקונים העצמיים בתרגומים לשפה א׳ היה קטן יותר מזה שבתרגומים לשפה ב׳ (35 תיקונים עצמיים בתרגומים לשפה א׳, 62 – בתרגומים לשפה ב׳). הבדלים נוספים בין שתי כיווניויות התרגום נמצאו בבדיקת התופעות הבאות: השמטת שמות גיאוגרפיים ושם פרטי, השמטות מספרים, תוספות מאייך, תוספות לשם הדגשה, תוספות אישיות, המרת שמות ארוכים במילה גנרית ושגיאות הצרכה, אשר ארעו ברובם, בניגוד למצופה, בתרגומים לשפה א׳. לעומת זאת בתרגומים לשפה ב׳ רווחו התופעות הבאות: השמטות מילים בודדות ורצופות, השמטות מספרים, השמטת שמות ארוכים, משפטים לא גמורים, תוספות כ״פיצויי״ על השמטה, הנהרות, מעברים מספציפי לגנרי, שינוי תבניות זמן, אי-התאמות במין ובמספר, תרגומים צורניים, שגיאות בתרגום מספרים, שגיאות לקסיקליות – ידידי כזב, שגיאות הגייה ותיקונים עצמיים.

בסך הכול ההשערה שבתרגום הסימולטאני יצפה לנבדקות מספר גדול יותר של מכשולים לעומת מה שעשוי לקרות בתרגומים תוך כדי קריאה, קיבלה אישוש. בנוסף, ממצאי המחקר תומכים בהשערה השנייה שתרגום משפה ג׳ לשפה ב׳ הינו ״בעייתי״ יותר מתרגום משפה ג׳ לשפה א׳ מכיוון שרוב ההזחות נמצאו בתרגומים לשפה ב׳.

ביבליוגרפיה

אלרז, ע. (2006). תרגומה מול תרגומו תרגום ומגדר, עבודת תזה, אוניברסיטת בר אילן, רמת גן.

פילוס, א. (2005). תיקונים עצמיים בתרגום סימולטאני בצמד שפות עברית ואנגלית, עבודת תזה, אוניברסיטת בר אילן, רמת גן.

Agrifoglio, M. (2004). Sight translation and interpreting: A comparative analysis of constraints and failures, *Interpreting 6 (1)*, pp. 43-67.

Baddeley, A. D. (1990). *Human Memory: Theory and Practice*, Hove: Lawrence Erlbaum Associates.

Barik, H. C. (1994). A Description of Various Types of Omissions, Additions and Errors of Translation Encountered in Simultaneous Interpretation, in: Lambert, S. and Moser-Mercer, B. (eds.) *Bridging the Gap: Empirical Research in Interpretation,* Amsterdam and Philadelphia: John Benjamins, pp. 121-137.

Blum-Kulka, S. (2004). Shifts of Cohesion and Coherence in Translation, in: Venuti, L. (ed.) *The Translation Studies Reader*, New York and London: Routledge, pp. 290-305.

Bros-Brann, E. (1976). Critical comments on H.C. Barik's article "Interpreters Talk a Lot, Among Other Things." *AIIC Bulletin, 4 (1)*, pp. 16-18.

Campbell, S. (1998). *Translation into the Second Language*, London and New York: Longman.

Clyne, M., and Cain, H. (2000). Trilingualism in related Languages – Dutch-German-English near and far, in: Hirschfelder, G., Schell, D. and Schrutka-Rechtenstamm, A. (eds.) *Kulturen – Sprachen – Uebergaenge. Festschrift fuer H.L. Cox zum 65. Geburtstag,* Köln, Weimar, Wien: Boehlau, pp. 135-152.

de Bot, K., and Schreuder, R. (1993).Word production and the bilingual lexicon, in: Schreuder, R. and Weltens, B. (eds.) *The Bilingual Lexicon*, Amsterdam and Philadelphia: John Benjamins, pp. 191-214.

Déjean Le Féal, K. (1998). Non nova, sed nove, *The Interpreters' Newsletter*, *8*, pp. 41-49.

Denissenko, J. (1989). Communicative and interpretative linguistics, in: Gran, L. and Dodds, J. (eds.) *The Theoretical and Practical Aspects of Teaching Conference Interpretation*, Undine: Campanotto Editore, pp. 155-158

Dornic, S.(1978). The Bilingual's Performance: Language Dominance, Stress and Individual Differences, in: Gerver, D. and Sinaiko, H.W. (eds.) *Language Interpretation and Communication*, New York: Plenum Press, pp. 259-271.

Englund Dimitrova, B. (2003). Explicitation in Russian-Swedish translation: sociolinguistic and pragmatic aspects, from: http://www.tolk.su.se/Birgitta_Englund_Dimitrova/documents/englunddim.explic.pdf , accessed on 7 May, 2008

Falbo, C. (1998). Analyse des Erreurs en Interprétatation Simultanée, *The Interpreters' Newsletter, 8*, pp. 107-120.

Falbo, C. (2003). Error Analysis: A Research Tool (translated from the Italian by C.J. Garwood), in: Garzone, G., Mead, P. and Viezzi, M. (eds.) *Perspectives on Interpreting*, Forli: Clueb, pp. 111-127.

Gerver, D. (1976). Empirical Studies of Simultaneous Interpretation: A Review and a Model, in: Brislin, R. (ed.) *Translation Applications and Research*, New York: Gardner Press, pp.119-128.

Gile, D. (1997). Conference Interpreting as a Cognitive Management Problem, in: Pöchhacker, F. and Shlesinger, M. (eds.), 2002, *The Interpreting Studies Reader*, London and New York: Routledge, pp. 162-177.

Gile, D.(1999). Testing the Effort models' tightrope hypothesis in simultaneous interpreting – A contribution*, Hermes, Journal of Linguistics 23,* pp. 153-172.

Gile, D.(2003). Justifying the deverbalization approach in the interpreting and translation classroom, *Forum 1 (2)*, pp. 47-63.

Gile, D. (2005). Directionality in Conference Interpreting: a Cognitive View, in: Godijns, R. and Hinderdael, M. (eds.) *Directionality in interpreting. The 'Retour' or the Native?,* Ghent: Communication and Cognition, pp. 9-26.

Goldman-Eisler, F. (1972). Segmentation of input in simultaneous translation, *The Interpreting Studies Reader*. Pöchhacker F. and Shlesinger, M. (eds.), 2002, London and New York: Routledge, pp. 69-76.

Gran, L. (1998). In-training Development of Interpreting Strategies and Creativity, in: Beylard-Ozeroff, A., Králová, J. and Moser-Mercer, B.(eds.) *Translators' Strategies and Creativity*. Amsterdam and Philadelphia: Benjamins, pp. 145-162.

Green, D.W. (1986). Control, activation and resource: A framework and a model for the control of speech in bilinguals, *Brain and Language, 27*, pp. 210-233.

Green, D.W. (1993). Towards a model of L2 comprehension and production, in: Schreuder, R. and Weltens, B. (eds.) *The bilingual lexicon*, Amsterdam: John Benjamins, pp. 249-277.

Grosjean, F. (1994). Individual Bilingualism, in: *The Encyclopedia of Language and Linguistics*, Oxford: Pergamon Press, pp. 1656-1660.

Grosjean, F. (1998). Studying bilinguals: Methodological and conceptual issues. *Bilingualism: Language and Cognition 1,* pp.131-149.

Grosjean, F. (2001). The bilingual's language modes, in: Nicol, J. (ed.) *One Mind, Two Languages: Bilingual Language Processing*, Oxford: Blackwell, pp. 1-25.

Harris, B and Sherwood, B. (1978). The Difference between Natural and Professional Translation, *Canadian Modern Language Review 34*, pp. 417-427.

Herbulot, F. (2004). La Théorie interprétative ou Théorie du sens : point de vue d'une praticienne, *Meta 49 (2),* pp. 307-315.

Isham, W. P. (1994). Memory for Sentence Form after Simultaneous Interpretation: Evidence both for and against Deverbalization, in: Lambert, S. and Moser-Mercer, B. (eds.) *Bridging the Gap: Empirical Research in Interpretation*, Amsterdam and Philadelphia: John Benjamins, pp. 191-211.

Kirchhoff, H. (1976). Simultaneous Interpreting. Interdependence of variables in the interpreting process, interpreting models and interpreting strategies, in: Pöchhacker, F. and Shlesinger, M. (eds.), 2002, *The Interpreting Studies Reader*, London and New York: Routledge, pp. 110-119.

Lambert, W.E., Havelka, J., and Gardner, R.C. (1959). Linguistic manifestations of bilingualism, in *American Journal of Psychology 72*, pp. 77-82.

Lambert, W.E. (1978). Psychological approaches to bilingualism translation and interpretation, in: Gerver, D. and Sinaiko, H. (eds.) *Language, Interpretation and Communication*, New York: Plenum Press

Lederer M. (1981). *Les fondements théoriques de la traduction simultanée*, Paris: Minard (Lettres Modernes).

Lederer, M. (1978). Simultaneous Interpretation, Units of Meaning and Other Features, in: Pöchhacker, F. and Shlesinger, M. (eds.), 2002, *The Interpreting Studies Reader*, London and New York: Routledge, pp.131–140.

Levelt, W. J. M. (1989). *Speaking: From Intention to Articulation*. Cambridge, Massachusetts: MIT Press.

Lonsdale, A. B. (1998). Direction of Translation (directionality), in: Baker, M.(ed.) *Routledge Encyclopedia of Translation Studies*, London and New York: Routledge, pp. 63-65.

Mackey W. F. (2000). The Description of Bilingualism*, The Bilingualism Reader*, London and New York: Routledge, pp. 26-56.

Mackintosh, J. (1983). *Relay Interpretation: An Exploratory Study*, MA thesis, University of London.

Malkiel, B.(2006). Self Corrections and the Translation Process, from: http://www.biu.ac.il/HU/stud-pub/tr/tr-pub/malkiel-selfcorr.htm , accessed on May 7, 2008.

Mazza, C. (2001). Numbers in Simultaneous Interpretation*, The Interpreters' Newsletter 1*, pp.87-104.

Moser-Mercer, B. (1997). Process Models in Simultaneous Interpretation, in: Pöchhacker, F. and Shlesinger, M. (eds.), 2002, *The Interpreting Studies Reader,* London and New York: Routledge, pp.148-161.

Moser-Mercer, B.(2000). The rocky road to expertise in interpreting: eliciting knowledge from learners, in: *Translationswissenschaft : Festschrift für Mary Snell-Hornby zum 60, Geburtstag*. Tübingen : Stauffenburg, pp. 339-352.

Napier, J. (2004). Interpreting Omissions: A New Perspective*, Interpreting 6 (2),* John Benjamins Publishing Co. University, pp. 117-142.

Nida, E. (1964). in: Baker, M. (ed.), 1998, *Routledge Encyclopedia of Translation Studies*, London and New York: Routledge, pp. 80-84.

Paradis, M. (2000). Prerequisites to a Study of Neurolinguistic Processes Involved in Simultaneous Interpreting, in: Englund Dimitrova, B. and Hyltenstam, K. (eds*.) Language Processing and Simultaneous Interpretation: Interdisciplinary Perspectives,* Amsterdam and Philadelphia: John Benjamins, pp.17-24.

Pöchhacker, F. (2004). *Introducing Interpreting Studies*. London: Routledge.

Seleskovitch, D. (1975). *Langage, langues et mémoire. Étude de la prise de notes en interpretation consécutive*, Paris: Minard.

Seleskovitch, D. and Lederer, M. (1989). *Pédagogie raisonnée de l'interprétation.* Paris: Didier Érudition.

Setton, R. (2001). Deconstructing SI: a Contribution to the Debate on Component Processes, *The Interpreters' Newsletter 11*, pp. 1-26.

Setton, R. (2003). Words and Sense: Revisiting Lexical Processes, *Interpreting Forum 1,* pp. 139-168.

Sharon, M. (2005). *Omissions, Additions and Errors in Simultaneous Interpretations of a Speech Delivered by the Late President Chaim Herzog*, Seminar paper, Bar Ilan University.

Shlesinger, M. (1995). Shifts in Cohesion in Simultaneous Interpreting, *The Translator, 1 (2)*, pp. 193-214.

Shlesinger, M. (2000). *Strategic Allocation of Working Memory and other Attentional Resources in Simultaneous Interpreting*, PhD Dissertation. Bar Ilan University. March 2000.

Shlesinger, M. and Malkiel, B. (2005). Comparing Modalities; Cognates as a case in point, *Across Languages and Cultures 6 (2),* pp. 173-193.

Tommola, J. and Helevä, M. (1998). Language Direction and Source Text Complexity, in: Bowker L., Cronin, M., Kenny, D., and Pearson, J. (eds.) *Unity in Diversity: Current Trends in Translation Studies*, Manchester: St. Jerome Publishing Company, pp. 177-186.

Toury, G. (1995). The Nature and Role of Norms in Translation, in: idem, *Descriptive Translation Studies and beyond*, Amsterdam and Philadelphia: John Benjamins, pp.53-69.

Viezzi, M. (1988). Information retention as a parameter for the comparison of sight translation and simultaneous interpretation: An experimental study, *The Interpreters' Newsletter 1,* pp. 65-69.

נספחים

נספח 1:טקסט מקורי ותרגומים

מקור:

Women in Aid – Making a Real Difference

Good morning. It's a great pleasure to be asked to speak at UNIFEM's 1999 International Women's Day breakfast - as I understand it, the first to be held here, in Paramatta. Today is a celebration of all women - a day to reflect on what has been achieved, and what lies ahead.
Our exposure today to the valuable work of UNIFEM, which does so much for poor women in developing countries, brings home a stark fact to women lucky enough to live in Australia - the extremity of the problems experienced by women in poor countries. Those women daily face a struggle for justice and the right to be treated as a person rather than a chattel, perhaps even for their very existence in the face of crushing starvation and deprivation. Theirs are problems that even our grandmothers and great-grandmothers, when International Women's Day was first celebrated in the early years of this century, may never have had to face.
There are many good reasons for targeting women in Australia's aid program. The most basic is that women are often over-represented in the most needy sections of society. UNICEF estimates that women constitute 70 per cent of the 1.3 billion people living in absolute poverty, that an average of more than one woman dies in childbirth each minute of every day, that 80 per cent of the world's illiterate adults are women. Women are likely to be poorer, less educated, less healthy and more subject to violence and human rights abuses than men are.
But the more positive reason, perhaps, is that an aid program which targets women has a multiplier effect that delivers real benefits across the gender divide.
Women (as many of you may have experienced personally) carry a greater burden of work than men do, although much of their output is invisible - or, more accurately, not recorded in traditional surveys of economic activity. The United Nations Development Program estimates that of the total burden of work, women carry 53 per cent and men 47 per cent - in rural areas the proportions are as high as 55 and 45 per cent respectively. Therefore, aid activities that address women's needs and problems have a flow-on effect to the whole of society - especially important in rural areas of the least developed countries, where a disproportionate share of the burden of keeping families alive falls on mothers' shoulders.

With these factors in mind, in 1997 the Howard Government announced a Gender and Development Policy for our aid program, under which we committed ourselves to actions which both meet women's immediate needs, and address the underlying causes of women failing to benefit equally from development.

Our objective is to promote equal opportunities for women and men as participants in and beneficiaries of development.

We seek:

- to improve women’s access to education and health care, to improve women’s access to economic resources,
- to promote women’s participation in decision making at all levels,
- to promote women’s human rights and assist efforts to eliminate discrimination against women, and to incorporate gender perspectives in Australia's aid activities.

Our Gender and Development Policy ensures that women as well as men are consulted about, benefit from, and participate in all development projects.

Specific activities that directly improve women's lives comprise a major part of our aid program. We concentrate on ensuring equal access to quality education, health and nutrition, and we support initiatives that enable women and men to participate equally in economic, political and cultural life.In 1997/98 more than $240 million worth of bilateral activities had the promotion of gender equality as a significant component.

I note UNIFEM is taking up the theme today in its global videoconference called “*A Free World of Violence against Women*. Sorry “*A World Free of Violence against Women”*. In 1999/2000, the Australian Government - while continuing its full range of programs to benefit women - will take special account of addressing violence against women.

Tolerance of violence against women is a major obstacle to peace and human security in our region, and recent events have exacerbated matters. The problem was described in the recent United Nations Population Fund publication, which found that our region's economic crisis has aggravated violence towards women in Southeast Asian countries.

Anecdotal evidence and information taken from focus group discussions and surveys has found that women are being affected in two main ways.

Firstly, unemployment has disproportionately affected women and placed additional pressure on women from poor families to earn income, often resulting in them entering the

commercial sex industry and increasing their risk of exposure to sexually transmitted diseases, including HIV/AIDS.

Secondly, economic and social costs of the crisis have exacerbated tensions at both the household and the community level, and are a contributing factor to reported increases in levels of domestic violence, rape and child abuse.

The report found that: Violence cuts across lines of income, class and culture, and has taken place in both public and private life. It found that violence is occurring in all societies to a greater or lesser degree and includes violence that results - or is likely to result - in physical, sexual and psychological harm or suffering. And it found that violence is a key factor preventing women from exercising their rights and achieving social and economic equality.

Therefore Australia will encourage aid projects that meet the effects of violence - and its causes - head on.

We shall, for example, be providing funds to the Fiji Women's Crisis Centre and the Vanuatu Women's Centre to assist women and children who are survivors of violence, by providing counseling and support services. We have funded the International Women's Development Agency to provide assistance to women and to girls suffering domestic violence and social…and soci…sexual abuse in Africa, Thailand, the Philippines, and Papua New Guinea.

And we've financed a short-term, multi-component rehabilitation program by the International Federation of Red Cross and the Australian Red Cross Society, which includes counseling and training for teachers to assist children traumatized by violence and stress.

Thank you very much.

התרגומים הסימולטאניים

נבדקת מס׳ 1 - תרגום לשפה ב׳

Доброе утро

בוקר טוב. זהו עונג... לנאום ...כאן... אני מבינה שאני הראשונה שמופיעה כאן. היום זהו יום חגיגה לכלל נשים, שבו נדבר על מה שהושג ומה שנשיג בעתיד. החשיפה שלנו היום לעבודתו של יוניפ״ם, שהצליח בקידום נשים בארצות מתפתחות... מראה שנשים באוסטרליה נמצאות במקום טוב לעומת נשים הנמצאות במקום בארצות עניות, שנלחמות יום- יום על הצדק ועל הזכות ליחס שווה. הן חיות במצב של עוני ודלות... סבתות שלנו ואמהות שלנו ביום הנשים הבין-לאומי שנחגג לראשונה בתחילת המאה הזאת לא...לא נאלצו להתמודד איתו. קיימות סיבות שונות לשיתוף נשים.... יוניס״ף מדברת על כך, שנשים... הינן שבעים אחוז מכלל נשים מכלל הנשים החיים בעוני. תשעים אחוז מאנשים שלא יודעים קרוא וכתוב הם נשים בעולם. הנשים מושכלות יותר...משכילות יותר...בריאות פח..., משכילות פחות בריאות פחות מהגברים.

מדיניות הג׳נדר והפוליטיקה שלנו...מדיניות המגדר שלנו... באופן... באופן מיוחד... אנחנו מתרכזים בהבטחת גישה שווה של נשים וגברים לחינוך, מזון... מאפשרים לנשים וגברים להשתתף באופן שווה בפוליטיקה ובכלכל...בחיי הכולכלה. שמתי לב שיוניפ״ם ערכה כינוס..נגד ... שנושאו נגד אלימות כלפי נשים. בשנת אלפיים ...אוסטרליה... השקיעה משאבים רבים ל ... לסיקול האלימות כלפי נשים... אירועים אחרונים... הבעיה .... במשבר הכולכלי באזורינו גורם לאלימות כלפי נשים בארצות מזרח.

נבדקת מס' 1 - תרגום לשפה א'

Но с…самая хорошая… вещь… Женщины, как многие из вас почувствовали лично, хор…отличные работницы. Разви…Развитие ООН… программа по развитию ООН говорит о том, что пятьдесят три процента работы выполняется женщинами, а сорок семь – мужчинами. Поэтому, помощь женщинам…влияют на общество в целом. Особо… особенно важно в ра…….в менее развитых странах, в сельских районах… работа женщины необходима для выживания семьи. Учитывая эти факторы, в тысяча девятьсот девяносто седьмом году была разработана наша программа, которая заботится о нуждах женщин и о равноправии женщин в обществе. Наша цель – достичь разно…равноправия между женщинами и мужчинами. Мы ищем пути улучшить образование женщин и сделать их более здоровыми, мы продвигаем женщин в ряды руководства, пытаемся искоренить дискриминацию по отношению к женщинам.
Смешные случаи и информация собраны из групп женщин говорят о том, что влияние на женщин идет с двух сторон. Номер один - безработица очень влияет на женщин, особенно это влияет на женщин из бедных… семей. Очень часто такие такие женщины этих женщин подталкивает это подталкивает женщин в проституцию, что влияет негативно влияет на их здоровье. Много случаев заражения СПИД…СПИДом. Второе экономические и социальные причины …кризисы повлияли и на семьи и на всю общину. Участились случаи насилия по отноше…насилия в семье, насилия над детьми и над женщинами. Насилие характерно для всех слоев населения, с…людей с разным доходом и … насилие женщин и в личной и в общественной жизни. Это происходит во всех обществах более или менее… Жестокость находит выходы в разных… случаях. Именно это… В Австралии… учредила программы, которые помогут женщинам добиться успеха. Мы учредили фонды…различные фонды…чтобы помочь женщинам и детям подвергшимся насилию. Мы консультируем эти жертвы насилия. Мы также ассистируем женщ…детей женщин и девушек прошедших социаль… подвергшихся сексуальному насилию во всем мире в неразвитых странах. …. Мы финансируем короткую программу по реабилитации под эги… созданную под эгидой Красного Креста… всемирного Красного Креста и австралийского красного креста. Мы консультируем и помогаем учителям… консультировать детей, подвергшихся насилию и стрессу.

נבדקת מס' 2- תרגום לשפה ב'

בוקר טוב. העונג הוא לי ל...שהזמינו אותי ל..להרצות באירוע הזה. אני מבינה, שזה האירוע הראשון מסוגו. אנו חוגגים היום את יום האישה הבין-לאומי, חג לכל הנשים. אנו גאים בהישגינו ומה שלפנינו.החשיפה שלנו ל...ערכים של יוניפ"ם שעושה המון למען נשים במדינות מתפתחות. זוהי עובדה שנשים ....הנשים שחיות במדינות המתפתחות נלחמות מידי יום על הזכות להיתפס כבן אדם. היא חיה בתנאים עגומים של עוני ומחסור. אפילו הסבתות שלנו כאשר חגגו את החג בפעם הראשונה, אפילו הן לא היו צריכות לחיות עם זה. יש סיבות רבות להשתתפות נשים שלנו בתכנית הזאת. אין מספיק נציגות של נשים במוסדות....נשים רבות במדינות מתפתחות סובלות מרעב ומתות בזמן לידה. רוב הנשים...הנשים. ה.. ההשכלה. הנשים הם פחות בריאות, פחות מושכלות ונחשפות לניצול ואלימות.
אנו מבטיחים שנשים, כמו הגברים מתייעצים בהם, ונהנים בתהליך הזה. פעולות מיוחדות שמשפרות ישירות את החיים של נשים...מהוו... אנו מתרכזים בסיפוק גישה זהה לנשים ולגברים לחינוך ולנושאים אחרים. אנו רוצים שנשים וגברים ייקחו חלק שווה בחיים הפוליטיים והכולכליים והחברתיים. בנושא הזה נתרמו כספים רבים וזה היה חשוב מאוד. יוניפ"ם ייקח היום בהרצאות נגד... נגד אלימות כלפי נשים. בשנת תשעים ותשע הממשל האוסטרלי ממשיך לסייע לנשים ודואג למלחמה נגד אלימות כלפי נשים. ש...שזה מכשול עיקרי של היום באזור שלנו. הבעיה היא שתוארה במחקר האחרון נמצא שבאזור שלנו המשבר הכולכלי... הסיבה היא האלימות כלפי נשים.

נבדקת מס׳ 2- תרגום לשפה א׳

Но приятное состоит в том, что программа помощи многим женщинам имеют различные аспекты которые помогают женщинам. Женщины, как многие из вас знают на собственном опыте, у них больше работы, чем у мужчин. Хотя большая часть работы она…ее не видно. ООН…. программа ООН предполагает, что из всего объема работы женщины носят пятьдесят три процента, а мужчины сорок семь. В городах …пропорция пятьдесят пять и сорок пять относительно. Соответственно. Поэтому такие программы по отношению к женщинам чтоб помочь им имеют огромный эффект на все общество. Особенно в городских районах в развивающихся странах, где большинство работы домашней падает на женские плечи. Учитывая все эти факторы в девяносто седьмом году правительство объявило программу помощи под которой мы помогаем женщинам. Наша цель предоставлять равные права женщинам и мужчинам. Мы желаем добиться улучшения доступа женщин к здоровью и к достоянию. Увеличивать силу женщины и бороться с дискриминацией.
Различная информация которую собрали в течение расследования… женщины влияют два…два критерия. Первое - безработица, особенно женщин в бедных семьях. Они подвержены (ударение на ״ы") более другим… болезням. Во-вторых, экономическая причины …..кризис повлияло и на…в доме и в обществе. И это привело к увеличению случаев насилия по отношению к женщинам….В репорте также... В отчете также отмечается, что насилие относится ко всем …во всех секторах. …насилие бывает во всех обществах, включая также насилие, которое бывает физическое, сексуальное и психологическое. Это ключевой фактор в предотвращении женщинам …достижения своих целей и равноправия. Следовательно, Австралия будет поощрять…этот проект….и бороться с насилием и его последствиями. Мы должны искать средства для борьбы за права женщин. Нужно помогать женщинам и детям, которые являются жертвами насилия, предоставлять им психологическую помощь и поддержку. Мы спонсировали агентство по борьбе с… против женского неравноправия. Оно помогает женщинам и девушкам, которые стали жертвами насилия сексуального и психологического насилия в Африке, в Таиланде, в Филиппинах и в Папуа Новой Гвинее. Мы также профинансировали центр реабилитации, который был основан Красным Крестом. Мы предоставляем помощь и обучение учителям, которые должны помогать жертвам насилия.

נבדקת מס׳ 3 – תרגום לשפה ב׳

בוקר טוב. תענוג גדול עבורי לדבר לקראת הבוקר ה...הראשון שיישמע כאן. וקיבלתי... החשיפה שלנו לערכים של יוניפ״ם... עבודה למען הנשים בארצות נפתחות... חשיבות הבעיה של עזרה לנשים במדינות מתפתחות. ...המאבק למען הצדק... יש בעיות שאפילו הסבתות שלנו ואמהות של הסבתות חגגו את יום האישה בתחילת המאה... סיבה טובה לכל הנשים באוסטרליה. הבסיס של העניין...
[........] שלנו בהתפתחות בעצם המטרה ...שנשים... הפעילות המיוחדות שמשפרות את חיי הנשים הן באמת חלק חשוב של התכנית שלנו. אנחנו רוצים לשפר את מצב הנשים במערכת ההשכלה ומערכת הבריאות ואני ...אנחנו רוצים שהנשים ישתתפו באותה צורה שהגברים משתתפים בפוליטיקה, בכלכלה ובמערכות אחרות. אני מניחה שיוניפ״ם...

נבדקת מס׳ 3 – תרגום לשפה א׳

Но более положительный причина, вероятно, это то, что программа помощи цель которой меет многогранный эффект… Женщины, как многие наверняка знаете, имеют меньше возможностей для работы и результаты их работы…менее видны менее заметны. Программа развития ООН оценивает работу женщин. По их оценкам женщины занимают

тридцать пять процентов, а мужчины – сорок пять. Как правило....Поэтому … Особенно важно…

Анекдот….очень много информации находится у... данных…было обнаружено, что на женщину влияют два *фактора.* Во-первых, безработица и просто…женщин… заставляют их обращаться в секс индустрию, соответственно, они более подвержены заражению болезням, которые передаются половым путем. Поэтому экономические ситуации кризисы…повышают… Было обнаружено…что насилие проявляется в практически в разных обществах. Это включает насилие, которое следует, скорее всего, из …существует моральное и физическое насилие....способствует продвижению прав женщин. Поэтому… Австралия… поддерживает …

נבדקת מס׳ 4 – תרגום לשפה א׳

Доброе утро. Я очень рада что меня попросили говорить на этом мероприятии. Насколько я понимаю, я….это заседание проводится здесь впервые. Сегодня женский день…Собственно за этим..Собственно ...мы хотим подвести итоги того, что уже достигнуто и того, что еще нужно достигнуть. Я хотела бы поблагодарить Женский Фонд Развития ООН, который делает... за прекрасный вклад, огромный вклад в …в общее дело развития женских…женской занятости на различных должностях. Возможно для ..существования перед лицом... Возможно наши бабушки и прабабушки празднуя Женский День не сталкивались с проблемами, с которыми сталкиваются современные женщины. Одна из самых страшных проблем что…женщины очень мало представлены на различных должностях, которые …совершенно необходимо, чтоб они были на них представлены. Женщины…многие женщины сегодня в современном мире живут в…крайней нищете. Восемьдесят процентов…от всего населения Земли на сегодняшний момент…из неграмотного населения Земли восемьдесят процентов составляют женщины.

Мы хотим, чтобы женщины точно также как мужчины знали обо всем что происходит в нашей в нашем фонде и участвовали во всех наших мероприятиях. Наша главная цель это обеспечить общ...равные права женщин и мужчин равные возможности участвовать в экономической политической и культурной жизни их государств. На то чтобы...Для достижения этой цели были затрачены очень большие средства. Мы провели видео-конференцию которая называется “Насилие против женщин”. В тысяча девятьсот девяносто девять... девятом году австралийские женщины... находились в этом смысле в очень в крайне невыгодном положении. И мы хотим это изменить. Проблема...Эта проблема была представлена на одном из наших заседаний предыдущих и также была поднята проб...проблема бедственного положения женщин в...на Дальнем Востоке.

נבדקת מס׳ 4 – תרגום לשפה ב׳

אבל הסיבה הכי ה...חיובית היא ש...ה..התכנית של האו״ם שמערבת נשים יש לה השפעה רב- גונית. הנשים של היום מבצעות הרבה יותר עבודה מאשר גברים ולמרות זאת עבודתן ותרומתן אינה נכללת בכולל של העבודות שמתבצעות כיום בעולם. חמישים וחמישים מול ארבעים וחמ... ......חמישים וחמש מול ארבעים וחמש... אחוזים זה השיעור של מעורבות הנשים מול גברים במשרות כלשהן. רוב העבודה של... שקשורה למשפחה ולקיום המשפחה.. נופלת על כתפות הנשים. אז אנחנו התגייסנו לפעילות ש...התחלנו לערב את הנשים באותה מידה לפחות ו...שהנשים ירגישו סוף-סוף מעורבות ויעלו את ... את ה...את שביעות רצונן מקיומן בעצם. אנחנו רוצות להתאים את...את ה...להקל לנשים לגישה למשרות ממשלתיות. ולקדם את הזכויות של הנשים ובכל...בכל אופן אנחנו מצמצמים בין ה....... לנשים באוסטרליה ששם מצבן הכי קשה.

אנחנו רוצות...ומצאנו שהנשים מקופחות בשני דרכים. הראשונה היא שיש לחץ נוסף על נשים שמגיעות מסביבה ענייה והנשים האלה נסחפות...נחשפות למחלות כגון איידס ו... ומנצלים אותן ב..מינית הרבה יותר מאשר נשים משכבות אוכלוסיה יותר גבוהות. המגמה השנייה היא ניצול נשים... ניצול מיני של נשים בבית ו..ותקיפות מצד הבעלים ולעיתים גם הורים. מצאנו שהאלימות קיימת בכל שכבות האוכלוסייה ובכל העבודות ובכל המגמות. והתוצאות של זה הן פיזיות כמובן, פסיכולוגיות... .. ונשים חייבות לדעת את זכותן

בכל ה...בכל המגמות... צריך להכיר את כל ההשפעות של האלימות... ונשים יכולות לפנות למרכזי סיוע לנשים שסבלו מאלימות. אנחנו הקמנו סוכנות מיוחדת שמספקת סיוע לנשים שסבלו מאלימות מינית באפריקה, בתאילנד, בפיליפינים... ואנחנו מארגנים גם...פרויקט...פרויקט השיקום ש..שנוסד על ידי הצלב האדום. שבפרויקט הזה... מלמדים מורים לעזור לילדים שסבלו מאלימות ומלחץ במשפחה.

נבדקת מס' 5 – תרגום לשפה א'

…как ..Доброе утро. Очень приятно быть при..приглашенной на этот день женский день я понимаю первый …я выступаю сегодня первой. Сегодня это праздник всех женщин чтобы отметить что мы достигли и то, что будет еще достигнуто. Я… Я ожидаю от них самого наилучшего которое они и так делают много. Принести… принести пользу женщинам которые и так… и принести пользу женщинам, которые живут в бедных странах. Женщины которые каждый день живут в борьбе за… за право на существование, они..они борются против… с голодом и
их ж..ма..матери и бабушки …если бы не этот день, их..они бы никогда бы не… Есть много…Же.. Самая важная причина что женщины в Австралии… потому что женщины… Юни…сеф…Это женщины которые умирают очень рано. Женщины очень часто бывают менее здоровы… мень..меньше чем…

Наша …наша политика… позволяет женщинам участвовать во всех проектах развития. Специальные… наш… Мы…мы хотим чтобы… чтобы у женщин были такие же права, как у мужчин и чтоб мужчины и женщины могли на равных правах участвовать в экономических, политических и культурных событиях. В тысяча девятьсот девяносто седьмом году больше чем две тысячи...двести сорок миллионов долларов было… было..пущено на ра..развитие женщин. Я хочу заметить, что ЮНИФЕМ …хочет хочет выступить против насилия против женщин. В тысяча девятьсот девяносто втором году по две тысяч австралийское правительство… обратило особое внимание на проекты против … Мы хотим чтоб женщины были …Эта проблема была описана в нашем... в нашем.. в нашем регионе экономический кризис.. и имеет связь с…

נבדקת מס' 5 – תרגום לשפה ב'

אך הדבר החיובי ביותר זה שתכ..תכנית העזרה יש לה..עם התכנית הזאת מעבירה שיפור לנשים בכל העולם. הנשים שלהם ניסיון אישי יכולות לעשות עבודה הרבה יותר גדולה מהגברים. אך אך הדבר הזה אינו מוצא את ביטויו ב... התכניות הפיתוח של של הארגון מוצאות שהנשים משתתפות הרבה ...חמישים ושבע... לכן, ה..הפעילות העזרה ש...שנותנת עזרה לנשים, יש לזה השפעה על כל ה... על כל החברות בעולם, במיוחד אלה שלא מפותחות ביותר וזה עוזר למשפחות וזה נופל על כתפיהן של האמהות. עם הנתונים האלה בראש באלף תשע מאות שבעים ושבע... תשעים ושבע.. . אנחנו פיתחנו את התכנית העזרה שלנו כדי שנוכל...כדי שנוכל לעזור לנשים במצוקה ולכאלה שלא יכולות להתפתח במידה שווה עם הגברים. אנחנו רוצים שנשים תשיג את הזכויות השוות עם הגברים. אנחנו מחפשים לשפר את הגישה של הנשים ל..ל..ל...לחינוך ורפואה, לקדם את השתתפות הנשים בקבלת החלטות בכל הרמות, לקדם... ולמ..ולמנוע חוסר הגינות כלפי נשים.
Странные …а..
חוסר תעסוקה משפיעה על הנשים בצורה מיוחדת ו... ונשים...וזה מלחיץ על הנשים.. ש...והם..וזה מגדיל את הסיכוי שלהם לעסוק בעסקים של סחר בנשים ולהדבק ב...ב מצד שני למשבר הזה יש השפעה על החברה ועל המצב המשפחתי של הנשים. יש גדילה של... של אלימות משפחתית ואלימות במשפחה. אלימות... אלימות היא.. יש...בין ה..להכנסות יש יחס ישיר. האלימות קיימת בכל הרמות של החברה וזה תמיד יש לזה תוצאות של סבל פיזי ונפשי. וה... ויש לנו תו..מטרה להפחית כמה שיותר את ה...לכן אוסטרליה..אוסטרליה..אנח... אנחנו רוצים ל..לקדם את... כדי לעזור לילדים ולנשים שהם קורבנות ה.. אנחנו מממנים את הארגונים כדי ל..לעזור לנשים הסובלות מניצול מיני באפריקה, תאילנד (דגש כמו ברוסית)...תאילנד וארצות אחרות. אנחנו גם מממנים את התכנית שיקום שהוא בשם...בשם ה...הצלב האדום, שזה כולל חינוך ו...למורי..מורות שיעזרו לילדים שעברו טראומות ואלימות. תודה רבה.

נבדקת מס' 6 – תרגום לשפה א'

Доброе утро. Большое удовольствие выступать перед вами на мероприятии, посвященному женскому фонду, здесь в Австралии. Сегодня мы празднуем день всех женщин. День, который отражает то, что было достигнуто за последнее время. Мы ценим работу женского фода…фонда, который сделал столько для женщин во всех странах в развивающихся и в развитых. Который уделяет огромное внимание тем трудностям, с которыми сталкиваются женщины в развивающихся странах. Которые борются за права женщин, и это…может быть можно даже сказать за само существование в условиях голода и нищеты. Эти проблемы, с которыми сталкивались наши бабушки и прабабки в те времена, когда впервые был отпразднован международный женский день в начале века. Есть достаточно хороших причин почему это мероприятие проходит в Австрии…в Австралии. ЮНИСЕФ …предполагает что женщины составляют семьдесят процентов из тех, кто живет в нищете и каждую минуту умирает количество женщин во всем мире. Женщины… как правило менее здоровы, менее богаты и борятся же..бо…большинство и …больше чем мужчины подвергаются насилию.

Наша политика полов предполагает, что мужчины, так же как и женщины, уча...должны участвовать во всех проек... развива...развивающих проектах. Особенно… участие в программах, которые помогают женщинам и концентрируются на достижении женщин одинакового образования и мы поддерживаем инициативы, которые помогают женщинам и мужчинам участвовать на равных в экономической, культурной и научной жизни. В девяносто седьмом девяносто восьмом годах больше двух тысяч пятисот долларов были задействованы в программах по развитию женщин и являются серьезном компонентом этой программы. ЮНИЦЕФ принимает активное участие в конференции под названием "Насилие в женском секторе". Австралийское правительство продолжает поддержку женских программ и спонсирует эту программу против насилия против женщин. Насилие над жен…насилие в семье является одной из самых главных препятствий в охране прав человека. Проблема была описана в последнем… последнем докладе ООН, в котором было написано, что в экономической кризис способствует увеличению насилия в странах Азии.

נבדקת מס' 6 – תרגום לשפה ב'

אבל הסיבה החיובית יותר זה ש.....שיוניצף מביאה תועלת... התוכנית של או"ם מניחה שהנשים הם חמישים ושלושה אחוזים וגברים שבעים ושבע אחוז... בגלל זה עזרה לנשים זה דבר מאוד חשוב לכל.ה... כל החברה. וכל האחריות על המשפחה בדרך כלל על הכתפיים של הנשים. בתקופת..ב-1977 הפוליטיקה של...העזרה שלנו הייתה שאנחנו מחליטים לעזור לנשים שצריכות עזרה מיידית ו..והתפתחות שווה עם גברים. אנחנו צריכים להעניק... להגיע לשיוון בין גברים ולנשים. אנחנו... אנחנו מנסים לעזור לנשים להגיע ל.. להשכלה גבוהה, להשתתפות נשים בקבלת החלטות על כל... בכל הרמות וגם הפליה מתקנת וגם השתתפות בעזרה לנשים באוסטרליה.

זה מצחיק... השיטה שנלקחה מדיסקוסים מודיעים שהנשים מושפעים משני צדדים. ה...האבטלה...היא.. זה מעלה סיכון למחלות מין כמו ...איידס. דבר שני זה תוצאות של... של קריזיס אוקונומי..ו..כלכלי וסוציאלי...וחברתי הוא מאוד משפיע על נשים ומה שמופיע שזה.. וה...ואלימות בנשים נפוצה במשפחות. גם במשפחות וגם במקום עבודה. ואלימות הרבה... פעמים רבות מת..מתבטאת ב...ב..באלימות פיזית, מנטלית ומינית. בגלל זה אוסטרליה תומכת בתוכניות שאמורות לעבור על תוצאות של אלימות ו...וכל ה.. ואנח...ואנחנו תומכ.. והממשלה תומכת בהקמת מרכזי עזרה לנשים - קורבנות לאלימות. אנ..ו..אנחנו תומכים גם בכל ה...בכל הסוכנויות שעוזרות לנשים ובנות הקורבנות לאלימות במדינות אפריקה, אסיה.. הצלב האדום וסניף אוסטרלי של צלב האדום משתתפים בתכניות ומעודדים אנשים שעוזרים לילדים ונשים להתמודד עם משברים. תודה.

תרגומים תוך כדי קריאה

נבדקת מס' 1 – תרגום לשפה ב'

זהו כבוד גדול להענות לבקשה לדבר ב...יום האישה הבין-לאומי בפגישה של יוניפ"ם ב-1991...כפי שאני מבינה זאת ...ההה...לראשונה ההה..זה נערך בפרמטה. היום אנו חוגגים עם כל הנשים יחד.... זהו יום המשקף את ההישגים שלנו ופורש את מה שעוד חייב להיעשות. היום אנו חשופים לעבודה הטובה שנעשית על ידי יונפ"ם...בין השאר זהו סיוע לנשים עניות בארצות מתפתחות...הסם...על ידי נשים ששפר עליהן מזלן והן חיות באוסטרליה...אשר עכשיו מבינות את הבעיות הקשות שעומדות בפני נשים עניות בארצות עניות. נשים אלה ..ה...יום יום נאבקות הסם...על הצדק ועל הזכות ליחס ה...שווה כאל אדם ולא כאל ה...יצור נחות. ואולי אפילו על הזכות להתקיים כאשר מסביב שו (sho) שורר רעב ו...ה...פגיעה קשה בזכויות הנשים. הבעיות שלהם אלה הן בעיות שסבתות (savatot) שלנו ו...האמהות של הסבתות שלנו ...... ה...לא נאלצו ...נאלצו...ה...לא נאלצו להתמודד איתן ה...לפני כשלראשונה נחגג יום האישה בין-לאומי בתחילת המאה הזו. ישנם הרבה סיבות טובות ל...ה...הפניית התוכנית של סיוע אוסטרלי לנשים... הדבר הבסיסי הוא שנשים... הרבה פעמים ישנו ייצוג יתר של נשים ב...ה...בשכבות...ה... בשכבות אוכלוסייה...ה...נצרכות. יוניס"ף... לפי הערכות של יוניס"ף כ-70 אחוז מ...מיליון נקודה שלוש אנשים החיים בעוני מוחלט..ה...70 אחוז מהם הן נשים. בממוצע אישה ..ה....מתה אישה כל דקה ה...כל דקה מתה אישה בלידה. 80 אחוז מה...מבוגרים אשר לא יודעים קרוא וכתוב בעולם הן נשים.

נבדקת מס' 1 – תרגום לשפה א'

Более же הפרעהБолее позитивная же э…причина возможно э…заключается в… позитивная причина заключается в том, что программы помощи обращаются к женщинам обращающиеся к женщинам могут возыметь больший эффект …э…в отношении разделения…э…хороших условий жизни как они сейчас делятся между мужчинами и женщинами. Женщины, как многие из вас наверняка испытали на собственном опыте, несут большой груз работы, нежели мужчины на себе…и в то же время результат этой работы часто остаётся невидимым, а точнее, никаким образом не ..э…зарегистрированным в..э…традициональных опросах и ..э…опросах и работах по экономический деятельности. ООН разработа…разработало программу ….э…извините…Программа развития ООН согласно программе развития ООН …э…большинство э…груза работы ложится на плечи женщины это 53 процента…эээ мужчины же исполняют 47 процентов работы в городских районах пропорция колеблется от 55 и 45 процентов соответственно. Поэтому э… программы помощи обращенные к женщинам ..к нуждам женщин…э…влияют на э…всё общество… особенно это важно в деревенских районах в менее развитых странах…где непропорциональное разделение труда и содержание …семьи...э…ложится на плечи женщин. Помня об этих факторах, в 1997 году правительство… э…Говарда объявило о политике гендера и развития… для нашей программы помощи…где… в которой правительство обязалось…в которой… мы обязались действовать… эээ…для того чтобы решить насущные проблемы женщин, а также выявить причины… по которым ээ… из-за которых женщины не могут развиваться равно как и мужчины.

Наша цель – дать равные… предоставить равные возможности женщинам и мужчинам как участникам и людям эээ…которые получают пользу от этого развития. Мы планируем улучшить доступ женщин к образованию и к медицинской помощи улучшить доступ женщины к экономическим ресурсам…э…. продвигать участие женщин в процессе принятия решений на всех уровнях… продвигать э тему…ээ прав человека среди женщин и приложить все усилия для эээ…чтобы искоренить дискриминацию против женщин… и поставить перед собой цели..э…помощи женщинам… в.. австралийской программе помощи.

נבדקת מס׳ 2 – תרגום לשפה ב׳

אנחנו שמחים ש...התבקשנו לדבר על יוניפ״ם ב...במפ במפגש שמדבר על היום הנשים וכמו שאני מבין את זה... זו הפעם הראשונה שזה נעשה כאן בפא...רמטה...מטה. היום אנחנו חוגגים ההה...את יום הנשים מכל השכבקות וזהו יום שמש...משקף את ההישגים שלנו ואת כל מה ש...זה מסמל. החשיפה שלנו היא לעבודה החשובה של יונפ״ם, שעושה המון ל...נשים המסכנות במדינות המתפתחות ומביאה הביתה... את ה...נשים שיש להן מזל לחיות באוסטרליה ואת ה...ו...וזכו...והן...ואת המודעות לבעיות של הנשים במדינות העניות. כל הנשים מתמודדים עם המאבק על הזכות לחיות ולהיות מקובלת כאישה ועם כל הכבוד שמגיע לה במיוחד לאור הקיום של העוני וה...והרעב. כל הבעיות האלה היו שוות גם לנש..לסב...לאמהות שלנו ו... והאמהות שלהן כאשר היום האישה בין-לאומי נ ח..חוגג לראשונה בשנות בשנים הראשונות של המאה ואני מקווה שהן לא צריכות להתמודד עם הבעיות הלאה. יש הרבה סיבות לערב את הנשים בתכנית של הסיוע האוסטרלי ... ה...ככל שהנשי...הנשים מוצגות בהחברה ובכל המוסדות יש לכך חשיבות רב..רבה שהן יהיו חברות בכל השכבות של ה... בכל המוסדות של החברה... יוניס״ף מעריכה את התרומה של הנשים שהנשים שהן 70 אחוז מה...מאלה שגרים בעוני מוחלט שזה מאה...מיליון נקודה שלוש ביליארד מיליארד נשים שחיים בעוני מוחלט וזה הממו...בממוצע יותר נשים מתות בלידה כל ה...דקה בכל יום ו-80 אחוז מהאלה ש...מאנשים האלה שהם אלנלפבתים הם נשים...נשים יש להם יותר מידי סיכוי להיות עניות יותר, מושכלות משכילות פחות, בריאות פחות ונתו...נתונות לאלימות ול....הפרה(afera)...להיות קורבן של הפרה בזכויות האדם מאשר הגברים.

נבדקת מס׳ 2 - תרגום לשפה א׳

…Тем не менее… есть и хорошие новости состоящие в …הפרעהХорошие новости в том что… программа помощи направленная на женщин у нее есть различные… двойственные эффекты и они помогают… женщинам. Женщины как вы сами знаете на них лежит бо…большая нагрузка больше чем нагрузка мужчин. И хотя кажется что их вклад незаметен или точнее не за…не отмечается в традиционных опросах экономической деятельности. В…программа развития ООН предполагает что они больше...на них лежит большая нагрузка женщины э…делают 53 процента работы а мужчины только 47 процентов в городских районах и в пропорции которая 55 и 45 в пользу женщин. Тем не менее, помощь, которая направлена на помощь женщинам и решения их их проблем в обществе это особенно важно в в городских районах развивающ… развит… менее развивающих развитых стран и когда большинство работы падает на …плечи… женщины. Думая об этом 97 году правительство Гаварда объявило о… программе помощи женщин и мы пытаемся помочь женщинам и ….и мы хотим чтобы женщины также получали все мужские привилегии в обществе. Наша цель … добиться равноправия и равных возможностей для женщин и для мужчин в обществе.

Наши цели …улучшить доступ женщин в… в..образовании и здравоохранении

улучшить доступ женщин к экономическим ресурсам улучшить…увеличить уч участие женщин в при…принятии решений на всех уровнях

улучшить… вопросы прав человека и бороться с дискриминаций против женщин

И увеличить возможности для женщин для помощи женщинам в Австралии.

נבדקת מס׳ 3 – תרגום לשפה ב׳

תענוג גדול לי להענות לבקשתכם ולהיפגש איתכם בארוחת הבוקר לכבוד..הה.הה יום האישה הבין-לאומי ב...יוניפ״ם 99 כפי שאני מבינה, הפגישה הזאת לראשונה התקיימה... לראשונה מתקיימת בפרמטה. היום זו חגיגת הנשים כולם זה היום שמשקף את ההישגים שלנו ואת המטרות שעדיין עומדות בפנינו. היום אנחנו נחשפות לעבודה בעלת ערך של יוניפ״ם ו...הארגון הזה עושה המון למען נשים נזקקות לסיוע במדינות מתפתחות והארגון הזה... חושף עבור הנשים... ה...שמצליחות דיין (dian) כשהן מתגוררות באוסטרליה... לכן, חושפות את הבעיות שעומדות בפני הנשים במדינות... נזקקות. אותן הנשים שעומדות... כל יום מול מאבק למען הצדק ולמען הזכות ה...להיות מטופלות כמישהו ש...ראוי לכך אפילו יותר, הסס...למען קיומן לאור המצב ה...הקריטי העומד בפניהם. הנה הבעיות שאפילו הסבתות והסבתות של הסבתות שלנו כש יום האישה הבין-לאומי לראשונה נחגג ב...שנים הראשונות של ה...מאה...ייתכן ש...אפילו הסבתות והסבתות של הסבתות שלנו עמדו בפתי...בפני הבעיות האלה. ישנן לא מעט סיבות טובות ל...להכוון את העבודה הזאת עבור

ה...נשים בתכנית סיוע באוסטרליה. הבסיס הוא שנשים לעיתים קרובות ה...מיוצגות ה...פחות ב...במגזרים ה...נזקקים ביותר של החברה והארגון יוניס״ף ה...מעריך ש...נשים...הם...הן ...כ-70 אחוז מתוך ה...אחד הה..נקודה שלוש ביליון אנשים הגרים בעוני מוחלט והממוצע של ה...יותר מאישה אחת ה...מתה בלידה כל דקה בכל יום. ה..כ-80 אחוז של...ה...אנשים מבוגרים שהם בורים וחסרי השכלה אלה הנשים. הנשים ה...קרוב לוודאי יהיו... עניות פחות משכילות פחות בריאות ו...יותר נתונות לאלימות ולהפרת זכויות האדם מאשר גברים.

נבדקת מס׳ 3 – תרגום לשפה א׳

Однако положительная причина возможно кроется в том что программа помощи которая обращается к женскому населению имеет двойственный эффект который…который действительно кроется в том что есть раз… половое разделение.
Женщины, как многие из вас наверняка пережили на собственном опыте, делают большую часть работы чем мужчины несмотря на то что их производительность практически не видна… глазу или если быть более точным, не …что называется записана в …… צלצול שהפריע באמצע
Программа развития организации объединённых ма…наций считает что общее количество работы… из общего количества работы женщины производят 53 процента а мужчины – 47 процентов соответственно. Именно поэтому э…программы помощи которые обращены к …женщинам которые испытывают определенные потребности определенные проблемы…имеют определенный эффект для всего общества. Особенно это эти программы играют большую роль в деревенских районах, в тех странах которые менее развиты где… диспропорция с точки зрения разделения труда и с точки зрения содержания семьи как правило лежит на плечах женщины. Если мы будем иметь ввиду все эти факторы, то смело можно сказать в 97 году…правительство Говарда провозгласило о …политике по развитию о гендерной политике и политике развития предназначенной для нашей программы помощи. И в рамках э…этой политики мы призваны… соответствовать и осуществлять те действия, которые помогут ответить на потребности женщин и которые действительно …смогут э…помочь э…в подобной си…в подобной ситуации когда неуспех женщин в обществе налицо. И действительно наша цель это ммм…предоставить женщинам равные возможности такие возможности которые получают и мужчины в которых участвуют и мужчины. И таким образом можно сказать что мы преследуем следующие цели: во-первых это улучшить доступ женщин к сфере образования и к сфере здравоохранения, улучшить доступ женщин к экономическим ресур…ресурсам, продвинуть э…участие женщин в принятии решений на любом уровне продвинуть и улучшить права женщины… права женщин и… помогать… в борьбе против дискриминации направленной против женщин и мы хотели бы чтобы было определенное сотрудничество в различных…э… проектах э…в различных проектах по гендерным וזהוвопросам в… программах помощи Австралии.

נבדקת מס׳ 5 – תרגום לשפה א׳

Я очень рад что меня попросили выступить э…сегодня здесь э…на…по поводу международного женского дня. Я понимаю что это эта церемония проводится здесь в Парамате впервые. Сегодня все женщины празднуют свой праздник и это время подумать о том что было достигнуто и что еще и какие еще задачи стоят перед нами. Ааа… мы эээ и הפרעה мы видим насколько работа в …организации ЮНИ ЮНИ ЮНИФЭМ важна это… и насколько…насколько их работа помогает несчастным женщинам э…развивать э…в странах развития. Э…….ии …и это помог…в… мы видим насколько женщины имеют счастье жить в Австралии… по сравнению э…по сравнению с теми женщинами

которые живут э…в странах развития. Эти де…женщины э..каждодневно э…сталкиваются с тем что они должны бороться за справедливость и за право быть и за право и за право м…и за то чтобы иметь и за то чтобы к ним относились как к человек… как к людям с равными правами а не как к каким-то…а не как ко второму сорту людей иногда им приходится даже бороться за своё сс…существование на почве э…на почве голода и э…прини..и ...унижений. Э…их проблемы …..…У них их проблемы настолько серьёзны что даже наши бабушки никогда не сталкивались с подобными проблемами э…в тот первый день когда э…ког…в… в тот первый день когда праздник э…международный э..женский день э…впервые был э….впервые был установлен. Э…есть очень много э…причин э…тому что женщины в Австралии э…же женщины из Австралии п…присоединяются к этой программе помощи э… с……Самое важное состоит в том, что э…женщи женщины очень часто женщины очень часто бывают …бывают гораздо больше чем мужчин в нуждающихся среди нуждающихся …э…в нашем обществе. Э организация ЮНИСЕФ определяя…определила что женщины составляют около 70 процентов из… одной целой три десятые миллиардов людей живущих э в абсолютном в абсолютной бедности…и что средние… в среднем больше чем одна женщина умирает во время родов эээ…ежедневно каждую минуту что 80 процентов э….людей не умеющих читать и писать это женщины что женщины очень гора что жен гора гораздо больше вероятности что женщина будет более бедная и менее образованная и менее здоровая и больше будет подвержена э….надругательствам и что их пра человеческие права будут попраны чем у мужчин чем среди мужчин.

נבדקת מס' 5 – תרגום לשפה ב'

אך ה...ה..הסיבה יותר אולי ה...חיובית לכך ש...תוכנית העזרה ה...לנשים יש לה ....יש יש בה...ה...הרבה מאוד ... צדדים...ה...שמה...ש...שמטרתם להעביר עזרה ה...עזרה נחוצה ו...ו...לתת העדפה ל...נשים ה...מעבר ל...להבדלים שב...ש...להבדלים המגדריים. הנשים, כפי שאולי רבים מכם חשו את זה באופן פר... ואופן אישי, יש עליהם מוטלות עליהן חובות ועבודה הרבה יותר ה...קשות מאשר על הגברים. וה...ולמרות שה...פידבק מעבודה הזאת אינו נראה...ה...או שאם ננסח את זה במושגים יותר ה...מדוייקים זה לא בא לידי ביטוי ב...במשכורת או ב...בפעילות הכולכלית. ה.ה..תכנית הפיתוח במסגרת האו״ם קובעת ה...שששששש רוב העבודה רוב רוב המאמצים של העבודה... –שה...שהנשים נושאות כ-53 (חמישים ושלוש) אחוז מהנטל ה...לעומת 47 (ארבעים ושבעה) אחוזים של הגברים באזורים כפריים ה..היחסים הם כ-בין 55 (חמישים וחמישה) ל-45 (ארבעים וחמישה) אחוז בהתאם. ה...לכן, ה...פעילויות העז...העזרה אשר מופנות לצרכי הנשים והבעיות... ששהם נתקלים ביום-יום ה...נוגעים לכלל החברה וזה חשוב במיוחד בכ..באזורים כפריים או לפחות ב...במדינות המתפתחות איפה שה...איפה שיש ה...חלוקה בלתי ה...הגיונית של נטל העבודה ה...על ...על ...ב...עבודות בבית ה..וכ..והכול נופל על האמהות בעצם. ה...נז..כשאנחנו זוכרים את העובדות האלו ה....ה....נסתכל על העובדה שב1997 הממשלת הווארד הכריזה על מדיניות של פיתוח הנושא המגדרי ה...ו...והיא יידע אותה לתכנית העזרה שלנו... ה...ואנחנו התחייבנו ה...לבצע פעולות אשר ה...אשר עונות על על צכריהם המיידיים של הנשים ופונות ל...ל...ופונות לעזור לנשים אשר נכשלות ה...ב...להפיק תועלת מהפיתוח ה...החברתי מה... ה...מטרתינו היא לקדם ה...את הרעיון של ה..שוויון הזדמיות לנשים ולגברים כאחד בתור חברים בתור... בתור אזרחים ה...שיכולים ה...ה...להנות מה...מההתפתחות. ה...אנחנו.מ..אנחנו רוצים להגיע ל...תוצאות הבאות: לשפר את ה.. גישת ה.. הגישה של הנשים ל...לחינוך ול..טיפול..ההה....לטיפול בריאו... ל...לטיפול בבתי חולים, לשפר את הגישה של הנשים ל...לכל..כלכלה ***(נשמע עם סימן שאלה),*** ה...לאפשר לנשים גישה ל...קבל החלטות בכל הרמות, לאפשר ל...נשים ה...לשמור על זכויותיהן ו...ולמנוע ה...הפליות נגד נשים ו...ו...ו... והדבר האחרון זה לשתף את ה... ל..זה לקדם את ה...שאלות המגדריות בתוך ה...פעילויות של..ה...תכנית העזרה האוסטרלית.

נבדקת מס' 6 – תרגום לשפה א'

Для меня большая честь выступать на этом… собрании поскольку я понимаю это первый раз когда…эээ.. на таком уровне проводится встреча в Параматте. Сегодня это отражает наши достижения праздничный день для всех женщин. День, который Мы отмечаем сегодня הפרעה ברקע и…э… представляет нам наши перспективы.

э…выдающуюся работу э…женской организации при ООН которая сделала так много для бедных женщин в развива…развивающихся странах которые… проживают также и в Австралии…про… очень важные проблемы которые волнуют э…бедных женщин моей страны. Эти женщины каждый день сталкиваются э…с борьбой за… справедливость и за право эээ…чтобы к ним…чтобы с ними обращались как с.. личностью а не с собственностью возможно даже борются ка женщины которые сталкиваются с борьбой за собственное существование… Они…Эти проблемы, которые существовали и у наших бабушек и прабабушек и прапрабабушек… и …международный женский день впервые был..э… впервые праздновался …в начале двадцатого века… Очень много…для…мы…существует много… достаточно веских причин…. для включения женщин в… программу помощи Австралии. Основное…основная причина это то что женщины э…зачастую… э….сли..представлены в большом количестве …в… более…раз…широких общественных секторах. ЮНИСЕФ..…э…предполож…по данным ЮНИСЕФ предположительно женщины составляют 70 процентов от… более чем..э… билли…миллиарда э…людей которые живут в абсолютной нищете…И средний… в среднем более чем од..больше э…чем одна женщина умирает э…в детстве каждую… ээ…умирает при рожде..при родах каждую минуту каждый день. Это 80 процентов от ээ..мировой… смертности взрослых женщин. Э…женщины чаще бывают беднее менее образованы менее здоровы и больше подвергаются насилию и ущемлению э… человеческих прав э…чем мужчины.

נבדקת מס' 6 – תרגום לשפה ב'

אבל הסיבה החיובית למ...אולי ש...התוכנית עזרה... יש לה... תוצאות רבות ו...התוכנית הזאת מביאה רווחים ההה...עצומים וריאליים ל...נשים. ה... נשים איך שאתן רובכן יכולות לדעת, נושאות ה...הכמות עצומה של... של עבודות ש...גברים עושים, אף על פי ש...התוצאות אולי לא כל כך ה...נראות לעין. או... שנגיד את זה באופן יותר עדין, ה...זה לא נרשם ב...ב...פעולה אקונו...כלכלית רשמית (rasmit). התוכנית של או"ם ה...לפי הנתונים שלה...ה...נשים עושות 53 (חמישים ושלושה) אחוזים וגברים 47 (ארבעים ושבעה) אחוזים בעבודות. כך ש...עזרה שמיעודת (miuyedet)לנשים... ול..צריכים של נשים ובעיות שלהם ה...יש לה... תוצאה והשפעה על כל ה..חברה. במיוחד חשוב.. לציין.. את זה שזה עוזר לפחות במדינות... ה...של של עולם השלישי ה..איפה ש..החלוקה היא מאוד.. לא הוגנת.. ו..כל העבודה על.. כל הדאגה למשפחה היא על ה..כתפיים של.. אימא. ה.. ו..ואנחנו נתייחס לעובדה הזו ו..ונציין שב-1997 ...ה...הממשל ה..של הווארד הצהירו.. על.. על התוכנית שלנו.. ו..בתכנית הזו אנחנו ה...פועלים.. בצורה ככזו שגם נשים שגם הבעיות עכשוויות של נשים ו...וגם ההתפתחות ופיתוח של.. דברים חיוביים כל זה... בתוכנית. אנחנו ...המטרה שלנו זה לתת אפשרויות ..שוות.. גם לנשים וגם לגברים.. ה.. ואנחנו..ואנחנו רוצים לשפר ו..להרחיב גישה של נשים ל..השכלה ול..מוסדות הכשלה ובריאות ל..גישה שלהן ל..משאבים ה.. כלכליים... לעודות נשים להשתתף בלקיחת החלטות על כל ה..רמות בכל הרמות..ממ.. להגן על זכויות נשים ו...ו..לנקוט צעדים ל..הימנע אלימות נגד נשים... ו...ו.. לשפר מעמד של אישה ה..בחברה של אוסטרליה ככלל.

נספח 2: רשימת מספרים, שמות גיאוגרפיים ושם פרטי ושמות ארוכים

מספרים	שמות גיאוגרפיים	שמות ארוכים
1999	Paramatta	UNIFEM's 1999 International Women's Day
70%	Australia	The United Nations Development Program
1.3 billion	Howard	Gender and Development Policy
80 %	Southeast Asian	United Nations Population Fund publication
240 million	Africa	Fiji Women's Crisis Centre and the Vanuatu Women's Centre
...47 ...53	Thailand	International Women's Development Agency
...45... 55	The Philippines	International Federation of Red Cross
...98 ... 97	Papua New Guinea	the Australian Red Cross Society
...2000 ...99		

נספח 3: רשימת התרשימים

תרשים מס' 1: השמטת מילים בודדות או צמדי מילים – סימולטאני

תרשים מס' 2: השמטת מילים בודדות או צמדי מילים – סימולטאני - סיכום

תרשים מס' 3: השמטת מספרים בודדים – סימולטאני

תרשים מס' 4: השמטת מספרים רצופים – סימולטאני

תרשים מס' 5: השמטת מספרים - סימולטאני

תרשים מס' 6: השמטת מספרים – סימולטאני – סיכום

תרשים מס' 7: השמטת שמות ארוכים - סימולטאני

תרשים מס' 8: השמטת שמות ארוכים – סימולטאני – סיכום

תרשים מס' 9: משפטים לא גמורים – סימולטאני

תרשים מס' 10: משפטים לא גמורים - סימולטאני – סיכום

תרשים מס' 11: השמטת שמות גיאוגרפיים ושם פרטי – סימולטאני

תרשים מס' 12: השמטת שמות גיאוגרפיים ושם פרטי – סימולטאני – סיכום

תרשים מס' 13: תוספת מאייך – סימולטאני

תרשים מס' 14: תוספת מאייך – סימולטאני - סיכום

תרשים מס' 15: תוספת כ"פיצוי" על השמטה - סימולטאני

תרשים מס' 16: תוספת כ"פיצוי" על השמטה – סימולטאני - סיכום

תרשים מס' 17: הנהרות - סימולטאני

תרשים מס' 18: הנהרות – סימולטאני - סיכום

תרשים מס' 19: מעבר מספציפי לגנרי - סימולטאני

תרשים מס' 20: מעבר מספציפי לגנרי – סימולטאני - סיכום

תרשים מס' 21: שינוי תבניות הזמן - סימולטאני

תרשים מס' 22: שינוי תבניות הזמן – סימולטאני - סיכום

תרשים מס' 23:אי-התאמה במין ובמספר - סימולטאני

תרשים מס' 24: אי-התאמה במין ובמספר - סימולטאני

תרשים מס' 25: תרגום צורני - סימולטאני

תרשים מס' 26: תרגום צורני – סימולטאני - סיכום

תרשים מס' 27: שגיאה בתרגום מספרים - סימולטאני

תרשים מס' 28: שגיאה בתרגום מספרים – סימולטאני - סיכום

תרשים מס' 29:שגיאה לקסיקלית – ידידי כזב- סימולטאני

תרשים מס' 30: שגיאה לקסיקלית – ידידי כזב- סימולטאני - סיכום

תרשים מס' 31: תיקונים עצמיים - סימולטאני

תרשים מס' 32: תיקונים עצמיים – סימולטאני - סיכום

תרשים מס' 33:השמטת מספרים – תוך כדי קריאה

תרשים מס' 34: השמטת מספרים – תוך כדי קריאה - סיכום

תרשים מס' 35:משפטים לא גמורים – תוך כדי קריאה

תרשים מס' 36: משפטים לא גמורים – תוך כדי קריאה- סיכום

תרשים מס' 37: תוספת לשם הדגשה – תוך כדי קריאה

תרשים מס' 38: תוספת לשם הדגשה – תוך כדי קריאה - סיכום

תרשים מס' 39: תוספת אישית - תוך כדי קריאה

תרשים מס' 40: תוספת אישית - סיכום

תרשים מס' 41: הצרכה שגויה – תוך כדי קריאה

תרשים מס' 42: הצרכה שגויה – תוך כדי קריאה - סיכום

תרשים מס' 43:המרת שמות ארוכים במילה גנרית – תוך כדי קריאה

תרשים מס' 44: המרת שמות ארוכים במילה גנרית – תוך כדי קריאה - סיכום

תרשים מס' 45:שגיאות הגייה – תוך כדי קריאה

תרשים מס' 46: שגיאות הגייה – תוך כדי קריאה - סיכום

תרשים מס' 47: שינוי בתבניות הזמן – תוך כדי קריאה

תרשים מס' 48: שינוי בתבניות הזמן – תוך כדי קריאה - סיכום

תרשים מס' 49: אי-התאמה במין ובמספר – תוך כדי קריאה

תרשים מס׳ 50: אי-התאמה במין ובמספר – תוך כדי קריאה - סיכום
תרשים מס׳ 51: תרגום צורני – תוך כדי קריאה
תרשים מס׳ 52: תרגום צורני – תוך כדי קריאה - סיכום
תרשים מס׳ 53: שגיאה בתרגום מספרים – תוך כדי קריאה
תרשים מס׳ 54: שגיאה בתרגום מספרים – תוך כדי קריאה - סיכום
תרשים מס׳ 55:תיקונים עצמיים – תוך כדי קריאה
תרשים מס׳ 56: תיקונים עצמיים – תוך כדי קריאה - סיכום

נספח 4: רשימת הטבלאות

טבלה מס׳ 1: תרגום סימולטאני: מספר הנבדקות, חלוקת הטקסט וכיווניות התרגום
טבלה מס׳ 2: תרגום תוך כדי קריאה: מספר הנבדקות, חלוקת הטקסט וכיווניות התרגום
טבלה מס׳ 3 : השמטת מספרים בודדים -סימולטאני
טבלה מס׳ 4: השמטת מספרים רצופים -סימולטאני
טבלה מס׳ 5: שמות גיאוגרפיים ושם פרטי שהושמטו - סימולטאני
טבלה מס׳ 6: השמטת מספרים בתרגום תוך כדי קריאה
טבלה מס׳ 7: סיכום הממצאים בשתי כיווניויות ואופנויות התרגום

Bar Ilan University

Directionality and modes of interpreting: interpreting from C language by students of translation and interpreting as case study

Submitted by: Svetlana Philippov
Submitted to: Prof. Miriam Shlesinger

Submitted in partial fulfillment of the requirements for the Master's degree in the Department of Translation and Interpreting Studies
Bar Ilan University

Ramat-Gan **2008**

Abstract

This research focuses on two subjects: directionality and modes of interpreting. We examined the differences between simultaneous interpreting (SI) and sight translation (ST) performed by six students of translation and interpreting at Bar-Ilan University. The interpretations were from the subjects' C language, English, into their B language, Hebrew (C < B) and into their A language, Russian (C < A). We focused on the following parameters: shifts (omissions, additions, changes in time concordance, use of generics, form-based translation, lexical errors, syntactic errors, grammatical errors and mispronunciations), as well as self-corrections.

We tested two hypotheses: a) more shifts and self-corrections are likely to occur in C < B; b) more shifts will occur in SI than in ST.

Our results showed mode-dependent differences between outputs. For instance, omissions of numbers, generics and elaboration additions were found to be more numerous in SI while self-corrections were more frequent in ST. Some results contradicted our assumption regarding directionality: omissions of geographical terms and a proper name, omissions of numbers, addition of qualifiers, additions used for emphasis, use of generics instead of long names, and errors in prepositions were found to be more numerous in renditions from C into A. There were also results that supported our assumption that more shifts would occur while interpreting from C into B. We indeed found that omissions of single words and sequences of words, omissions of numbers, omissions of long names, omissions of sentence endings, additions that compensated for omissions, elaboration additions, usage of generics, time concordance changes, lack of gender agreement, lack of number agreement, form-based translations, incorrect translations of numbers, false friends, pronunciation errors and self-corrections were more prevalent while interpreting from C into B.

In conclusion, the hypothesis that in SI the participants would have to cope with more obstacles than in ST, was confirmed. Moreover, our results supported the assumption that interpreting from C into B is more problematic than interpreting from C into A, as reflected in the larger number of shifts. Given the methodological limitations, particularly the small number of participants, the results were not always striking. However, there were several findings worth noting; e.g. the number of self-corrections differed markedly between interpreting modes and directionalities. In ST the participants produced almost six times as many self-corrections as in SI; in renditions from C<B we found almost twice as much self-corrections as in C<A (see , chapter 5, table 7).